

Interdepartementale
Commissie
Duurzame Ontwikkeling

Jaarverslag 2007

31 Maart 2008

ICDO
CIDD

**Interdepartementale
Commissie
Duurzame Ontwikkeling**

Jaarverslag 2007

31 Maart 2008

Deel 1

Inhoudsopgave

Voorwoord van de voorzitter	1
Waarom u dit rapport ontvangt?	2
Interdepartementale Commissie Duurzame Ontwikkeling	3
1 Missie en samenstelling	
1.1 Missie	3
1.2 Samenstelling (bijlage)	4
1.2.1. Vergaderfrequentie en aanwezigheden	6
2 Algemeen kader	7
2.1 Europese Unie	7
2.2 Nationale Strategie voor Duurzame Ontwikkeling	7
2.3 Cellen duurzame ontwikkeling	8
2.4 Duurzaamheidstest (DOEB)	8
3 Activiteiten 2007	10
3.1 Werkgroepen van de ICDO	10
3.1.1 Voorbereiding van het 3de voorontwerp van het Federaal Plan Duurzame Ontwikkeling	10
3.1.2 Werkgroep Duurzame Overheidsopdrachten	11
3.1.3 Werkgroep Maatschappelijk Verantwoord Investeren en Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen	11
4 Activiteiten van het ICDO-secretariaat	12
4.1 Jaarverslag	12
4.1.1 Jaarverslag 2007	12
4.1.2 De ICDO-gegevensbanken	12
4.2 Kennismanagement	13
4.2.1 Missie geformuleerd in het Koninklijk Besluit van 22 september 2004	13
4.2.2 In gebruik nemen van de toepassing	13
5 Besluiten	14
BIJLAGES	18
Samenstelling van de ICDO	18

Voorwoord van de voorzitter

Er wordt vandaag de dag veel gepraat over duurzame ontwikkeling. Maar heeft onze samenleving daar in 2007 ook efficiënt en daadwerkelijk voor gezorgd? Met andere woorden, heeft ieder van ons echt bijgedragen tot een meer duurzame maatschappij?

In dit rapport leest u alles over de middelen die de federale overheid in 2007 heeft ingezet, onder meer via haar overheidsdiensten.

De doelstellingen voor 2007 waren ingeschreven in:

- het federaal plan voor duurzame ontwikkeling 2004-2008
- de internationale verplichtingen die België heeft onderschreven.

Op de volgende pagina's worden de acties beschreven die door de federale overheidsdiensten samen werden ondernomen binnen de Interdepartementale Commissie Duurzame Ontwikkeling. Er is ook plaats voor de acties van elke FOD afzonderlijk.

1. **Deel 1** : alle federale overheden samen: het rapport van de ICDO

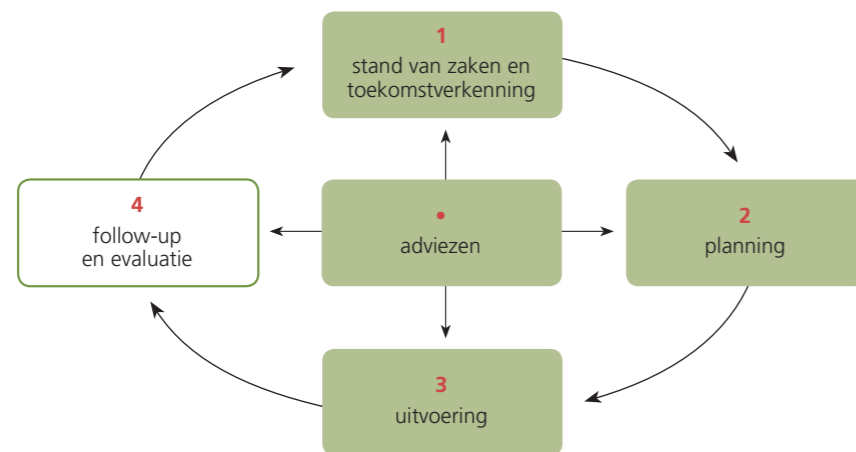
2. **Deel 2** : de uitvoering in de overheidsdiensten

De derde bron van informatie over dit onderwerp is de website van de ICDO (www.icdo.be), waarop alle maatregelen uit het Federaal Plan voor Duurzame Ontwikkeling worden vermeld, en de mate waarin ze werden gerealiseerd. U vindt er bovendien alle internationale engagements die België is aangegaan op het vlak van duurzame ontwikkeling, en in hoeverre zij werden geïmplementeerd.

Veel leesplezier

Waarom u dit rapport ontvangt?

Het federale beleid inzake duurzame ontwikkeling wordt geregeld door de wet van 5 mei 1997 die een cyclus in vier fasen instelde:

1. Het Federaal Rapport verschijnt elke twee jaar op www.plan.be. Het geeft ons een stand van zaken van de huidige situatie inzake duurzame ontwikkeling, een evaluatie van het tot dan toe gevoerde duurzaamheidsbeleid en een visie naar de toekomst toe.
2. Het Federaal Plan Duurzame Ontwikkeling bepaald de doelstellingen en het beleid inzake duurzame ontwikkeling. U vindt het op www.icdo.be
3. De uitvoering van het beleid gebeurt door de ministers en de federale overheidsdiensten

4. De uitvoering wordt beschreven in de jaarverslagen van de Interdepartementale Commissie voor Duurzame Ontwikkeling (ICDO). Dit rapport ligt voor u, zoals de wet van 5 mei bepaalt. U vindt ze ook op www.icdo.be

- U vindt de adviezen van de Federale Raad voor Duurzame Ontwikkeling (FRDO) op www.frdo-cfdd.be

Interdepartementale Commissie Duurzame Ontwikkeling

De Interdepartementale Commissie Duurzame Ontwikkeling werd opgericht door de wet van 5 mei 1997 (betreffende de coördinatie van het federaal beleid inzake duurzame ontwikkeling). De commissie is actief sinds 11 september 1997. Elk jaar publiceert ze een rapport over haar activiteiten. Al deze rapporten zijn beschikbaar op de website van de ICDO: www.icdo.be.

1 Missie en samenstelling

1.1 Missie

De belangrijkste doelstelling van de ICDO is de voorbereiding en de opvolging van het vierjaarlijkse Federaal Plan inzake Duurzame Ontwikkeling (FPDO).

De ICDO stelt een voorontwerp van het FPDO op en organiseert daarna een consultatieronde. De commissie houdt rekening met de opmerkingen en adviezen die ze ontvangt en verwerkt ze in wat het ontwerp wordt van het FPDO. Dit ontwerp gaat vervolgens naar de ministerraad, die het plan bekrachtigt bij een in ministerraad overlegd Koninklijk Besluit. Het eerste Federaal Plan inzake Duurzame Ontwikkeling 2000-2004 werd door de regering goedgekeurd midden 2000. Het tweede Plan, geldig tot 31 december 2008, ging van kracht op 28 oktober 2004. Aan het derde ontwerp wordt volop gewerkt en dit zal in de herfst van 2008 aan de regering worden voorgesteld.

Elk jaar verschijnt op 31 maart het rapport dat de activiteiten van de ICDO samenvat, net als de jaarlijkse rapporten, voorbereid door elk van de leden. Deze laatste behandelen het beleid dat gevoerd is inzake duurzame ontwikkeling, evenals de uitvoering van het FPDO door de federale overheidsdiensten en de overheidsorganen. Deze rapporten, toegankelijk via de website van de ICDO, worden ook bezorgd aan de federale overheid, de Wetgevende Kamers en de Federale Raad voor Duurzame Ontwikkeling.

Bij haar werking houdt de ICDO rekening met alle actoren die deelnemen aan duurzame ontwikkeling. Zo knoopt ze structurele samenwerkingsverbanden aan met de verschillende overheidsdiensten en -instellingen. Bovendien zijn de Gewesten en Gemeenschappen vertegenwoordigd binnen de ICDO om ervoor te zorgen dat de bevoegdheden van elk orgaan worden gerespecteerd. De uitwerking en opvolging van

het plan vinden dan ook plaats in een sfeer van geïntegreerde samenwerking. Deze verbanden worden verder versterkt door de activiteiten op het vlak van de Nationale Strategie voor Duurzame Ontwikkeling.

De ICDO moet om advies gevraagd worden bij de opstelling van het Indicatieve Programma voor de Productie van Elektriciteit en het Indicatief Plan voor de Bevoorrading van Aardgas. Deze procedure is voorzien in de wet van 29 april 1999 inzake de organisatie van de elektriciteitsmarkt (Belgisch Staatsblad van 11 mei 1999), alsook krachtens de wet van 29 april 1999 inzake de organisatie van de aardgasmarkt en het fiscale statuut van de elektriciteitsproducenten (Belgisch Staatsblad van 11 mei 1999). In 2007 was nog geen enkel programma of plan voorbereid. De ICDO heeft aangaande dit onderwerp dus nog geen advies uitgegeven.

1.2 Samenstelling (bijlage)

De ICDO bestaat uit vertegenwoordigers van elk lid van de federale overheid en een vertegenwoordiger van het Federaal Planbureau (artikel 16 van de wet van 5 mei 1997). Deze leden zijn benoemd voor een periode van vier jaar bij een in ministerraad overlegd Koninklijk Besluit. Hun mandaat kan worden vernieuwd.

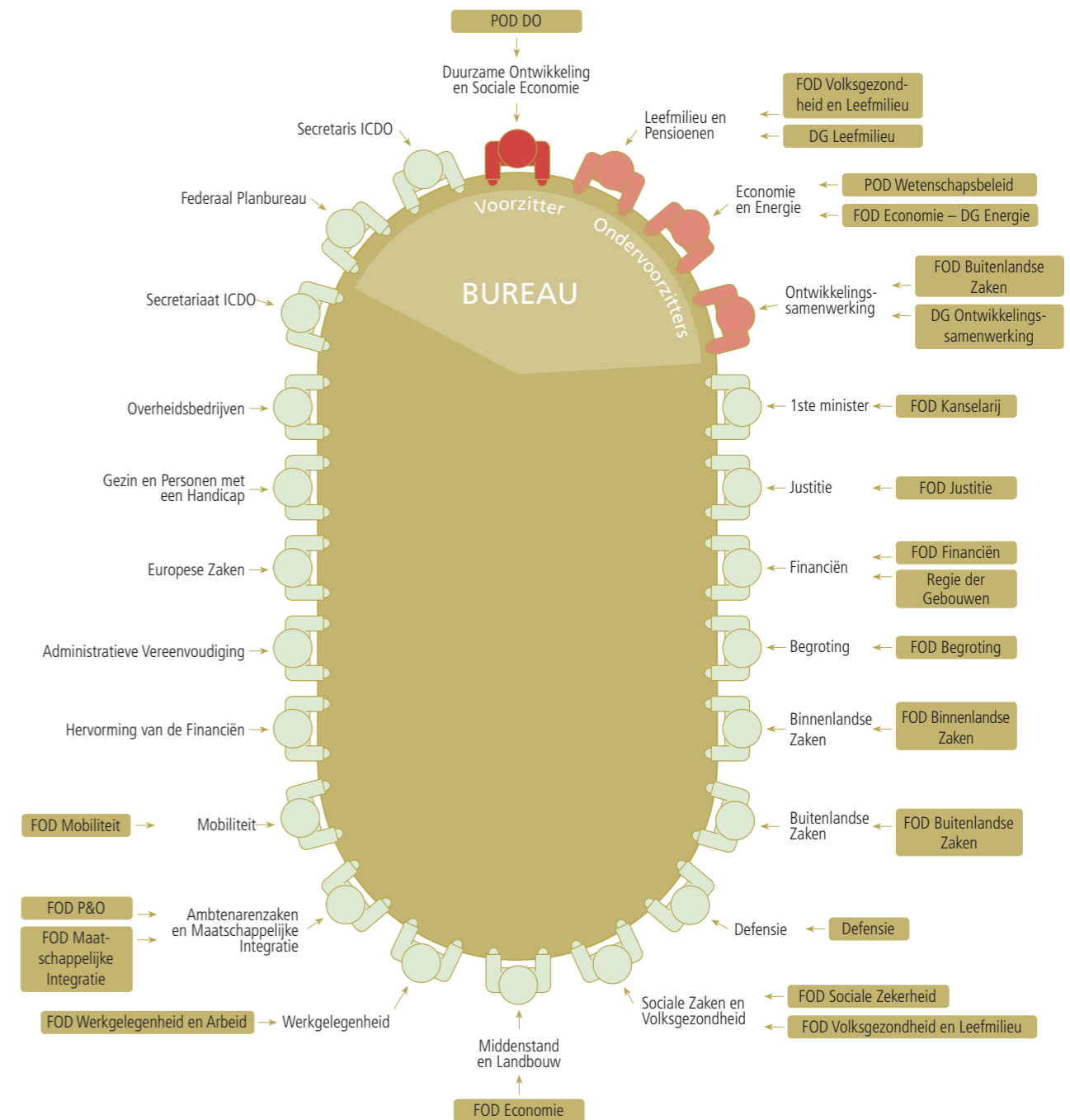
Volgens een beslissing van de regering genomen op 3 oktober 2003 werden andere leden aan de samenstelling van de ICDO toegevoegd om het geheel te verrijken. De Commissie wordt bijgewoond door een vertegenwoordiger van elke federale overheidsdienst (FOD) en elke programmatorische overheidsdienst (POD). Deze vertegenwoordigers zetelen in de ICDO als experts. Binnen hun respectievelijke diensten zijn ze tevens de coordinatoren van de cellen duurzame ontwikkeling. Ze worden aangeduid door de voorzitter van het directiecomité van hun dienst.

Het bureau van de ICDO heeft voorgesteld vijf extra experts op te nemen en te betrekken bij de activiteiten van de ICDO, gezien hun rol in het duurzame ontwikkelingsbeleid. Het gaat om afgevaardigden van:

- de Regie der Gebouwen (een publieke instantie, geen deel van FOD of POD),
- de Algemene Directies bevoegd voor volksgezondheid (FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu),
- de Algemene Directie Ontwikkelingssamenwerking (FOD Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking),
- de Algemene Directie Energie (FOD Economie, KMO, Middenstand en Energie),
- de Cel Sociale Economie (POD Sociale Integratie, Armoedebestrijding en Sociale Economie).

De wet van 5 mei 1997 nodigt ook de Gewest- en Gemeenschapsregeringen uit om een vertegenwoordiger aan te wijzen binnen de ICDO. De verschillende regeringen hebben daarop positief gereageerd.

Samenstelling in 2007

2 Algemeen kader

1.2.1 Vergaderfrequentie en aanwezigheden

In 2007 kwam de ICDO driemaal samen, respectievelijk op 31 januari, 30 maart en 20 november. Het ICDO-bureau vergaderde driemaal in 2007; respectievelijk op 21 februari, 21 maart en 2 mei.

Aanwezigheden volgens de plenaire vergaderingen ^{1 2}

	31/01	30/03	20/11
Vertegenwoordiger van de staatssecretaris voor Duurzame Ontwikkeling en Sociale Economie	X	X	X
Vertegenwoordiger van de minister van Economie, Energie, Buitenlandse Handel en Wetenschapsbeleid	--	E	E
Vertegenwoordiger van de minister van Ontwikkelingssamenwerking	X	E	--
Vertegenwoordiger van de minister van Leefmilieu en Pensioenen	X	X	X
Vertegenwoordiger van de Eerste minister	E	E	--
Vertegenwoordiger van de minister van Justitie	--		E
Vertegenwoordiger van de minister van Financiën	--	--	--
Vertegenwoordiger van de minister van Begroting en Consumentenzaken	X	X	--
Vertegenwoordiger van de minister van Binnenlandse Zaken	X	--	--
Vertegenwoordiger van de minister van Buitenlandse Zaken	X	E	X
Vertegenwoordiger van de minister van Defensie	X	X	X
Vertegenwoordiger van de minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid	--	--	E
Vertegenwoordiger van de minister van Middenstand en Landbouw	X	X	--
Vertegenwoordiger van de minister van Ambtenarenzaken, Maatschappelijke Integratie, Grootstedenbeleid en Gelijke Kansen	E	X	X
Vertegenwoordiger van de minister van Mobiliteit	X	X	X
Vertegenwoordiger van de minister van Werk	--	--	X
Vertegenwoordiger van de staatssecretaris van Modernisering van Financiën en de Strijd tegen de Fiscale Fraude	--	--	--
Vertegenwoordiger van de staatssecretaris van Administratieve Vereenvoudiging	--	--	--
Vertegenwoordiger van de staatssecretaris voor Europese Zaken	--	--	--
Vertegenwoordiger voor de staatssecretaris voor het Gezin en Personen met een Handicap	--	--	--
Vertegenwoordiger van de staatssecretaris voor Overheidsbedrijven	X	E	E
Vertegenwoordiger van het Federaal Planbureau	X	X	X
Vertegenwoordiger van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest	--	X	--
Vertegenwoordiger van de Duitstalige Gemeenschap	--	--	E
Vertegenwoordiger van de Franstalige Gemeenschap	X	X	E
Vertegenwoordiger van de Vlaamse Gemeenschap	--	X	--
Vertegenwoordiger van het Waalse Gewest	--	--	--
Vertegenwoordiger van het Vlaamse Gewest	X	X	X

1. Het lid of zijn plaatsvervanger

2. x: aanwezig E: verontschuldigd, -- afwezig zonder kennisgeving

In 2007 waren gemiddeld 9 van de 22 leden aanwezig op de ICDO-vergaderingen. Er is echter, conform het reglement van interne orde, een minimumaanwezigheid van 50% van de leden vereist om een beslissing te nemen. Een aantal dat nooit werd bereikt.

In 2007 vormden de volgende onderwerpen een leidraad voor de werking van het ICDO:

- Europese Unie
- Nationale strategie voor duurzame ontwikkeling
- De cellen duurzame ontwikkeling
- De DOEB

2.1 Europese Unie

De EU hield in 2007 een eerste follow-upoefening voor zijn strategie inzake duurzame ontwikkeling (EU-SDO). De vernieuwde strategie voorziet immers in een governance-structuur waarbij de lidstaten een follow-upverslag opstellen. De Europese Commissie bundelt deze verslagen in een follow-uprapport, wat als basis dient voor de twejaarlijkse balans inzake de uitvoering van de EU-SDO, opgemaakt door de Europese Raad.

Alle federale overheidsdiensten droegen bij tot het nationale verslag via de ICDO-ledenrapporten. Zij verifiëerden ook het rapport. Het verslag van België, dat ook bijdragen van de Gemeenschappen en de Gewesten bevat, is terug te vinden op http://server.host2mpact.be/poddo.be/uploads/b_n_124.pdf.

De eerste follow-upoefening leverde een beperkt resultaat op. De summiere conclusie stelde een bescheiden vooruitgang vast en spoorde verder aan tot implementatie van de EU-SDO. Het rapport was positief over klimaatverandering en milieuvriendelijke energie, dankzij de beslissingen van de Europese Lentetop in 2007. Een kritiek punt is het transport, waar geen evolutie merkbaar is inzake duurzame ontwikkeling.

Verdere richtpunten ontbraken in de conclusie van de Europese Raad van 14 december 2007. Zo werd er geen concreet stappenplan uitgewerkt. Daarvoor wordt de Europese Commissie geconsulteerd. Deze 'road map' wordt verwacht tegen juni 2009.

2.2 Nationale Strategie voor Duurzame Ontwikkeling

In het dossier van de Nationale Strategie Duurzame Ontwikkeling (NSDO) werd er weinig vooruitgang geboekt. De kadertekst van eind 2005 kwam niet tot uitvoering. De ICDO stimuleerde de betrokken overheidsdiensten tot enkele consistente bijdrages voor een federale beleidsinventaris die sinds voorjaar 2007 wacht op oplevering. Pas na goedkeuring en analyse kan men starten met het opstellen van een nationale visietekst over de gewenste situatie in België.

2.3 Cellen duurzame ontwikkeling

Begin 2007 rapporteerden de cellen duurzame ontwikkeling aan de ICDO over hun activiteiten in 2006 en voerden ze het actieplan 2007 van hun FOD/POD uit. Met de derde Dag van de Duurzame Ontwikkeling (16 oktober 2007) werkten zij verder aan het sensibiliseringsluik. In het najaar startten zij met de voorbereiding van een ontwerp-actieplan voor 2008.

Nieuw in 2007 was de creatie van de subcommissie Administratieve Coördinatie door middel van het nieuwe Koninklijk Besluit over de ICDO-werking. Deze nieuwe commissie, bestaande uit vertegenwoordigers van alle overheidsdiensten, zal de werkzaamheden van de cellen duurzame ontwikkeling coördineren. Op deze manier kan hun werklast worden geobjectiveerd.

Een eerste belangrijke principebeslissing was om de werking van de cellen gezamenlijk te evalueren. Deze evaluatie zal gebeuren in het voorjaar van 2008.

2.4 Duurzaamheidstest (DOEB)

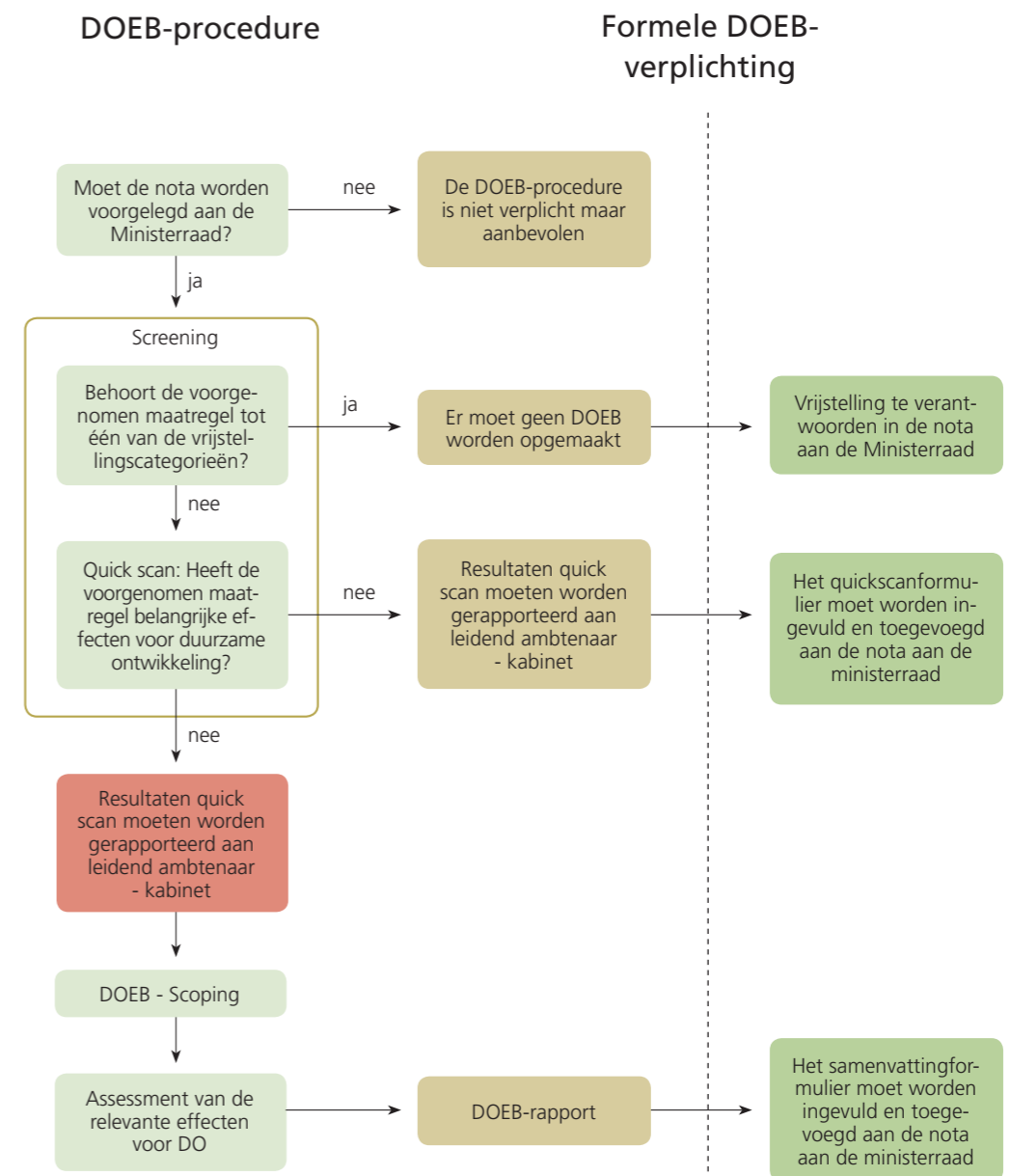
De ministerraad van 19 januari 2007 heeft het voorstel goedgekeurd dat werd ingediend door de Staatssecretaris voor Duurzame Ontwikkeling, mevrouw Els van Weert, betreffende de invoering van een 'duurzaamheidstest'. De test ging van start op 15 maart 2007.

Sindsdien moet elk nieuw dossier op de ministerraad vergezeld zijn van één van de volgende formulieren:

- A-formulier: dossier valt onder de uitzonderingsbepalingen en is vrijgesteld van de duurzaamheidstest;
- B-formulier: dossier is vrijgesteld van een uitgebreide DOEB, aangezien blijkt dat geen grote gevolgen heeft op sociaal, economisch of leefmilieuvlak;
- C-formulier: bevat de resultaten van een uitgebreide DOEB.

U vindt meer informatie over dit project op de website van de POD DO (www.poddo.be).

Het onderstaand schema verduidelijkt de samenhang tussen de DOEB-procedure en de formele DOEB-verplichting.

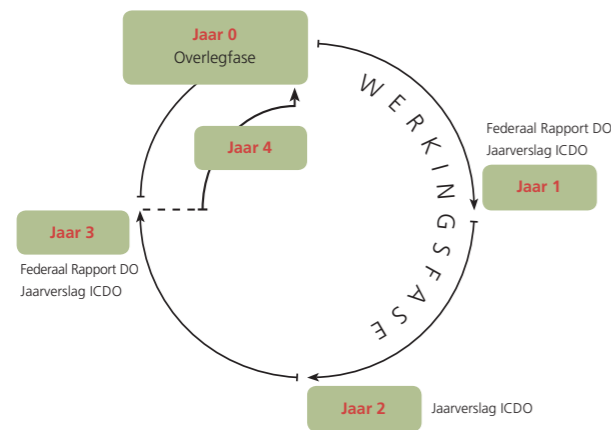

3 Activiteiten 2007

3.1 Werkgroepen van de ICDO

3.1.1 Voorbereiding van het 3de voorontwerp van het Federaal Plan Duurzame Ontwikkeling.

Sinds 1997 maakt de regering om de vier jaar een plan voor duurzame ontwikkeling. Het orgaan opgedragen met de voorbereiding hiervan is de Interdepartementale Commissie Duurzame Ontwikkeling. De ICDO stelt een voorontwerp op dat wordt voorgelegd aan de FRDO en de bevolking. Na de voorgestelde wijzigingen wordt de tekst uitgewerkt tot een ontwerp, dat wordt overgemaakt aan de regering.

Levenscyclus van een Federaal Plan DO en de aansluiting met de volgende cyclus.

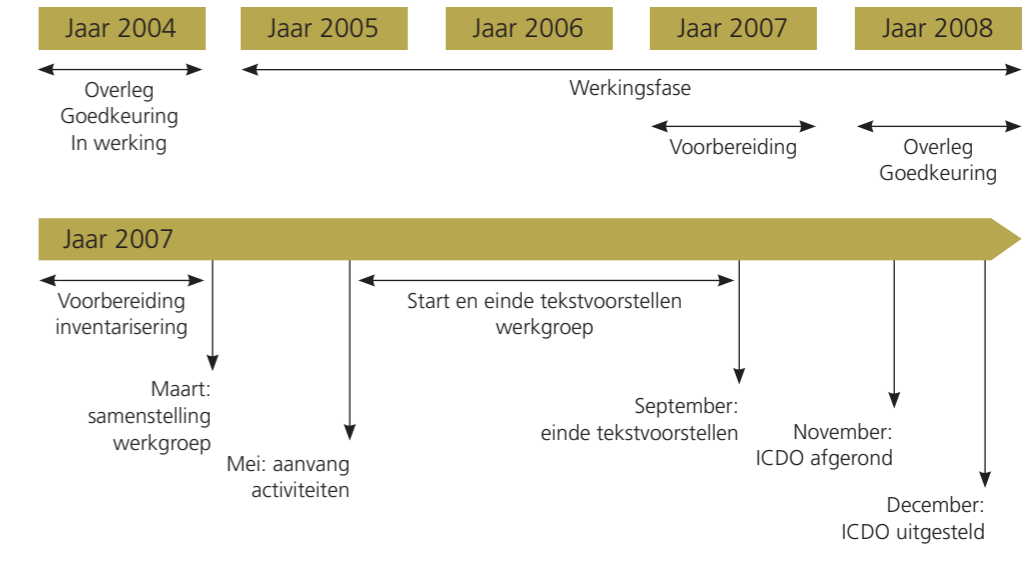
In maart 2007 richtte de ICDO een werkgroep op om het voorontwerp op te stellen. Deze werkgroep werkt op basis van de tekstvoorstellen van het redactiecomité, dat bestaat uit leden van het ICDO-secretariaat en de Programmatorische Federale Overheidsdienst voor Duurzame Ontwikkeling (POD DO). Dit comité heeft de bestaande plannen op federaal niveau onderzocht, om zo nieuwe haalbare actiepistes uit te stippelen, en te bestuderen welke oude projecten kunnen worden hervormd. Het comité heeft daarna contact opgenomen met de experts van de federale overheden om deze ideeën om te zetten in concrete voorstellen.

Zo werden, in een uniforme presentatie, steeds op twee A4-vellen, verschillende projecten uitgewerkt. Op de linkerpagina werd de betrokken problematiek uitgebreid besproken, net als de doelstellingen op korte, middellange en lange termijn, en de beoogde maatregelen. De rechterpagina geeft een technische samenvatting van de statistische gegevens omtrent de situatie, schetst de voorgeschiedenis van politieke acties, en stelt in detail de actoren en maatregelen voor die bij de voorstellen betrokken waren.

Deze projecten vormen de basis van de taak die de ICDO-werkgroep, die haar activiteiten begon in mei 2007, is toebedeeld. Midden juli werd een eerste volledig document verstuurd naar de thematische experts die gecontacteerd waren om commentaar te verzamelen binnen hun federale (programmatorische) overheidsdienst (FOD/POD). Met deze opmerkingen werd rekening gehouden en ze werden verwerkt in de tekst. Eind september werd een uitgebreide herlezing van het document uitgevoerd die leidde tot een aanpassing van de tekst. Verder werd de tekst herwerkt door een copywriter om de leesbaarheid te verbeteren. In oktober werd de laatste hand gelegd aan de tekst. Daarmee werd de fase van het groepswork binnen de ICDO afgerond. Het document

werd ter goedkeuring overgemaakt aan de plenaire vergadering van de ICDO op 20 november 2007. Omdat het vereiste aantal aanwezigen niet werd gehaald, werd de beslissing uitgesteld.

Goedkeuring Plan 2004-2008

3.1.2 Werkgroep "Duurzame Overheidsopdrachten".

In de lente van 2007 plaatste de ICDO-CCIM-werkgroep Duurzame Overheidsopdrachten het onderwerp Nationaal Actieplan Duurzame Overheidsopdrachten op zijn agenda. De besprekingen komen er op vraag van de EU en de OESO om ook op nationaal niveau duurzame overheidsopdrachten uit te bouwen ('green' public procurement). De tekst en de organisatie van de debatten hadden nog geen politieke steun. Ook na de intergouvernementele werkgroep Duurzame Ontwikkeling van april 2007 kwam die steun er niet, omdat het quorum niet werd bereikt. Om alsnog politieke steun te vinden, organiseerde de ICDO-CCIM-werkgroep op 5 november 2007 een nieuwe intergouvernementele vergadering. Twee gefedereerde entiteiten gaven hun akkoord echter niet, waardoor een geconsulteerd en goedgekeurd document ten vroegste eind 2008 verwacht wordt.

3.1.3 Werkgroep Maatschappelijk Verantwoord Investeren en Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen

In 2007 kwam de werkgroep samen in februari en april om de uitvoering van het actieplan MVO-MVI verder op te volgen.

Gezien er sinds april geen nieuwe budgettaire beslissingen genomen konden worden door de regering van lopende zaken, bleef de uitvoering een moeilijk punt. Enkel de actie 'lerende netwerken' kon worden gestart, omdat hiervoor het budget reeds voorzien was door de POD Maatschappelijke Integratie.

4 Activiteiten van het ICDO-secretariaat

4.1 Jaarverslag

4.1.1 Jaarverslag 2007

Ieder jaar wordt het ICDO-secretariaat aangesteld om een werkingsverslag op te maken en de rapporten van de ICDO-leden te bundelen. Door een regering van lopende zaken was de meerderheid van de leden niet meer in functie (of met beperkte rechtmatigheid) wanneer de rapporten werden geredigeerd. Door deze beperkte aanwezigheid van verantwoordelijke leden en de veel te korte periode waarover verslag kon uitgebracht worden (de eerste drie maanden van 2007) werd besloten om dit jaar het ledenverslag niet te publiceren. De openbare diensten stelden wel een verslag op over de werkgroepen voor duurzame ontwikkeling. Dit vindt u in het tweede gedeelte.

4.1.2 De ICDO-gegevensbanken

Paragraaf 4102 van de FPDO 2004-2008 stelt 'Elk van de jaarlijkse rapporten van de vertegenwoordigers van de federale regering, de ICDO-leden, over het beleid inzake duurzame ontwikkeling, bedoeld in artikel 17.3 van de wet van 5 mei 1997, zal een tabel bevatten die de stand van de uitvoering van de acties voor de betrokken overheidsdiensten en publieke instellingen verduidelijkt en vervolledigt. Daarnaast bevatten deze jaarrapporten, voor elk regeeringslid en volgens een gemeenschappelijk schema, een overzicht van internationale verbintenissen voor duurzame ontwikkeling binnen zijn bevoegdheidspakket. Ten slotte wordt in de rapporten een tabel opgenomen met indicatoren die toelaten om de uitvoering van het plan inzake duurzame ontwikkeling en de internationale verbintenissen op dit vlak op te volgen.'

Paragraaf 4103 bepaalt dat 'Het ICDO-secretariaat ook zal instaan voor de coördinatie van de rapporten van de leden. In dit kader zal het, op basis van deze rapporten, overzichtstabellen opstellen van de internationale verbintenissen inzake duurzame ontwikkeling en van de indicatoren betreffende de uitvoering van een beleid inzake duurzame ontwikkeling door de regering.'

Om een antwoord op die aanbevelingen te formuleren hebben het ICDO-secretariaat en de informatiecel van het Federaal Planbureau databanken ontwikkeld waarmee zij een inventaris kunnen aanmaken en de FPDO's nauwgezetter kunnen opvolgen.

De gegevens worden niet meer gepubliceerd in de verslagen, maar zullen vanaf 2008 beschikbaar zijn op de website van het ICDO.

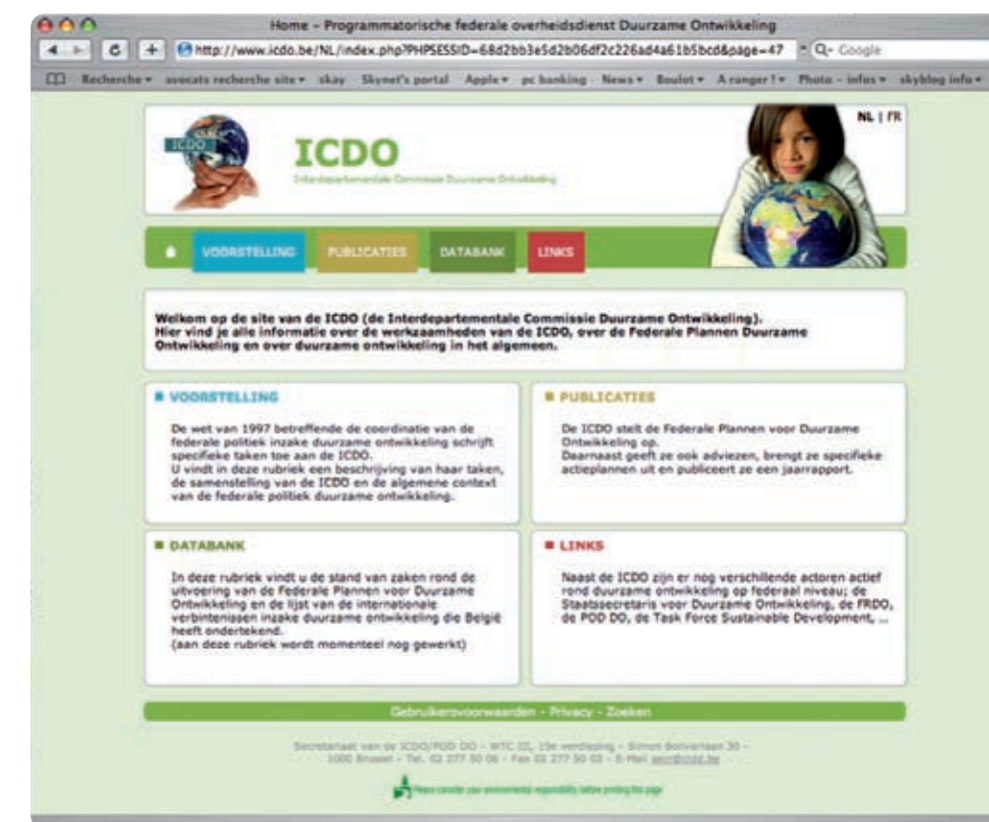
4.2 Kennismanagement

4.2.1 Missie geformuleerd in het Koninklijk Besluit van 22 september 2004

In juni 2005 startte het ICDO-secretariaat met het beheren van kennismanagement. Deze werkzaamheden zijn een belangrijke deelopdracht voor het ICDO-secretariaat, volgens het Koninklijk Besluit van 22 september 2004 houdende de oprichting van cellen duurzame ontwikkeling in de federale overheidsdiensten besproken in hoofdstuk 4, artikel 7: 'Het secretariaat van de ICDO is belast met het kennismanagement, noodzakelijk voor het functioneren van de federale overheidsdiensten, inzake duurzame ontwikkeling.' In datzelfde Koninklijk Besluit, hoofdstuk 1, artikel 2, 5°, omschrijft men de term 'kennismanagement' als '[h]et op systematische wijze beheren van de verzameling, opslag en verspreiding van bestaande en nieuwe informatie en kennis, noodzakelijk voor het functioneren van de diensten, inzake duurzame ontwikkeling.'

4.2.2 In gebruik nemen van de toepassing

Om bij te dragen tot het kennismanagement, stelt het ICDO-secretariaat onder andere de documenten van de ICDO-vergaderingen continu beschikbaar op het CIRCA-net. De belangrijke documenten over de activiteiten van het ICDO worden aangeboden via de website www.icdo.fgov.be. Met behulp van nieuwe onlinetoeepassingen worden de vertegenwoordigers van de ministers en van de overheidsdiensten van de ICDO tijdens bijeenkomsten ingelicht over de belangrijkste items uit de actualiteit inzake duurzame ontwikkeling.

5. Besluiten

2007 was een erg ongewoon jaar

Sinds april ging de regering over op gevoelige zaken, en vanaf juni op lopende zaken, tot de installering van de nieuwe regering in december. Een situatie die een directe impact had op de werking van de ICDO, want:

1. bepaalde leden van de ICDO die lid waren van strategische cellen van ministers namen ontslag; daardoor telde de ICDO na verloop van tijd onvoldoende leden tijdens de zittingen om beslissingen te nemen;
2. de leden van de ICDO die nog in functie waren, achtten zich niet langer bevoegd om beslissingen te nemen die de ministers ergens toe verbonden.

Om de Federale Overheidsdiensten toe te laten hun activiteiten op het vlak van duurzame ontwikkeling verder te zetten, werd een permanente werkgroep van afgevaardigden uit alle FOD's opgericht, die regelmatig samenkomen. De zogeheten 'subcommissie voor administratieve coördinatie' heeft de leiding over de coördinatie van de activiteiten van de cellen duurzame ontwikkeling van de federale overheidsdiensten.

2007 draaide vooral om de voorbereiding van het voorontwerp voor het Federaal Plan Duurzame Ontwikkeling

We herinneren er aan dat de voorbereiding van een Federaal Plan Duurzame Ontwikkeling 3 jaar voorbereiding vergt vooraleer het van kracht wordt. Met andere woorden, de voorbereidingen voor het Federale Plan Duurzame Ontwikkeling 2009-2012 zijn begonnen in 2006.

1. In 2006 werden de krijtlijnen uitgezet voor het voorontwerp van het plan. Verder werd het advies gevraagd van de Federale Raad voor Duurzame Ontwikkeling.
2. In 2007 werden deze richtlijnen vertaald in concrete voorstellen die in tekstuele vorm werden gegoten. Deze teksten werden herwerkt om ze leesbaarder te maken.
3. In 2008 wordt het voorontwerp ter consultatie voorgelegd. Nadat de adviezen van deze consultatie in de tekst zijn verwerkt, wordt dit voorontwerp een ontwerp van plan, en gaat de overheid over tot de goedkeuring ervan.

In 2007 ging het er tijdens het merendeel van de ICDO-vergaderingen om de teksten van het toekomstige voorontwerp van het Federaal Plan Duurzame Ontwikkeling 2009-2012 voor te stellen, te bespreken en te amenderen. De ambtenaren van de POD Duurzame Ontwikkeling (POD DO) voerden, in hun hoedanigheid van lid van het ICDO-secretariaat, onderzoeken uit, contacteerden hun collega's bij andere overheidsdiensten, en organiseerden vergaderingen om tekstvoorstellen op te stellen die daarna aan de ICDO konden worden voorgelegd.

2007 ging vooral over de methoden om de transitie te beheren

Twee instrumenten kunnen de federale overheid en haar administratie helpen de overgang naar duurzame ontwikkeling veilig te stellen:

1. **De duurzaamheidstest (of de evaluatie van de impact van beslissingen op de duurzame ontwikkeling).** De test laat toe een besluit met betrekking tot duurzame ontwikkeling beter in te schatten vooraleer die genomen wordt. In 2007 moest elk besluit gepaard gaan met een dergelijke test. In die zin was 2007 wel een belangrijk jaar. Maar door de uitzonderlijke politieke situatie dit jaar, hadden de tests weinig echte invloed. In dat opzicht is 2008 cruciaal³. Ter herinnering: een ICDO-werkgroep heeft in 2006 geholpen de duurzaamheidstest voor te bereiden.
2. **Strategische langetermijnvisie.** Doelstellingen bepalen voor de volgende 20 tot 40 jaar, mét tussenstappen, is een methode die het beleid op lange termijn moet verbeteren (volgens de audit door het Rekenhof over de wet van 5 mei 1997 aangaande de coördinatie van de federale politiek voor duurzame ontwikkeling). In 2007 analyseerde een wetenschappelijk team de mogelijke methodes om deze strategische visie te realiseren binnen 20 tot 40 jaar.

2008 kent vele uitdagingen

De ICDO moet erover waken dat de juridische regelgeving omtrent duurzame ontwikkeling gerespecteerd wordt en actueel blijft. Daarbij kunnen een aantal vragen worden gesteld:

- Is het besluitvormingsproces efficiënt georganiseerd?
- Beantwoorden de opgestelde documenten aan de eisen van de bestemmingen?
- Bieden de bestaande instrumenten een meerwaarde?
- Is er nood aan nieuwe instrumenten?

In samenwerking met de POD Duurzame Ontwikkeling zullen de cellen duurzame ontwikkeling evalueren of de gekozen maatregel nut heeft (maatregel waartoe besloten met respect voor drie doelstellingen). Meer algemeen wordt de werking van deze cellen geëvalueerd.

3. Informatie uit 2008: De interim-regering heeft besloten dat elke minister binnen afzienbare tijd drie voorstellen aftoetst aan de duurzaamheidstest, voordat de beslissing genomen wordt, en zeker voor de discussies in het kernkabinet. Elk besluit voorgelegd aan de ministerraad blijft trouwens onderworpen aan de test.

In de loop van 2008 vindt de consultatie plaats in verband met het voorontwerp van het Federaal Plan Duurzame Ontwikkeling 2009-2012, een proces dat beheerd wordt door de ICDO. Het doel is niet om zo veel mogelijk reacties krijgen, maar wel reacties met nieuwe informatie en relevante argumenten die bijdragen tot de kwaliteit van de voorstellen en de uiteindelijke beslissing.

We herinneren eraan dat het mandaat van de redacteurs van het voorontwerp van het Federaal Plan Duurzame Ontwikkeling 2009-2012 hen aanmoedigt de instructies gericht aan de overheden op elkaar af te stemmen en een samenhang te creëren tussen de bestaande plannen.

Ten slotte zal de ICDO opnieuw moeten aantonen dat over de grenzen heen werken een meerwaarde geeft aan administratieve en overheidsbeslissingen. Elke overheid en elke minister kan en moet acties voeren binnen zijn sector die duurzame ontwikkeling ondersteunen. Maar met overheden en administraties is het net als met orkesten: elke solist, hoe virtuoos ook, kan enkel het beste van zichzelf geven als het geheel harmonieus wordt gecoördineerd. Ook in 2008 speelt de ICDO de rol van dirigent voor deze coördinatie. De POD Duurzame Ontwikkeling zal, als secretariaat van de ICDO, alle zeilen moeten bijzetten om het werk van de ICDO zo goed mogelijk te ondersteunen.

BIJLAGES

Samenstelling van de ICDO

Op 11 juni 2007 bestond de ICDO uit de volgende (met tussen haakjes de doorgevoerde vervangingen):

Voorzitter:

Mevrouw Els VAN WEERT, staatssecretaris voor Duurzame Ontwikkeling en Sociale Economie, of in haar afwezigheid:

De heer Bernard MAZIJN, vertegenwoordiger van de staatssecretaris voor Duurzame Ontwikkeling en Sociale Economie.

Ondervoorzitters:

Mevrouw Marileen VANDENBERGHE, vertegenwoordigster van de minister van Leefmilieu en Pensioenen.

De heer Nicolas VAN ACKERE, vertegenwoordiger van de minister van Economie, Energie, Buitenlandse Handel en Wetenschapsbeleid.

Mevrouw Sophie KEDZIERSKI, vertegenwoordigster van de minister van Ontwikkelingssamenwerking (vervangen door mevrouw Amélie Derbaudrenghien).

Secretaris:

Het secretariaat van de ICDO wordt verzorgd door een functionaris van de federale programmatorische overheidsdienst duurzame ontwikkeling aangesteld door een lid van de regering bevoegd inzake duurzame ontwikkeling.

Leden/Vertegenwoordigers van de overige leden van de federale regering:

Mevrouw Nele ROOBROUCK, vertegenwoordigster van de eerste minister.

De Heer Julien DAMILOT, vertegenwoordiger van de minister van Justitie.

Mevrouw Catherine LEJEUNE, vertegenwoordigster van de minister van Financiën.

De heer Kevin DE CONINCK, vertegenwoordiger van de minister van Begroting en Consumentenzaken.

Mevrouw Michèle OLEO, vertegenwoordigster van de minister van Binnenlandse Zaken.

Mevrouw Adriana LASKARIS, vertegenwoordigster van de minister van Buitenlandse Zaken.

Mevrouw Martine Van LIEFFERINGE, vertegenwoordigster van de minister van Defensie (vervangen door **de heer Jozef DEPOORTER**).

Mevrouw Patricia BERNAERT, vertegenwoordigster van de minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid.

De heer Pierre-Jean DELVOYE, vertegenwoordiger van de minister van Middenstand en Landbouw.

De heer Robbie SCAUT, vertegenwoordiger van de minister van Werk

De heer Johan VANDENBUSSCHE, vertegenwoordiger van de minister van Ambtenarenzaken, Maatschappelijke Integratie, Grootstedenbeleid en Gelijke Kansen.

Mevrouw Cathy PLASMAN, vertegenwoordigster van de minister van Mobiliteit.

De heer Jean-François WUILLAUME, vertegenwoordiger van staatssecretaris voor Modernisering van Financiën en de Strijd tegen de Fiscale Fraude.

De heer Lieven MONSEREZ, vertegenwoordiger van de staatssecretaris voor Administratieve Vereenvoudiging.

De heer Frank DUHAMEL, vertegenwoordiger van de staatssecretaris voor Europese Zaken.

De heer Hugues VLÉMINCQ, vertegenwoordiger van de staatssecretaris voor het Gezin en Personen met een Handicap.

De heer Erik VAN MEENSEL, vertegenwoordiger van de staatssecretaris voor Overheidsbedrijven.

Mevrouw Nadine GOUZEE, vertegenwoordigster van het Federaal Planbureau.

Vertegenwoordigers van de FOD's, POD's en het Ministerie van Defensie:

FOD Kanselarij van de eerste minister: **mevrouw Françoise AUDAG-DECHAMPS**.

FOD Personeel en Organisatie: **de heer Emmanuel LERNO**.

FOD Budget en Beheerscontrole: **mevrouw Elke BLOMMAERT**.

FOD Informatie- en Communicatietechnologie: nog aan te duiden.

FOD Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking: **de heer Chris VANDEN BILCKE**.

voor het directoraat-generaal Ontwikkelingssamenwerking: **Joseph KALDERS**.

FOD Binnenlandse Zaken: **de heer Luc BOGHAERT**.

FOD Financiën: **de heer Jacques BAVEYE**.

FOD Mobiliteit en Transport: **de heer Marc ROMAN**.

FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg: **mevrouw Nicole DERY** (plaatsvervangster **mevrouw Valérie GILBERT**).

FOD Sociale Zekerheid: **de heer Christophe BASTIEN**.

FOD Volksgezondheid, Veiligheid van Voedselketen en Leefmilieu:
de heer Audry BUYSSCHAERT (plaatsvervangster **Marielle SMEETS**).

voor het directoraat-generaal Volksgezondheid: **mevrouw Alexandra MORY**.

FOD Justitie: **mevrouw Nicole TSIEBOS-DINZEY**.

FOD Economie, Kmo, Middenstand en Energie: **mevrouw Colette VANSTRAELEN**

voor het directoraat-generaal Energie: **de heer Christian FERDINAND**.

POD Wetenschapsbeleid: **mevrouw M.-C. BEX**.

POD Maatschappelijke Integratie, Armoedebestrijding en Sociale Economie:
de heer Sébastien PEREAU.

voor Sociale Economie: nog aan te duiden.

POD Duurzame Ontwikkeling: **de heer Sven VANEYCKEN**.

POD Consumentenzaken: nog aan te duiden.

Regie der Gebouwen: **de heer Jean-Marie WILMOTTE**.

Vertegenwoordigers van de gewest- en gemeenschapsregeringen:

De heer Luc BAS, vertegenwoordiger van de Vlaamse regering (plaatsvervanger **Rik DEBAERE**).

De heer Vincent CARTON DE TOURNAI, vertegenwoordiger van de Brussels Hoofdstedelijk Gewestregering (plaatsvervangster: **mevrouw Joëlle VAN BAMBEKE**).

De heer Jeroen COCKX, vertegenwoordiger van de Vlaamse regering (plaatsvervangster: **mevrouw I. DRIES**).

Mevrouw Ingrid INSELBERGER, vertegenwoordigster van de Duitstalige Gemeenschapsregering.

Mevrouw Marianne PETITJEAN, vertegenwoordigster van de Waalse Gewestregering.

Mevrouw Annie DE WIEST, vertegenwoordigster van de Franse Gemeenschapsregering.

Secretariaat:

Mevrouw Joëlle PICHEL

De heer Jo VERSTEVEN

De heer Cédric VAN DE WALLE

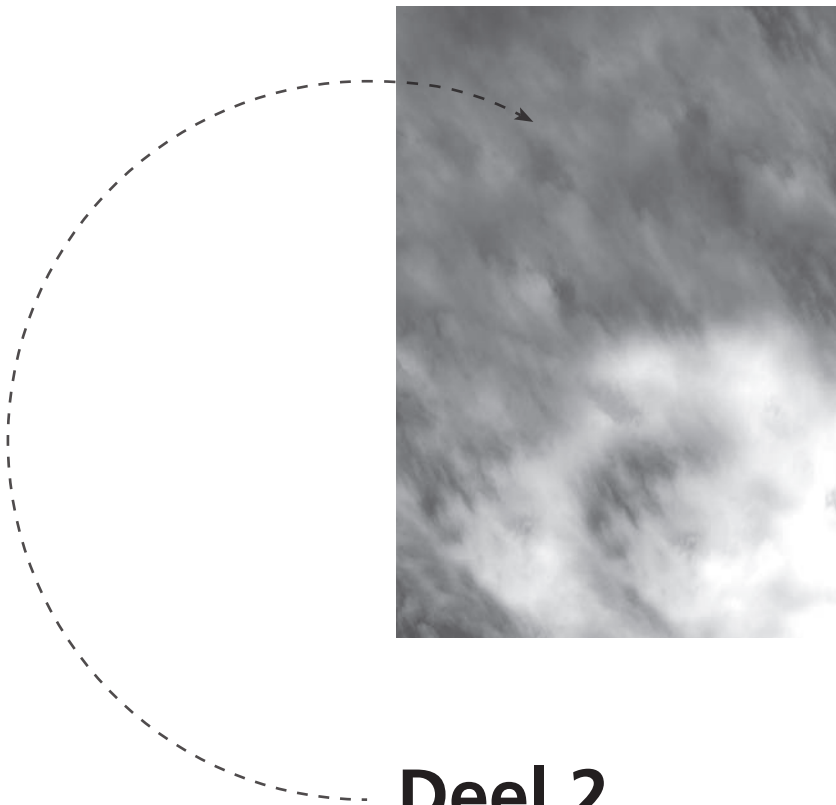
Mevrouw Lise-Anne HONDEKYN

Interdepartementale
Commissie
Duurzame Ontwikkeling

Rapporten 2007

31 maart 2008

Deel 2

**Uitvoering in de
overheidsdiensten**

Inhoudstafel

Rapport van mevrouw F. AUDAG-DECHAMPS, Vertegenwoordigster van de FOD Kanselarij van de Eerste Minister	24	Rapport van mevrouw C. VANSTRAELEN, Vertegenwoordigster van de FOD Economie, KMO, Middenstand en Energie	68
Rapport van de heer E. LERNO, Vertegenwoordiger van de FOD Personeel en Organisatie	27	Rapport van de heer J. LAUDES, Vertegenwoordiger van het ministerie van Defensie	72
Rapport van mevrouw R. DENDUYVER, Vertegenwoordigster van de FOD Budget en Beheerscontrole	29	Rapport van Vertegenwoordiger van de POD Consumentenzaken	76
Rapport van Vertegenwoordiger van de FOD Informatie- en Communicatietechnologie	30	Rapport van de heer S. PEREAU, Vertegenwoordiger van de POD Maatschappelijke Integratie, Armoedebestrijding en Sociale Economie	77
Rapport van de heer C. VANDEN BILCKE, Vertegenwoordiger van de FOD Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking	31	Rapport van de heer S. VANEYCKEN, Vertegenwoordiger van de POD Duurzame Ontwikkeling	79
Rapport van de heer L. BOGHAERT, Vertegenwoordiger van de FOD Binnenlandse Zaken	34	Rapport van mevrouw Marie-Carmen BEX, Vertegenwoordigster van de POD Wetenschapsbeleid	81
Rapport van de heer J. BAVEYE, Vertegenwoordiger van de FOD Financiën	37	Rapport POD Consumentenzaken	86
Rapport van de heer M. ROMAN, Vertegenwoordiger van de FOD Mobiliteit en Vervoer	39		
Rapport van mevrouw N. DERY, Vertegenwoordigster van de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal overleg	43		
Rapport van de heer C. BASTIEN, Vertegenwoordiger van de FOD Sociale Zekerheid en Openbare instelling van de Sociale zekerheid	44		
Rapport van de heer A. BUYSSCHAERT, Vertegenwoordiger van de FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu	50		
Rapport van mevrouw N. TSIEBOS, Vertegenwoordigster van de FOD Justitie	59		

1. Cel duurzame ontwikkeling

1.1. Oprichting

Het interne netwerk dat binnen de Kanselarij werd opgezet bij de ondertekening van het Federale milieucharter van 28 september 2001, werd in 2004 vervangen door een cel duurzame ontwikkeling.

Deze cel verwijst naar het koninklijk besluit van 22 september 2004 houdende oprichting van cellen duurzame ontwikkeling in de federale overheidsdiensten, de programmatorische federale overheidsdiensten en het Ministerie van Landsverdediging, gewijzigd op 16 januari 2007.

1.2. Samenstelling

De cel bestaat uit:

- Mevrouw Nele Roobrouck, vertegenwoordigster van de Eerste Minister;
- Mevrouw Françoise Audag-Dechamps, vertegenwoordigster van de FOD Kanselarij van de Eerste Minister bij de Interdepartementale commissie Duurzame ontwikkeling;
- De heer Christophe Cuche, milieuverantwoordelijke;
- De heer Freddy Mussely, verantwoordelijke van de Stafdienst Budget & Beheerscontrole;
- De heer Paul Tourwé, verantwoordelijke van de Dienst Secretariaat & Logistiek;
- De heer Johan D'haeyer, preventieadviseur;
- Mevrouw Sara Buys, verantwoordelijke voor het communicatiebeleid inzake duurzame ontwikkeling.

De contactpersoon voor de cel duurzame ontwikkeling is de heer Christophe Cuche (02/501.02.03, christophe.cuche@premier.fed.be).

1.3. Samenwerking met het «Green Team»

De ontwikkeling van het milieuzorgsysteem van de Kanselarij heeft in 2007 aanleiding gegeven tot de oprichting van het «Green Team». Het betreft een informele groep van collega's van verschillende diensten, die bijzonder gemotiveerd zijn door de milieuproblematiek.

Het Green Team, dat 16 leden telt, is een nuttige steun bij het in praktijk brengen op het terrein van de projecten van de cel duurzame ontwikkeling.

1.4. Activiteiten

- De cel duurzame ontwikkeling heeft de hem toevertrouwde taken als volgt uitgevoerd Opstellen van het ontwerp van actieplan voor duurzame ontwikkeling bij de FOD Kanselarij van de Eerste Minister.
- Invoering van de DOEB. Deze evaluatie van alle dossiers die aan de Ministerraad worden voorgelegd werd ingevoerd op 19 januari 2007.
- Interne coördinatie van de uitvoering van de maatregelen van het federaal plan voor duurzame ontwikkeling: cf. de opvolgingstabel van de maatregelen hieronder.
- Vertegenwoordiging van de Kanselarij bij de Interdepartementale Commissie Duurzame Ontwikkeling: deelname aan de uitwerking van het voorontwerp van het Federaal plan voor duurzame ontwikkeling 2009-2012.
- Sensibilisering voor duurzame ontwikkeling

In 2007 werden drie sensibiliseringssessies georganiseerd: voor het voltallige personeel, voor het onderhoudspersoneel en voor de nieuwe personeelsleden.

Twaalf dienstmededelingen werden gericht aan het voltallige personeel: zowel over duurzame ontwikkeling in het algemeen als over milieuzorg in het bijzonder.

De intranetsite van de Kanselarij heeft sinds dit jaar een rubriek «Leefmilieu» waarin duurzame ontwikkeling wordt behandeld.

- Opvolging van de invoering van het milieuzorgsysteem: zie hieronder.

2. Milieuzorg binnen de Diensten

Ingevolge de beslissingen van de Ministerraden van 20 juli 2005 en 14 juli 2006, heeft de FOD Kanselarij van de Eerste Minister op 2 april 2007 de certificaten ISO 14001 : 2004 en EMAS ontvangen voor haar milieuzorgsysteem (MZS).

Dit MZS beantwoordt aan de vereisten van de Europese verordening EMAS II (2001): Verordening (EG) nr. 761/2001 van 19 maart 2001 gewijzigd bij Verordening (EG) nr. 196/2006 van 3 februari 2006.

De Kanselarij heeft er zich toe verbonden alles in het werk te stellen om binnen haar activiteiten en diensten een hoog niveau van milieukwaliteit te verzekeren. Deze wil tot kwaliteitsverbetering van het milieu wordt gekenmerkt door een proactieve aanpak die verder gaat dan de reglementaire vereisten.

Deze aanpak draait in hoofdzaak rond vier engagementen:

- Ide continue verbetering van de milieuprestaties. Het voorkomen van alle vervuiling, afvalsortering en de controle van het energieverbruik zullen prioriteiten zijn;
- aandacht voor ecologische criteria bij de aankoop van producten en leveringen van uitrustingen;
- de integratie van milieucriteria in de gunningsprocedures van overheidsopdrachten; de sensibilisering, vorming en responsabilisering van de personeelsleden.

3. Sensibiliseringsacties en andere initiatieven inzake duurzame ontwikkeling

3.1. Deelname aan de "Dag van de duurzame ontwikkeling"

Op 16 oktober 2007 heeft de Kanselarij, net als tal van andere federale overheidsdiensten, activiteiten georganiseerd om het personeel aan te zetten tot het aannemen van een duurzamer gedrag.

Na een «Fair Trade»ontbijt werden de personeelsleden uitgenodigd op de filmvoorstelling van «Koe 80 heeft een probleem» van de heer Dirk Barrez.

Op deze film volgde een voorstelling van de inzet van billijke handel, door de heer Stéphane Carpentier, expert van Oxfam.

's Middags stelde de Kanselarij een menu voor dat gedeeltelijk was klaargemaakt met producten die het label «Billijke handel» dragen.

3.2. "Paperless Government"

De doelstelling van «Paperless Government», opgenomen in het managementplan van de Voorzitter van het Directiecomité, krijgt vorm. De informatisering van de verschillende stappen zet zich voort.

De dossiers van de vergaderingen van de Ministerraad en van het Overlegcomité worden elektronisch bezorgd. De uitwisseling en verwerking van informatie gaan sneller.

Daarnaast heeft deze maatregel een grote impact op de duurzame ontwikkeling. Niet alleen is er aanzienlijke vermindering van het papierverbruik binnen de Kanselarij, maar ook bij de externe diensten die betrokken zijn bij het proces en deze werkmethode hebben aangenomen.

Rapport van de heer E. LERNO, Vertegenwoordiger van de FOD Personeel en Organisatie

1. Cellen Duurzame ontwikkeling

1.2. Contactlijst leden van de cel DO van de FOD P&O:

- Johan Vandenbussche : vertegenwoordiger van de Minister
- Emmanuel Lerno : coördinator cel DO
- Ilse Cobbaut : preventieadviseur en milieuambtenaar
- Freddy De Winter : verantwoordelijke logistieke diensten Wetstraat 51
- Gilbert Sindayigaya : coördinator B&B
- Urbain Bruggeman : directeur ABA (vervangster Agnes Segers)
- Daniel Debray : directeur FOR
- Hilde Dermez : facility manager P&O en OFO
- Filip Vanderhauwaert : logistiek manager Selor
- Florian de Blaere : lid van DG Interne Communicatie

1.2. Deelname van de leden aan diverse werkgroepen verbonden aan de ICDO.

2. Milieuzorg binnen de Diensten

- Engagements opgenomen inzake EMAS om op te starten begin 2008
- De verwezenlijking van 4 URE maatregelen/standaardmaatregelen inzake energiebesparingen in het gebouw aan de Wetstraat 51 met Fedesco (Quick Scan, Energie Monitoring, Energy Care abonnement en Sensibilisatiecampagne) (2007-2008)

3. Sensibilisatieacties en andere activiteiten inzake Duurzame ontwikkeling

- Event van ABA-FOR voor verkopers en kopers binnen de federale overheid: organisatie van een conferentie rond papier met o.a. een invalshoek vanuit Duurzame Ontwikkeling op 16 oktober 2007.
- Deelname aan de dag van de duurzame ontwikkeling voor de ambtenaar op 16 oktober 2007
- Duurzame ontwikkeling? Is dat eetbaar? een ontbijtje in het kader van de duurzame ontwikkeling, zowel in het Stergebouw (Selor - 4e verdieping) als in de Wetstraat 51. vanaf 8 uur tot 9.30 uur.

- Speciale editie van de P&O-middag! Hoe je energieverbruik verminderen? FEDESCO opent het debat. Personeelzaal van het OFO (Stergebouw – zaal 6.07) van 12 tot 14 uur.
- DO-quiz...online.
- Up-to-date houden van de pagina inzake Duurzame Ontwikkeling op het Intranet en het plaatsen van tips inzake sorteren van afval op deze pagina.

Rapport van mevrouw R. DENDUYVER, Vertegenwoordigster van de FOD Budget en Beheerscontrole

1. Cellen duurzame ontwikkeling

- De cel:

De cel Duurzame Ontwikkeling bestaat uit één persoon: mevrouw Rika Denduyver,

Coördinator Stafdienst Personeel en Organisatie.

- Contactlijst van de leden van de cel:

Mevrouw Rika Denduyver, Coördinator Stafdienst Personeel en Organisatie, rika.denduyver@budget.fed.be, 02/790.51.15

2. Duurzame ontwikkelingsbeleid

2.1. Milieuzorg binnen de diensten

In 2007 werd een bijkomende dienstwagen besteld. Die wagen beantwoordt aan de EURO 4-norm zodat nu twee van de drie dienstwagens aan de norm voldoen.

Het aangekochte papier wordt volgens de EMAS-normering geproduceerd.

Het afval wordt zo goed als mogelijk volgens de richtlijnen terzake van Brussel Net gesorteerd. (papier, PMD, inktpatronen, batterijen en restafval)

2.2. Sensibilisatieacties en andere activiteiten inzake duurzame ontwikkeling

Alle printers worden standaard voor recto-verso kopiëren ingesteld.

Om personeelsleden in contact te brengen met eerlijke handel, organiseren we op de dag van de duurzame ontwikkeling een ontbijt met fair trade-producten.

Er wordt zoveel mogelijk drank uit het circuit van de eerlijke handel gekocht.

De FOD houdt allerhande acties om het EMAS-certificaat te behalen. Hierbij worden de personeelsleden gevraagd om:

- zo weinig mogelijk mails af te drukken;
- zo mogelijk kladpapier te gebruiken;
- lichten te doven bij het verlaten van de burelen;
- de computerschermen zo in te stellen dat ze na één minuut automatisch uitgeschakeld worden;
- de computers 's avonds uit te zetten;
- voor verplaatsingen zo veel mogelijk gebruik te maken van het openbaar vervoer.

Het is de bedoeling om in de toekomst de individuele printers niet langer te vervangen en te streven naar één printer per bureau.

1. Cel Duurzame Ontwikkeling

De Cel Duurzame Ontwikkeling vergaderde twee maal in 2007. De cel is breed samengesteld met zowel leden van de beleidscellen als de administratieve diensten, en vanuit de administratie zowel leden van ondersteunende diensten zoals deze van de gebouwen, budget en beheerscontrole en communicatie als inhoudelijke diensten als de directie ontwikkelingsamenwerking of de dienst duurzame ontwikkeling en milieu.

Samenstelling tot 20.12.07
Leden verplicht bij KB inzake de samenstelling der cellen D.O. in de FODs
<ul style="list-style-type: none">- Laskaris Adrienne (Beleidscel Buitenlandse Zaken)- Detheux (Eur Beleidscel)- Renard Frédéric (D0.1)- Couchard Patrice (B&B)- Vanden Bilcke Christian(M4.1)- Vanderheyden Ghislain (P&O4.2)- Van Aken Mia (P&C3)
Leden, toegevoegd op initiatief van onze FOD
<ul style="list-style-type: none">- Adam Davy (E2)- Avontroodt Paul (D4.4)- Verheyen Koen (M4.1)- Ivo Goemans (P&O 4)- Houssiau Vincent (S0.0)- Kalders Jos (DGD)

2. Milieuzorg binnen de diensten.

Het beleidsplan 2008 van de Voorzitter voorziet dat het beleid voor gebouwen en onderhoud de milieureglementering zal integreren

a) Wat onze gebouwen te Brussel betreft is onze FOD voor de gebouw Egmont I en Egmont II in het bezit van een certificaat van ecodynamische onderneming uitgereikt door het Brussels Instituut voor Milieubeheer IBGE – BIM .

Er worden inspanningen geleverd op het gebied van energiegebruik, afval (gescheiden inzameling van de verschillende fracties zoals papier, keuken afval, inktpatronen, TLlampen) en mobiliteit (gratis treinkaart woon werkverkeer, voorzien fietsstalling,...)

Bij de aankoop van producten wordt steeds meer rekening gehouden met duurzaamheidscriteria.

In 2007 werden de nodige stappen gezet om het Europese EMAS-certificaat (Environmental and Management Scheme) te verkrijgen.

Dit omhelsde o.m. het aanstellen van een verantwoordelijk voor EMAS, het op punt stellen van een datasysteem van intern milieubeheer, het bevragen van het personeel over het intern milieubeheer, het opstellen van een actieplan.

Bij het opzetten van EMAS kon men rekenen op externe expertise van het consultancy bureau COMASE.

De EMAS procedures werden op het Directiecomité van 23.11.07 voorgesteld.

De eerste interne audit werd voorzien voor 21 februari 2008 en wordt uitgevoerd door auditeurs van FOD Economie (cross audits gevraagd door PODDO) met hulp van de consultant Comase. De externe audit is gepland voor juni 2008.

Het doel van deze audit is na te gaan of het managementsysteem in overeenstemming is met de uitgewerkte procedures en de milieuregelgeving (omzendbrieven van P&O en PODDO inbegrepen).

Volgende procedures werden op 01.02.08 door de Voorzitter van het Directiecomité ondertekend :

1° de procedure inzake het beheer van gegevens die beschrijft hoe de documenten inzake het milieubeheer het best bijgehouden worden ;

2° de procedure inzake het uitwerken van een register van de directe milieuaspecten , waar onze FOD direct vat op heeft ,met als doel te bepalen waaruit die bestaan ;

3° de procedure inzake het uitwerken van een register van de indirecte milieu-effecten, die ontsnappen aan de directe controle van de FOD, en die men terug vindt in de mission statement (Ontwikkelingssamenwerking) ;

4° de procédure inzake het beheer van de aankopen voor de Directies van de FOD

5° de procedure inzake het beheer van de afwijkingen op milieugebied alsmede het opvolgen van remediërende acties die eruit voortvloeien

6° de procedure die de wijze bepaalt om een Directie-evaluatie voor te bereiden en te organiseren die bestaat uit een vergadering om het milieubeheersysteem te evalueren en er de doelstellingen van vast te leggen met het oog van het voortdurend verbeteren van de aangegane verbintenissen.

7° de procedure inzake het organiseren van interne audits van het milieubeheersysteem die van toepassing is op het geheel van de activiteiten en de opdrachten van de FOD Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking.

8° de procedure inzake het beheer van de waarnemingen die de modaliteiten en de archiveringsduur vastlegt voor de waarnemingen inzake milieu.

De andere procedures zoals het beheer van de aankopen, de interne communicatie, het reageren op externe milieuproblemen, het beheer van de milieureglementering werden op 01.03.08 goedgekeurd.

De doelstellingenfiches inzake het verbeteren van de indirecte milieuaspecten die betrekking hebben op de basisopdrachten van onze FOD moeten nog worden opgemaakt. Deze betreffen vooral DGOS, en eventueel de dienstreizen.

b) gebouwen in buitenland

Bij het opstarten van nieuwe projecten inzake de bouw of het verbouwen van onze diplomatieke posten wordt systematisch rekening gehouden met de principes van duurzaamheid en energie-efficiëntie :

- Dublin: de nieuwe kanselarij, waarvan de bouw in 2008 wordt opgestart, zal volgens de werkwijze van de "lage energie"-norm gebouwd worden.

- Washington: bij de grondige renovatie van de residentie in 2007 werd ook de verwarmings- en koelingsinstallaties hernieuwd (HVAC voor Heating, Ventilation and Air Conditioning). Dit gebeurde volgens de meest energiebesparende en milieuvriendelijke technieken. De verwarming gebeurt met condensketels en de airco biedt de mogelijkheid tot "free spooling". 's Nachts wordt het gebouw met de buitenlucht gekoeld.

- Het herstel van het oorspronkelijke ventilatiesysteem in de ambassade in Bangkok, waardoor er geen air conditioning meer nodig was

3. Sensibilisering en andere activiteiten inzake Duurzame Ontwikkeling

- **De Egmont Flash** van 15 oktober 2007 kondigde de dag Duurzame ontwikkeling aan en gaf uitleg over DO.
- **Dag Duurzame Ontwikkeling** - 16/10/07 : Ieder jaar in oktober organiseert de federale overheid een dag in het teken van duurzame ontwikkeling. Ons departement heeft hieraan deelgenomen.

Om het publiek bewust te maken omtrent duurzame ontwikkeling aan de hand van dagdagelijkse handelingen en om duurzame ontwikkeling beter te leren begrijpen en in al zijn facetten toe te passen op het werk. Op 16 oktober serveerde het restaurant van Egmont 1 's middags een Fair Trade-menu, samengesteld uit overwegend ingrediënten van de eerlijke handel.

Er werden ook diverse brochures over duurzame consumptie en ecogedrag rondgedeeld.

Men kon ook de documentaire We Feed The World in de bioscoop Vendôme op 18/10 gaan bekijken.

- **Egmont** : Het decembernummer van Egmont werd gedeeltelijk gewijd aan EMAS, het Europees auditsysteem rond milieubeheer . Met een duidend artikel over EMAS en een interview van Ghislain Vanderheyden, Milieuoördinator "Met EMAS kan onze FOD iets doen aan het milieu".
- **Intranet** : Eind 2007, creatie van een intranetrubriek over milieubeheer waarin een speciaal (digitaal) nummer van het personeelsblad over Duurzame Ontwikkeling zal verschijnen begin 2008. Dit zal aangekondigd worden via het elektronisch personeelsmagazine **Egmont Flash**.

Rapport van de heer L. BOGHAERT, Vertegenwoordiger van de FOD Binnenlandse Zaken

1. Cellen Duurzame ontwikkeling

De Cel

De Cel Duurzame Ontwikkeling is samengesteld uit de vertegenwoordigers van het lid van de regering en deze van het departement in de ICDO en bestaat tevens uit de adviseur voor intern milieubeheer van de dienst, die ook als verantwoordelijke van het aankoopbeleid wordt opgenomen evenals uit een verantwoordelijke voor de begroting en een verantwoordelijke voor informatie en communicatie.

De werking van de Cel Duurzame Ontwikkeling is vooral gericht op de sensibilisatie van het departement rond Duurzame Ontwikkeling, het opstellen van een actieplan en de uitvoering van de maatregelen van het lopende Federaal Plan inzake Duurzame Ontwikkeling in het departement.

Contactlijst van de leden van de cel

Naam	Functie	Functie ICDO	Telefoon	E-mail
Michèle Oléo	Adviseur Cel Algemeen Beleid	Vertegenwoordiger van het lid van de regering in de ICDO	02/504.85.24	michele.oleo@ibz.fgov.be
Luc Boghaert	Adviseur	Vertegenwoordiger van het departement in de ICDO	02/500.22.32	luc.boghaert@ibz.fgov.be
Frédéric Fanuël	Adviseur	Adviseur voor intern milieubeheer en verantwoordelijke voor het aankoopbeleid	02/500.20.99	frederic.fanuel@ibz.fgov.be
Philippe Moreau	Adviseur	Verantwoordelijke voor de begroting	02/500.22.20	philippe.moreau@ibz.fgov.be
Olivier Vandenplas	Attaché	Verantwoordelijke voor het communicatiebeleid	02/500.20.57	olivier.vandenplas@ibz.fgov.be

2. Milieuzorg binnen de Diensten

Uitvoering van EMAS binnen de diensten

De FOD Binnenlandse Zaken onderhandelt momenteel over een protocol tot in plaatstelling van het project EMAS binnen het departement. Dit project zou moeten van start gaan in 2008. De actieperimeter dient nog bepaald te worden, maar a priori zou het gebouw dat de staf- en coördinatiediensten huisvest hierin betrokken zijn. In de er opvolgende jaren kan het EMAS-programma uitgebreid worden naar andere gebouwen en sectoren van Binnenlandse Zaken.

Andere engagementen inzake milieuzorg

- De FOD Binnenlandse Zaken heeft in 2007 een contract afgesloten met FEDESCO om een energieaudit te laten uitvoeren in 2 gebouwen van de FOD (1 gesloten centrum voor illegalen en 1 kolonne van de civiele bescherming)

- Sinds 2005 maakt de FOD Binnenlandse Zaken gebruik van de federale software voor milieubeheer (EIS), waarmee het verbruik (gas, water, elektriciteit) van enkele proefgebouwen van onze FOD (3) maandelijks kan worden gevolgd.

Analyse van het waterverbruik

De analyse van het waterverbruik (voor sanitair gebruik + water van de airconditioning) voor 2007 toont, via de grafieken voor de in aanmerking genomen gebouwen, een lichte stijging in vergelijking met 2006. Deze stijging is te wijten aan de schoonmaak van de koeltorens die plaats gevonden heeft in de loop van de maand september.

Sinds twee jaar voeren we een meer regelmatige controle uit (op jaarbasis en op basis van een lezing aan de teller) van de verbruikte waterhoeveelheden teneinde de termijn waarbinnen een bepaald probleem opgelost wordt, te verkorten, en het jaarlijkse waterverbruik en het bedrag van de desbetreffende facturen derhalve aanzienlijk te verlagen. We zien er eveneens op toe om geleidelijk de elektromagnetische activatie-systemen van de toiletten te vervangen door eenvoudige drukknoppen teneinde het onnodige waterverbruik te verminderen.

Analyse van het verbruik wat de verwarming betreft

De analyse van de gegevens betreffende het gasverbruik voor 2007 heeft aangetoond dat de 3 gebouwen waarvoor de gegevens verzameld konden worden, een lager energieverbruik qua "verwarming" kennen dan deze in 2006. Dit toont een verbetering van de werking van het verwarmingssysteem aan (airconditioning).

Teneinde eventuele afstellingsproblemen op te lossen, blijft de centrale logistieke dienst maandelijks deelnemen aan vergaderingen met vertegenwoordigers van de Regie der Gebouwen, alsook met verantwoordelijken van de onderhoudsfirma belast met het onderhoud van de airco in het gebouw. Tijdens die vergaderingen worden diverse problemen (thermostaat die afspringt, koud, warm, ...) besproken zodat ze snel opgelost worden.

Analyse van het elektriciteitsverbruik

We blijven onze sensibilisatieacties die intern gevoerd werden verder zetten om erover te waken dat het gedrag van de personeelsleden inzake rationeel energieverbruik verandert en het verbruik vermindert. Deze acties uiten zich in:

- affichecampagnes
- uitvoering van een dagelijkse controle door de bewakingsfirma/conciërges om te controleren of alle lichten, pc's, fotokopie machines, ... uitgezet werden.

Afvalbeheer

In 2007 hebben we erover gewaakt om de afvalproductie te verminderen (beheer van vuilnis en recyclage van afval) en een selectieve sortering op het niveau van de verschillende soorten van afval die binnen onze FOD geproduceerd worden in te voeren. Het betreft voornamelijk papier en kartonnen verpakkingsafval, PMD (= plastic flessen, aluminium blikjes, conservenblikken, aluminiumschaaltjes, tetrapak), glas, bureauafval, inktpatronen, gebruikte batterijen, neonbuizen en frituurolie. Een regelmatige voorlichting van het personeel via mail zorgt ervoor dat het personeel actief deelneemt aan het afvalbeheer en dat er dus een duurzaam beleid op het vlak van afval verzekerd wordt.

Gebruik van duurzame en milieuvriendelijke producten stimuleren

Het gaat onder andere om het gebruik van meer gerecycleerd papier en de aankoop van ecologische onderhoudsproducten. In bepaalde gebouwen van de FOD, onderhoudsmachines en –materiaal, voorzien van het EG-label (Europese richtlijn 98/37/EG) gebruiken, waarvoor van bij de ontwerpfase rekening gehouden wordt met de ergonomie. De voorkeur geven aan kwaliteitsvolle materialen (duurzaamheid) bestaand uit synthetische elementen die de recyclage vergemakkelijken.

In de mate van het mogelijke, een interne recyclage van het te vervangen meubilair verzekeren, alsook van de gedeclassificeerde informatica-uitrustingen en, indien nodig, ervoor zorgen dat dat afval terug naar de Administratie Domeinen wordt gebracht zodat het geëvacueerd en gerecycleerd wordt volgens een gepaste methode en procedure.

3. Sensibilisatieacties en andere activiteiten inzake Duurzame ontwikkeling

- Op 20 maart 2007 kwam het Directiecomité van de FOD bijeen voor een reflectievoormiddag rond duurzame ontwikkeling.

De start werd gegeven met het bekijken van de film "An inconvenient truth", waarna een debat volgde met de voorzitter en een andere verantwoordelijke van de POD Duurzame Ontwikkeling. Tenslotte werd een brainstorming gehouden over de houding van de FOD op het vlak van Duurzame Ontwikkeling en het ontwikkelen van toekomstige acties.

Er werd beslist om in de toekomst Duurzame Ontwikkeling niet enkel voor te behouden voor klassieke acties in het domein van energiebesparende maatregelen en milieubescherming, maar ook aandacht te besteden aan minder voor de hand liggende sectoren van duurzame ontwikkeling, zoals op het vlak van human resources en welzijn op het werk.

Als gevolg hiervan keurde het directiecomité in 2007 een actieplan "welzijn" en een actieplan "diversiteit" goed. Ook een mobiliteits- en bedrijfsvervoersplan zal verder worden uitgewerkt.

- Op 18 oktober 2007 organiseerde de FOD een dag gewijd aan "welzijn op het werk" als praktische invulling van de dag "Duurzame Ontwikkeling" voor de ambtenaren. Een waaier van verscheidene activiteiten werd aangeboden in verschillende gebouwen van het departement (thema's rond gezonde en duurzame voeding, ergonomie op het werk, preventietips, lichamelijk en psychisch welzijn).

Diversen

- verdere uitbouw in het departement van een werkstructuur met een transversaal netwerk inzake duurzame ontwikkeling
- sensibilisering van het personeel via een affichecampagne met praktische tips om energie te besparen in het dagelijkse leven.
- in alle gebouwen van de FOD geldt een volledig rookverbod.
- de centrale logistieke dienst koopt enkel koffie aan met label Max Havelaar.
- het in 2006 opgestarte pilotoproject telewerk werd verder succesvol uitgewerkt in een aantal diensten in 2007.

Rapport van de heer J. BAVEYE, Vertegenwoordiger van de FOD Financiën

1. Cel Duurzame ontwikkeling

In de loop van het jaar 2007 heeft de Cel één vergadering belegd. De DOEB-procedure werd voorgesteld en besproken tijdens deze vergadering.

De leden van de Cel zijn:

- de heer J. Baveye (coördinator), Adviseur-generaal van Financiën, Studie- en Documentatiedienst;
- de heer J.-P. Delannoy, Directeur, Secretariaat en logistiek;
- mevrouw C. Lejeune, Kabinet van de Vice-Eerste Minister en Minister van Financiën;
- de heer L. Schepens, Directeur, Boekhouding ICT;
- de heer M. Theunissen, Directeur, Secretariaat en logistiek;
- de heer J.-F. Wuillaume, Kabinet van de Staatssecretaris voor Modernisering van de Financiën en Strijd tegen de fiscale fraude.

Naast de leden hebben twee andere personen actief deelgenomen aan de werkzaamheden van de Cel: mevrouw S. Vanker (Personeel & Organisatie) en de heer M. O. Herman (Secretariaat en logistiek).

2. Milieubeheer binnen de Diensten

In de loop van het jaar 2007 werd er verder samengewerkt met de firma FEDESCO. Deze naamloze vennootschap van publiek recht heeft tot doel energiebesparende projecten te vergemakkelijken en te financieren in de federale overheidsgebouwen. Wat de FOD Financiën betreft, werden twee proefprojecten in 2006 op poten gezet: dat van het Financiëncentrum van Brussel (Regentiestraat) en dat van het Financiëncentrum van Kortrijk (Hoveniersstraat). Werken in beide gebouwen zijn bijna voltooid. Elders werden energie-audits uitgevoerd die aanleiding hebben gegeven tot een investeringsprogramma in de volgende gebouwen:

- Kunstlaan, 19H te Brussel;
- Philipssite, 3 te Heverlee;
- Rue de Dison, 134 te Verviers;
- Boulevard de la Sauvenière, 73 te Liège.

In de loop van 2007 werden de talrijke vroeger opgestarte informaticaontwikkelingen (cf. Verslag 2006) voortgezet; de positieve effecten daarvan wat papierbesparing betreft worden verwacht. Met de digitalisering van de aanslagbiljetten zullen ruim 6.000.000 documenten bovendien elk jaar niet meer moeten uitgeprint, vervoer en geclassificeerd worden.

Tenslotte is het begin 2006 opgestarte Papyrusproject (geautomatiseerd beheer van de bij de FOD Financiën gebruikte desktop printers) thans volledig operationeel. Concreet, als bijvoorbeeld een tonercartridge bijna leeg is, wordt de interventieploeg automatisch verwittigd en wordt de tonercartridge vervangen. De interventies worden verricht door een gespecialiseerde onderaannemer die de voorraad van tonercartridges en

drums beheert voor de verschillende soorten printers. Met dit systeem zijn er dus geen verspillings- en vervuilingsbronnen meer. Bovendien kunnen de toners hergebruikt en gerecycleerd worden.

3. Sensibiliseringsacties en andere initiatieven inzake duurzame ontwikkeling

De FOD Financiën heeft op 16 oktober 2007 deelgenomen aan de dag van de duurzame ontwikkeling georganiseerd door de POD Duurzame Ontwikkeling om de ambtenaren voor dat probleem te sensibiliseren.

Voor deze gelegenheid heeft de Cel Duurzame ontwikkeling naar alle personeelsleden van FOD Financiën een mail gestuurd. Die was bedoeld om praktische raadgevingen te geven voor een milieuverantwoord gebruik van water, energie, papier en transportmiddelen. Er werd ook opgemerkt dat de wetgeving, de commentaren, de cursussen, enz. nog op papier worden toegestuurd aan de ambtenaren, terwijl deze documenten onmiddellijk beschikbaar zijn op het Intranet. De boodschap verstrekte een aantal elementen om deze feitelijke toestand te verklaren en suggereerde dat het ten minste mogelijk voor de ambtenaren zou moeten zijn de documenten niet meer op papier te ontvangen. Ze heeft een reeks steunreacties uitgelokt van de ambtenaren van het departement; daarom heeft de Cel beslist de zaak op het hoogste niveau te bespreken. Een beslissing zou begin 2008 moeten genomen worden.

Op dezelfde dag werden er 3.400 maaltijden klaargemaakt met producten afkomstig van de eerlijke handel, opgediend in tien restaurants van het departement, namelijk in Brussel, Arlon, Liège, Malmédy, Charleroi, Mons, Gent, Kortrijk en Leuven. De actie heeft positieve reacties uitgelokt bij de klanten. Vorig jaar werden er 1.300 maaltijden opgediend in vijf restaurants. In de North Galaxy heeft de informatiestand over de fietsvergoeding weinig succes gekend want de ambtenaren waren blijkbaar al op de hoogte van deze mogelijkheid. Oxfam was aanwezig op een andere informatiestand.

e fietstochten voorgesteld door Pro Velo vanuit de North Galaxy waren volgeboekt (2 keer dertig deelnemers). De heer Reynders heeft het startschot gegeven voor de eerste tocht en de heer Jamar heeft deelgenomen aan de tweede.

4. Uitvoering van de Duurzame Ontwikkeling Effectbeoordelingen (DOEB)

La procédure d'EIDDD n'a été suivie que neuf fois. Dans tous les cas, c'est un formulaire De DOEB-procedure werd slechts negen keer gevolgd. In alle gevallen werd een vrijstellingsformulier ingevuld. De ingeroepen redenen om de vrijstelling te verantwoorden zijn de hoogdringendheid en het feit dat de maatregel louter formeel is of alleen betrekking heeft op fiscale of budgettaire technische elementen.

Rapport van de heer M. ROMAN, Vertegenwoordiger van de FOD Mobiliteit en Vervoer

1. Cel Duurzame Ontwikkeling

1.1. Samenstelling van de CDO

De CDO is samengesteld uit alle personen die in het KB van 22/09/2004 houdende oprichting van de CDO zijn voorzien:

- de expert van de FOD in de ICDO
- de adviseur voor intern milieubeheer
- een vertegenwoordiger van de dienst BBC
- de vertegenwoordigers van de Minister voor Mobiliteit en van de staatssecretaris voor Overheidsbedrijven in de ICDO
- een vertegenwoordiger van de dienst logistiek
- de verantwoordelijken voor de interne – en externe communicatie

Font également partie de la cellule :

- de Voorzitter van het Directiecomité
- een ambtenaar van zijn ondersteuningscel
- een expert per directoraat-generaal
- de verantwoordelijken voor EMAS
- de verantwoordelijke voor de Interne Audit
- een secretaris
- genodigden naargelang de dagorde

1.2. Aantal vergaderingen van de CDO

- minimaal 1 bijeenkomst per trimester
- speciale evenementen zoals de week van de DO vragen extra bijeenkomsten, idem voor invoering EMAS-
- voor het verhogen van de efficiëntie worden soms werkgroepen opgericht

2. Activiteiten van de CDO

2.1. Voorbereiden van het actieplan DO van de FOD

Zoals dit de voorbije jaren gebeurde, werd ook in 2007 het actieplan duurzame ontwikkeling opgesteld met medewerking van de verschillende diensten van het departement en met het 2° Federaal Plan Duurzame Ontwikkeling als leidraad.

2.2. Goedkeuren van het ontwerp van verslag voor de ICDO

Dit ontwerp van verslag wordt naar jaarlijkse gewoonte voor bespreking en eventueel advies voorgelegd aan de leden van de CDO.

2.3. De DOEB kenbaar maken en implementeren binnen de FOD

Via het intranet werd aan de personeelsleden duidelijk gemaakt wat de DOED precies inhoudt en in welke gevallen er een DOEB –test moet gebeuren.

2.4. De week van de DO voorbereiden

De week van de duurzame ontwikkeling greep dit jaar in onze FOD plaats tussen 15 en 19 oktober. Het programma werd voorbereid in een subgroep en zag er als volgt uit:

Op 12 oktober startte een sensibiliseringsactie, “gebruik de trap”, die gedurende 10 opeenvolgende maanden zal lopen, met als doel de medewerkers ertoe aan te zetten om zoveel mogelijk de trappen te gebruiken i.p.v. de liften.

Alle ambtenaren kregen in de week van 15 oktober een elektronisch bericht waarbij hen wordt meegedeeld dat buitenlandse zendingen die niet meer dan 600 km ver zijn, bij voorkeur met de trein dienen te gebeuren.

In die week schakelde de FOD over van gewone koffie naar koffie uit de eerlijke handel. Gedurende gans de week was er een tentoonstelling in de inkomhall van het City atrium omtrent “eerlijke koffie”.

Aan de ambtenaren van het Directoraat-generaal Maritiem Vervoer te Oostende werden in een eerste fase 2 dienstfietsen ter beschikking gesteld.

Op maandag, dinsdag en woensdag was er telkens voor 100 personen een duurzaam ontbijt met producten uit de eerlijke handel.

Gedurende de ganse week was ‘s middags ook een bio-maaltijd te verkrijgen.

In het kader van onze middagen van de mobiliteit werden drie middagen i.v.m. duurzame ontwikkeling gehouden. De eerste ging over meer duurzame woon- werkverplaatsingen, de tweede over ‘Water: water is kostbaar, laten we er zorgzaam mee omspringen’, en de derde over ‘Voorkoming van afval: het beste afval is dit wat niet bestaat’.

Daarnaast was er op woensdag een standje in inkomhall met degustatie van producten uit de eerlijke handel en werd er een opleiding georganiseerd fietseducatie / verkeersgewenning in de stad.

Tot slot kon ook nog worden deelgenomen aan de Transversale Actie: namelijk de film: 'We feed the World' + debat .

2.5. De motor zijn van EMAS binnen de FOD

Sedert 23 juli 2007 is onze FOD EMAS – gecertificeerd voor het hoofdgebouw, met name het City Atrium te Brussel.

Om aan EMAS te voldoen moesten we een **milieubeleid uitwerken** en onze **directe en indirecte milieu-impact analyseren**. We moesten ook acties vaststellen om het milieu beter te beschermen., een milieubeheersysteem opzetten, een milieuverklaring opstellen en die na validering en registratie aan het publiek bekendmaken sindsdien mogen we het EMAS-logo gebruiken.

Milieubeleid is een beknopt document van de directie waarin de organisatie zich ertoe verbindt het milieu te beschermen, haar milieuprestaties continu te verbeteren en andere organisaties aan te moedigen hetzelfde te doen.

Daarvoor is eerst een **milieuanalyse** nodig: de organisatie onderzoekt welke gevolgen haar activiteiten voor het milieu hebben en hoe belangrijk die zijn en of ze aan alle wettelijke milieuverplichtingen voldoet.

Dan worden **doelstellingen, een tijdschema en acties** bepaald om voor de activiteiten met een belangrijke milieu-impact de prestaties te verbeteren. In het **milieubeheersysteem (MBS)** worden ook nog de verantwoordelijkheden, de procedures en praktijken beschreven.

Daarna volgt een **interne audit**: een controle om na te gaan of het hele systeem goed werkt en een gelegenheid om een en ander bij te sturen.

Voorts moet de organisatie een **milieuverklaring voorbereiden**. Dat is een toegankelijk document voor het publiek, een soort van milieujaarverslag.

Vervolgens is er een **externe audit**: een onafhankelijke verificateur gaat na of het milieubeheersysteem en de milieuverklaring aan de eisen van de EMAS-verordening van de EU beantwoorden, of de milieuverklaring betrouwbaar is en of alle relevante milieuvragen erin aan bod komen.

De laatste stap is de **registratie** bij de bevoegde instantie.

Om hetsysteem draaiende te houden heeft het directiecomité twee milieuverantwoordelijken aangesteld:

- De milieuverantwoordelijke **MV ecobeheer**: coördineert het ecobeheer van het gebouw en van de logistieke en administratieve activiteiten
- De milieuverantwoordelijke **MV opdrachten**: coördineert de integratie van de milieumaatregelen in de opdrachten van de FOD

rolen de verantwoordelijkheden van alle betrokkenen in het MBS worden omschreven in een **tabel van verantwoordelijkheden** en hun taken worden samengevat in de **takenbeschrijving en lijst van bevoegdheden**

Om de drie maanden controleren de vertegenwoordigers van de Directoraten-generaal in de Cel Duurzame Ontwikkeling, in welke mate de deadlines voor de uitvoering van de geplande acties, alsook de specifieke goede praktijken werden nageleefd.

Deze controle is gebaseerd op de verdeling van de acties zoals voorzien in het actieprogramma en op dit niveau als opvolgingstabel wordt gebruikt.

De opvolgingstabellen worden nadien voorgelegd aan de Cel Duurzame Ontwikkeling, die de algemene vooruitgang van het actieprogramma evalueert.

Om de zes maanden rapporteert de coördinator van de Cel Duurzame Ontwikkeling aan het Directiecomité.

3. Taakverdeling binnen de CDO

- het werk berust vooral bij de coördinator en de secretaris
- er is ook een goede medewerking van de logistiek, de vertegenwoordiger van de ondersteuningscel van de Voorzitter en de verantwoordelijken voor EMAS
- -het zou nuttig zijn ook iemand van de ICT in de CDO op te nemen omdat deze sector een belangrijke rol te spelen heeft in de DO binnen de administraties-
- -De actieve deelname van de Voorzitter van het Directiecomité werkt stimulerend en verhoogt het gezag van de CDO

Rapport van de heer C. BASTIEN, Vertegenwoordiger van de FOD Sociale Zekerheid en Openbare instelling van de Sociale zekerheid

1. Cel Duurzame ontwikkeling

Officieel bestaat de cel Duurzame ontwikkeling van de FOD Sociale Zekerheid uit acht leden van de stafdiensten en de functionele directies-generaal.

In de praktijk varieert de samenstelling in functie van de specifieke noden van elk thema dat door de cel wordt behandeld. Afhankelijk van het behandelde thema duidt het Directiecomité deskundigen aan die het meest geschikt worden geacht om de cel te helpen bij het vervullen van haar opdrachten. Deze manier van werken heeft als belangrijkste voordeel dat de personen rond de tafel worden gebracht die rechtstreeks betrokken zijn bij de behandelde problematiek. Zo werden er in 2007 bijvoorbeeld werkgroepen opgericht rond de duurzame ontwikkelingseffectbeoordeling (DOEB), rond de internationale verbintenissen en rond de opmaak van het voorontwerp van federaal plan inzake duurzame ontwikkeling 2009-2012.

De cel duurzame ontwikkeling heeft vele en uiterst gevarieerde opdrachten.

De cel DO sensibiliseert het personeel voor duurzame ontwikkeling. Ze doet dit onder andere door deel te nemen aan allerlei thema-activiteiten zoals de "dag van de duurzame ontwikkeling" voor ambtenaren.

Ze draagt bij tot de uitvoering en zorgt voor de interne opvolging van de maatregelen die opgenomen zijn in het federaal plan inzake duurzame ontwikkeling (FPDO), waaraan de FOD zich moet aanpassen.

Ieder jaar maakt de cel een ontwerp van actieplan en een activiteitenverslag op over de uitvoering van het FPDO.

Als vertegenwoordiger van de FOD neemt ze deel aan de werkzaamheden van de Interdepartementale commissie duurzame ontwikkeling (ICDO) en helpt ze de leden van de ICDO bij de opmaak van het jaarverslag van het ICDO.

Op specifieke aanvraag verstrekt ze adviezen inzake duurzame ontwikkeling. Dit jaar werd regelmatig een beroep gedaan op de cel in het kader van de toekomstige verhuis van de FOD.

In 2007 kreeg de cel CO er twee nieuwe uitdagingen bij. De eerste uitdaging was het opmaken en nalezen van het voorontwerp van federaal plan inzake duurzame ontwikkeling 2009-2012. Er werd een specifieke werkgroep opgericht om voorstellen uit te werken voor acties die in dat plan kunnen worden opgenomen.

De tweede uitdaging was de betrokken diensten van de FOD te helpen bij de behoorlijke toepassing van de "DOEB-procedure", die sinds maart van dit jaar verplicht bij elk dossier moet worden gevoegd dat op de agenda van de Ministerraad komt.

2. Milieuzorg binnen de Diensten

2.1. De cel coördinatie van milieuzorg

Bij de FOD Sociale Zekerheid is de cel coördinatie van milieuzorg verantwoordelijk voor het "verduurzamingsbeleid" van de administratie.

Een van de activiteiten van deze cel is ervoor te zorgen dat de administratie alle milieuwetgevingen naleeft. Ze formuleert adviezen zodat de administratie haar verplichtingen kan nakomen.

Ze bevordert en coördineert de voorbereiding en de uitvoering van acties en projecten, om geleidelijk een systeem voor milieubeheer op te zetten dat gekoppeld is aan de activiteiten van de dienst.

Ten slotte informeert ze de personeelsleden en maakt ze hen bewust van de problematiek rond het leefmilieu. Ze neemt ook deel aan allerlei themadagen, zoals de dag van het leefmilieu, de dag van de mobiliteit, enz.

2.2. Milieumanagementsysteem

De Ministerraad van 20 juli 2005 besliste dat alle FOD's in 2007 het Emas-label zouden krijgen (Eco-Management and Audit Scheme). Om ze daarbij te helpen, werd tevens beslist een bijzonder budget toe te kennen aan de POD Duurzame Ontwikkeling (PODDO) om onder andere externe consultants in dienst te nemen, die de FOD's moeten bijstaan.

De certificatie voor alle FOD's verloopt in drie fasen. De FOD Sociale Zekerheid maakt deel uit van de derde groep, die tot nu toe nog niet werd uitgenodigd door de PODDO om van start te gaan met het proces om het Emas-label te verkrijgen.

De FOD Sociale Zekerheid vindt dat milieumanagement integraal deel moet uitmaken van zijn werking. In afwachting dat de weg naar een beter milieuwelzijn kan worden voortgezet met het Emas-label, is de FOD van start gegaan met de procedure om het label van ecodynamische onderneming te verkrijgen.

Het doel van de invoering van dit milieumanagementsysteem (MMS) is de permanente verbetering van de milieuprestaties van de organisatie, waarbij het evalueren en verbeteren van de resultaten wordt aangemoedigd. Daaraan zijn talrijke pluspunten verbonden. Naast de beperking van de ecologische afdruk van onze FOD levert een milieuvriendelijker beheerssysteem financiële voordelen op. Daarenboven houdt dit label ook rekening met het welzijn van de werknemers (luchtkwaliteit, minder lawaai).

De cel werkt momenteel aan een tussentijds verslag voor dit label.

Maar de FOD heeft de invoering van dergelijk systeem niet afgewacht om inspanningen te leveren op het gebied van goede milieupraktijken. Het aankopen van papier met het FSC-label en van koffie met het Max Havelaar-label, het uitbouwen van een mobiliteitsbeleid om het personeel ertoe aan te zetten alternatieve vervoermiddelen te gebruiken, het aankopen van informaticamateriaal met betere energieprestaties (multifunctionele printers, platte beeldschermen, enz.), de geleidelijke veralgemening van recto-verso printen en de selectieve afvalophaling zijn maar enkele voorbeelden.

2.3. Het project NoVo

In 2008 verhuizen de medewerkers van de FOD naar de gerenoveerde Financietoren. Bij die gelegenheid heeft de FOD Sociale Zekerheid een omvangrijk project opgestart onder de naam NoVo, dat een modulaire werk- en leefruimte wil creëren die beantwoordt aan de behoeften van de organisatie en kan inspelen op veranderingen.

Met NoVo zijn er een heleboel innovaties op komst, zoals:

- een meer rationele inrichting van de nieuwe werkomgeving (project NoVoDo);
- een efficiënter documentenbeheer (projecten NoVoDig en NoVoRecord);
- de digitalisering van de archieven en werkprocedures waar mogelijk (projecten NoVoDig en NoVoRecord);
- een verbetering van de Ontwikkelcirkels met het oog op een vernieuwende en soepelere aanpak van de organisatie en opvolging van taken (project NoVoResult);

- de invoering van het tele- en thuiswerken voor zo veel mogelijk ambtenaren van alle niveaus gedurende een aantal dagen per week (project NoVoResult);
- een betere toegankelijkheid van onze diensten voor de burger en gebruiker (project NoVoClient).

Op milieuvlak zal de manier waarop er over dit project is nagedacht veel gunstige gevolgen hebben.

De verhuis zal het mogelijk maken om verschillende Directies-generaal, die momenteel gehuisvest zijn in vier gebouwen verspreid over Brussel, samen te brengen. Zo zal het aantal verplaatsingen van personen en goederen tussen de verschillende vestigingsplaatsen aanzienlijk verminderen.

Voor de inrichting van de werkruimte werd in het project NoVoDo gekozen voor het "dynamic office"-principe. Volgens dat principe worden de bureaus niet langer toegekend aan personen, maar aan taken. Het personeelslid kiest in de werkruimte het soort werkpost dat het meest geschikt is voor de taak die hij op dat ogenblik moet uitvoeren. Op het einde van de dag ruimt hij de werkpost op, zodat die de volgende dag eventueel door een andere collega kan worden gebruikt. Deze werkwijze maakt een beter beheer van de bezetting van de werkruimte mogelijk. Dankzij "dynamic office" zal van de bureauoppervlakte die momenteel gebruikt wordt immers slechts 70% nodig zijn. Dat zal een positieve invloed hebben op het energieverbruik, met een vermindering van de CO₂-uitstoot tot gevolg. Zo zullen bijvoorbeeld de individuele bureaus die niet gebruikt worden omdat het personeelslid afwezig is (vakantie, ziekte, externe vergadering, telewerken) niet langer onnodig verwarmd of gekoeld worden.

Ook het project NoVoRecord zal een gunstige invloed hebben op het milieu. De belangrijkste doelen van dit project zijn:

- een efficiënter beheer van de papieren en elektronische documenten,
- de digitalisering van wat mogelijk is op het vlak van archieven en werkprocedures,
- meer uitwisseling via e-mail door in gebruik te maken van de elektronische handtekening.

Een beter beheer van de archieven en de werkdocumenten en de strijd tegen documenten die afgedrukt worden "ook al is het niet echt nodig", zullen in principe een vermindering van het papier- en inktverbruik tot gevolg hebben. Er zal ook minder opslagruimte nodig zijn voor de papieren documenten, wat een positieve invloed zal hebben op het energieverbruik. Tot slot zullen de kosten verminderen voor de opslag van de papieren en elektronische documenten (respectievelijk lokalen en geheugencapaciteit).

In het kader van dit omvangrijke project, speelt de cel coördinatie van milieuzorg eveneens een belangrijke rol. Op verzoek of op eigen initiatief, en binnen de grenzen van de mogelijke actierreinen, bezorgt ze aan de werkgroep NoVo regelmatig "groene" nota's met aandachtspunten en adviezen.

Zo heeft de cel voor NoVoDo een nota opgemaakt over de verbetering van de energieprestaties van de verlichting en de elektriciteitsinstallatie in de Financietoren. Op basis van deze nota heeft de Regie der gebouwen zich ertoe verbonden om de gewenste verbeteringen aan te brengen. Zo zullen er in de landschapsbureaus tussenschakelaars worden geplaatst, in plaats van de ene oorspronkelijk voorziene schakelaar per halve verdieping (waarvan de oppervlakte ongeveer 1 650 m² is). Deze oplossing zal de gebruikers de mogelijkheid geven de verlichting in hun werkzone te regelen, wat niet mogelijk is in een klassiek landschapsbureau. De twee rijen lichten langs de vensters zullen gescheiden van de rest kunnen worden bediend aan de hand van aanwezigheidsmelders gecombineerd met lichtsterktesensoren. De stopcontacten

zullen automatisch worden afgesloten van de stroom door middel van tijdschakelingen (zo verbruiken elektrische en elektronische toestellen e.d. geen stroom wanneer ze in stand-by staan). Om het voor de FOD mogelijk te maken een efficiënt beleid te voeren inzake rationeel energiegebruik, heeft de Regie der gebouwen zich er bovendien toe verbonden om per halve verdieping een elektriciteitsteller te plaatsen (in plaats van één teller voor het volledige gebouw).

De cel stelt momenteel clausules op die zullen worden opgenomen in de bestekken voor de aankoop van meubelen, koelkasten, vaatwassers, enz. Deze clausules zullen tot de belangrijkste aanbestedingscriteria behoren.

Binnenkort zal de cel het project NoVoRecord helpen bij het uitwerken van een campagne om het personeel te informeren over en te sensibiliseren voor het rationeel gebruik van papier. Er zullen verschillende acties geprogrammeerd worden in het kader van de invoering van Best Practices.

2.4. Aankoop van milieuvriendelijke wagens voor het Directiecomité

In 2007 heeft het Directiecomité van de FOD Sociale Zekerheid besloten om mee een inspanning te leveren om de CO₂-uitstoot te verminderen door de directiewagens waarvan het leasingcontract ten einde liep, te vervangen door zogenaamde "schone" wagens. De vijf nieuwe wagens die zo werden gekozen, behoren tot de CO₂-uitstootcategorieën B en C in de gids voor een schone wagen. Vier ervan zijn uitgerust met een hybride motor, wat betekent dat ze zowel door een benzinemotor als met een elektrische motor worden aangedreven. Dankzij deze technologie verbruiken ze minder dan 4 liter brandstof in druk stadsverkeer, met een uitstoot van slechts 104 g CO₂/km.

De FOD zal zo zijn CO₂-uitstoot met 36% verminderen ten opzichte van de vorige wagens. Met deze beslissing heeft het Directiecomité duidelijk willen aangeven dat het meer geeft om het leefmilieu dan om standing.

3. Sensibilisatieacties en andere activiteiten inzake duurzame ontwikkeling

3.1. Sensibilisatieacties inzake duurzame ontwikkeling

Elk jaar in de herfst wordt er in de overheidsdiensten een dag extra aandacht gevraagd voor duurzame ontwikkeling en voor het leefmilieu. Naar goede gewoonte leverde de FOD Sociale Zekerheid meer dan zijn bijdrage tot het evenement: er werd maar liefst een hele week aan besteed, van 15 tot 22 oktober. Editie 2007 kreeg de titel "DDO aan het werk" mee en de cel DO programmeerde de volgende activiteiten en projecten:

- "Winkelkarretjes recht uit het hart": de meest opvallende actie van de week van de duurzame ontwikkeling. Er werd een grote inzameling van niet-bederfelijke voedingswaren en producten voor persoonlijke hygiëne georganiseerd ten voordele van drie verenigingen die de minstbedeelden van onze maatschappij helpen;
- "Grondbeginselen van composteren en composteren met wormen": 83 personen volgden een theoretische opleiding over thuiscomposteren;
- "Vandaag ontbijt ik (h)eerlijk en biologisch": 400 personen namen deel aan leuk en origineel ontbijt dat samengesteld was uit producten uitsluitend afkomstig van biologische landbouw en eerlijke handel. Bovendien hebben alle personeelsleden van de buitendiensten een gevulde mand gekregen met producten afkomstig van eerlijke handel;

- “Een nieuwe kijk op plastic dopjes”: in het kader van deze actie worden er plastic dopjes ingezameld van flessen voor dranken die door kinderen kunnen worden gedronken. Deze dopjes worden gerecycleerd in paletten. Een deel van de winst bij de verkoop van deze paletten wordt doorgestort aan het Belgisch Centrum voor Geleidehonden (meer informatie over deze actie is te vinden op de website: www.dopjesactie.be);
- “An Inconvenient Truth /Een ongemakkelijke waarheid” op groot scherm: 160 personen zijn op deze manier meer te weten gekomen over de opwarming van de aarde en de oorzaken en gevolgen ervan;
- “Laat wegwerpzakken links liggen!” Alle personeelsleden kregen een plooibare en herbruikbare zak. Deze zak is een alternatief voor de talloze wegwerpzakken die de handelaars nog steeds aan hun klanten geven.

In het kader van deze week werden een folder, posters en een flyer ontworpen in nauwe samenwerking met de DG Communicatie, om het evenement bekend te maken bij het personeel.

De cel heeft ook verschillende informatie- en bewustmakingsacties rond duurzame ontwikkeling uitgewerkt. Al deze acties werden bij het personeel bekendgemaakt door middel van de interne communicatiekanalen van de FOD, voornamelijk "pop-ups" op het intranet.

Zo heeft de coördinatiecel voor milieubeheer in 2007 een sensibilisatiecampagne georganiseerd rond rationeel energiegebruik: "doof onnodige verlichting", "fotokopieerapparaten in stand-by", "rust voor de beeldschermen" en rond rationeel watergebruik: "jacht op lekken".

Tot slot werd het personeel op de hoogte gehouden van bepaalde initiatieven die buiten de FOD werden genomen op het gebied van duurzame ontwikkeling.

De volgende informatie en initiatieven werden zo op het intranet aangekondigd:

- de informatiebulletins en de vrije middagen van de POD Duurzame Ontwikkeling;
- de operatie Dring-Dring 2007 van de vzw Pro Velo: "de grote Fietsweek in Brussel";
- het milieufest te Brussel: "Ik zet me in voor de planeet", dat plaatsvond op 5 juni;
- de herinnering aan de mogelijkheid om de belastingaangifte te doen aan de hand van de applicatie Tax-on-web;
- de deelname van de FOD aan de actie "doof het licht" die genomen werd op initiatief van de Ministerraad om iedereen ervan bewust te maken dat hij verantwoordelijkheid draagt in de opwarming van de aarde;
- de organisatie van de tentoonstelling: "de Aarde vanuit de Hemel: een luchtfoto van onze planeet" die plaatsvond in het Koninklijk Park van Brussel;
- editie 2007 van de Bioweek.

3.2. Andere initiatieven inzake duurzame ontwikkeling

In het kader van het actieplan diversiteit 2007 van de cel Welzijn van de stafdienst Personeel en Organisatie, heeft de FOD Sociale Zekerheid onder andere de volgende acties gerealiseerd:

- de invoering van een maatregel die het voor de personeelsleden mogelijk maakt om bij hun kinderen en kleinkinderen te zijn op twee belangrijke tijdstippen in hun leven: wanneer de ze voor het eerst naar de kleuterschool gaan en wanneer ze voor het eerst naar de lagere school gaan;
- de actie "wereldkeuken". In het restaurant van de FOD worden er geregeld internationale culinaire specialiteiten geserveerd.

De cel welzijn heeft ook het actieplan inzake stress voor 2007 opgestart. Dat plan werd opgemaakt op basis van de enquête over stress die binnen de FOD werd georganiseerd.

In 2007 kreeg de website handicap.fgov.be van de DG Personen met een handicap van de FOD het label AnySurfer.

Er werden dit jaar verschillende werken en brochures rond socialezekerheidsthema's opgemaakt. Hierbij vermelden we onder andere:

- het boek "Een pensioen op maat van vrouwen?". Dit boek bevat enkele opmerkelijke conclusies uit de 4 conferenties rond "Vrouw en pensioen". De aandacht wordt gevestigd op het sociaal debat over de loopbanen van vrouwen en de gevolgen ervan voor hun pensioen;
- de editie 2007 van de brochure "Alles wat je altijd al wilde weten over de sociale zekerheid";
- de brochure "Praktische gids voor de gepensioneerde 2007-2008", uitgegeven door de Rijksdienst voor pensioenen;
- de brochure "De loopbaanonderbrekingen en afwezigheidsperiodes", uitgegeven door de Pensioendienst voor de overheidssector;
- het Vade Mecum 2001-2007 van de sociale bescherming in België.

4. Uitvoering van de Duurzame ontwikkelingseffect-beoordeling (DOEB)

In maart 2007 werd bij de FOD Sociale Zekerheid een werkgroep "DOEB" opgericht om de directies-generaal en de ministeriële kabinetten te helpen om zich aan te passen aan de procedure van de duurzaamheidstest. Er werd een e-mailadres aangemaakt om de eventuele vragen te centraliseren.

Tot nu toe werd er geen enkele DOEB-studie (formulier C) uitgevoerd bij de FOD Sociale Zekerheid en werden het vaakst formulieren van het type A bij de dossiers gevoegd die aan de DOEB-procedure onderworpen zijn.

**Rapport van de heer A. BUYSSCHAERT,
Vertegenwoordiger van de FOD Volksgezondheid,
Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu**

1. Cel Duurzame Ontwikkeling

Overeenkomstig het koninklijk besluit van 22 september 2004, werd bij de FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu (FOD VVVL) een cel duurzame ontwikkeling opgericht .

De cel is twee maal bijeen gekomen in de loop van 2007. Bij de oprichting werd er in de mate van het mogelijke voor gezorgd dat de verschillende directoraten-generaal vertegenwoordigd waren.

In juli 2007 werd een coördinator «MMS » aangeworven en toegevoegd aan de cel.

In de cel duurzame ontwikkeling zetelen de volgende personen of hun afgevaardigde:

DG	Naam	Functie	Gegevens
DG Leefmilieu	Dhr. Moreau	Directeur -generaal	Tel : 02/524.95.01 e-mail : roland.moreau@health.fgov.be
DG Leefmilieu	Mevr Smeets	Expert integratie DO	Tel : 02/524.96.41 e-mail : marielle.smeets@health.fgov.be
DG Leefmilieu	Dhr. Buysschaert	Coord. Rechtstr. milieuaspecten / Vertegenwoordiger FOD bij de ICDO luik « milieu »	Tel : 02/524.95.21 e-mail : audry.buysschaert@health.fgov.be
DGZiekenhuis-instellingen	Dhr. Decoster	Directeur -generaal	
DGBasisgezondheidszorg	Dhr. Van Hoegaerden	Directeur -generaal a.i.	Tel : 02/524.97.02 ou 03 e-mail : michel.vanhoegaerden@health.fgov.be
DG Basisgezondheidszorg	Mevr Mory	Coördinatrice DO luik « gezondheid »	Tel : 02/524.97.06 e-mail : alexandra.mory@health.fgov.be
DG Geneesmiddelen	Mevr De Schutter		Tel : 02/524.80.40 e-mail : sofie.deschutter@health.fgov.be
Dienst B&Log	F. Dehoux M. Porr	Coord. Emas Verantwoordelijke dienst Logistiek	Tel : 02/524.92.16 e-mail : fabrice.dehoux@health.fgov.be Tel : 02/524.92.02 ou 03 e-mail : michel.porr@health.fgov.be
Dienst ICT	P. Delhaye		Tel : 02/524.20.71 e-mail : patrick.delhaye@health.fgov.be
Dienst communicatie	Mevr Megal		Tel : 02/524.93.41 e-mail : pascale.megal@health.fgov.be
Dienst P&O	Mevr Gilet		Tel : 02/524.93.84 e-mail : viviane.gilet@health.fgov.be
Diensten van de Voorzitter	Dhr. Brusseleers	Adviseur	Tel : 02/524.90.09 e-mail : jan.brusseleers@health.fgov.be
WIV	Mevr Husson		e-mail : jocelyne.husson@iph.fgov.be
CODA	Mevr Tuerlinckx Dhr. Guns		Tel : 02/524.90.09 e-mail : eetue@var.fgov.be magun@var.fgov.be

2. Milieubeheer in de diensten

De FOD VVVL is doorgestaan met het geleidelijk integreren van de milieu-impact van zijn interne werkingsactiviteiten. De milieubeheeracties worden geleidelijk aan doorgevoerd daar waar mogelijk.

De FOD is begonnen met de voorbereiding van de invoering van een MMS volgens de Europese EMAS-verordening

2.1. Toepassing van EMAS in de dienst

De wens om de federale instellingen goed te laten scoren op het gebied van milieubeheer kwam tot uiting in verschillende beslissingen van de ministerraad. Deze keuze berust op een implementeringsstrategie waarbij de instellingen worden onderverdeeld in 3 groepen; De FOD behoort samen met het RIZIV, de RVP, de FOD Buitenlandse Zaken, de FOD Justitie, de FOD Economie en de Regie der Gebouwen tot de tweede groep.

De FOD VVVL heeft het protocol van samenwerkingsakkoord ondertekend waarin de begeleidingsprocedure door de PODDO wordt toegelicht.

2.2. Verbruiksgegevens

Er kon worden gestart met de opvolging van het energie- en waterverbruik in de centrale site. Binnen die site is de FOD slechts één van de 'bewoners' van het gebouw dat wordt gehuurd door de Regie der Gebouwen. De gegevens in verband met het energieverbruik worden momenteel ingevoerd in het programma EIS van de Regie der Gebouwen. De Regie staat in voor de codering. De officiële bekrachtiging, onder de vorm van een procedure, van dit softwareprogramma voor de follow-up van het energie- en waterverbruik zal één van de doelstellingen worden van de MMS en zal de reeds bestaande procedures inzake de follow-up van de diverse categorieën van geselecteerd afval vervolledigen. Er moeten echter nog heel wat punten worden opgehelderd vooraleer er indicatoren voor de follow-up kunnen worden uitgewerkt.

2.3. Ervaring en opleiding

De milieucoördinator (die de rechtstreekse aspecten behandelt in het kader van het ingevoerde MMS) heeft een Emas-opleiding gevolgd in het kader van het ondersteunend programma van de PODDO en een door het OFO georganiseerde opleiding over de MMS.

De EMAS –coördinator en drie van zijn medewerkers hebben een bijkomende opleiding gevolgd in milieumanagement toegespitst op de interne audit die georganiseerd werd door de PODDO.

De EMAS –coördinator en de verantwoordelijke Logistiek hebben deelgenomen aan een opleidings- en informatiesessie over eerlijke handel georganiseerd door ABC

Als specifieke opleiding bedoeld voor het informeren en het wijzigen van de gewoonten van een doelgroep, moeten we de organisatie vermelden in de loop van 2007 van twee opleidingen voor het personeel dat aangesteld is voor het schoonmaken van de bureaus in de provinciale sites van de FOD . De opleiding heeft tot doel kennis te verstrekken omtrent de grondbeginselen van het gebruik van materiaal en producten om te komen tot een professionele vorm van schoonmaken. In de loop van 2008 is een gelijkaardige opleiding gepland

2.4. Duurzame aankopen

De dienst Logistiek is doorgestaan met de rationalisering van de schoonmaakproducten. Daarenboven werd voor de aankoop rekening gehouden met de omzendbrief P&O/DO/1

in die zin dat de aankoopdienst hoofdzakelijk producten aangeschaft heeft uit de zogenaamd « alternatieve », ecologische lijst voorgesteld in het lopende FOR - contract voor de categorie onderhouds- en verzorgingsproducten .

In het kader van de vernieuwing, tegenwoordig jaar, van het gamma onderhoudsproducten, is de FOD afgeweken van het FOR -aanbod om bijkomende aankoopcriteria te kunnen eisen; de dienst Logistiek staat op het punt om een koop te sluiten voor « meer ecologische » producten met een doseersysteem

2.5. Afvalbeheer

Het ophaalsysteem uit de federale overheidsopdracht voor het inzameelen en vernietigen van oud papier en karton, gelanceerd door de Administratie van de Domeinen, werd ingevoerd in de provinciale sites van de FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu in Namen en Luik (Medex).

Een systeem voor het inzamelen van PMD-afval werd in het eerste kwartaal ingevoerd in een van de externe sites in Brussel (Zelfbestuurstraat). Een gelijkaardig systeem werd halverwege het jaar ook geïnstalleerd in het centrale gebouw, in de bureaus van het DG Basisgezondheidszorg en in het Call center van de FOD . Eind dit jaar komt er ook in de reeds genoemde buitendiensten in Namen en Luik een zelfde systeem voor een afzonderlijke inzameling van dit soort afval en van lege batterijen.

De fotokopieerapparaten werden aangepast om de optionele functies mogelijk te maken . Er volgt nog uitgebreide informatie over de nieuwe kopeermogelijkheden van zodra het programma inzake de rationalisering en de afschaffing van de printers klaar is.

2.6. Mobiliteit

De eerste fase van het bedrijfsvervoerplan voor het hoofdgebouw werd voorgelegd aan het BIM in de tweede helft van 2006. Het advies en de voorstellen van de Cel voor het opvolgen van de bedrijfsvervoerplannen van het BIM werden ons in oktober 2007 meegedeeld.

In het kader van een werkgroep waarvan de oprichting wordt voorgesteld in de planningsfase van de MMS zullen er acties en in te zetten middelen met betrekking tot de mobiliteit worden voorgesteld (fase 2)

3. Sensibiliseringsacties en andere initiatieven inzake Duurzame Ontwikkeling

3.1. Sensibilisatie voor duurzame ontwikkeling

Net zoals het jaar daarvoor stond ook editie 2007 van de dag van de FOD in het teken van duurzame ontwikkeling.

Van 15 tot 19 oktober draaide de Week van de Duurzame Ontwikkeling in de federale overheidsdiensten op volle toeren. In het kader daarvan organiseerde de FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu voor het tweede; opeenvolgende jaar een 'Dag van de Duurzame Ontwikkeling' rond het thema « de handen uit de mouwen steken ».

Is er geen betere manier om ervoor te zorgen dat mensen werkelijk tot duurzame ontwikkeling bijdragen dan hen concreet te tonen wat ze kunnen doen? De FOD heeft dit goed begrepen. Daarom organiseren wij sinds twee jaar voor het voltallige personeel een grote dag van de duurzame ontwikkeling, met op het programma een aantal activiteiten met een sociaal en ecologisch karakter.

Zo deden meer dan 1.000 ambtenaren mee, verdeeld over 48 verschillende activiteiten. Een aantal voorbeelden: een initiatie fietsen in de stad, een dagje sorteren in de Voedselbank, een handje toesteken in het natuurgebied van de Vogelzangbeek, een bezoek aan het Klein Kasteeltje, een theedegustatie met vrouwen uit alle hoeken van de wereld, een demonstratie over composteren en heel wat andere ludieke projecten. Elke deelnemer werd ook gevraagd om 'duurzame' foto's te nemen. De drie origineelste foto's vielen in de prijzen. (De thema's van de aangeboden activiteiten zijn in Bijlage 1 te vinden.)

Maar dit is niet alles. Het dagprogramma van 19 oktober begon met een « gezond » ontbijt, op basis van het Voedings- en Gezondheidsplan (Directoraat-generaal « Dier, Plant en Voeding »), met eerlijke en biologische producten.

De dag werd afgesloten met een 'Wereldbuffet', een ideale gelegenheid om allerlei specialiteiten uit de hele wereld te proeven, op het ritme van wereldmuziek. Elke deelnemer kreeg er ook een 'duurzame' verassing 2007: een opvouwbare boodschappentas in de kleuren van de FOD, om elke dag een beetje te kunnen bijdragen tot de vermindering van de hoeveelheden niet-herbruikbare zakken.

Deelname

ACTIVITEIT	AANTAL DEELNEMERS
DDO-dag	1081
Eerlijk ontbijt	916
Wereldbuffet	651

Een nieuwigheid ten opzichte van de editie 2006: vanaf april werd het organiserend comité bij de verwezenlijking van deze dag bijgestaan door een team van een vijftiental « vrijwilligers » die naargelang van hun gevoel en hun interesse naar activiteiten gezocht hebben voor het dagprogramma, het ontbijt georganiseerd hebben, gewerkt hebben aan de verbetering van het inschrijvingsformulier, het evaluatieformulier...

Op de dag zelf hebben ze zich ook ten volle ingezet om de tafels te dekken voor het ontbijt en het buffet, de deelnemers te verwelkomen, de functie van « kapitein » op zich te nemen binnen de groepen, het « verrassingscadeau » uit te delen, ...

De meeste onder hen (11 van de 13) waren trouwens zeer te spreken over hun bijdrage tot de organisatie van deze dag want ze hebben zich al aangeboden voor de editie 2008.

Naar elke deelnemer werd een elektronische vragenlijst gestuurd ter evaluatie van de DDO-dag 2007. De analyse ervan is momenteel nog aan de gang en de resultaten zullen binnenkort beschikbaar zijn.

3.2. Inzameling van levensmiddelen en verzorgingsproducten voor de Voedselbank.

Van 19 september tot 19 oktober 2007 organiseerden de FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu en de eraan verbonden wetenschappelijke instellingen (het CODA en het WIV) een grote **inzameling van voedingswaren en toiletartikelen ten behoeve van de 'Voedselbank'**, in samenwerking met de FOD Sociale Zekerheid, de Federale Raad voor Duurzame Ontwikkeling en de Pensioendienst voor de Overheidssector (die allemaal in hetzelfde administratieve gebouw « Eurostation » gevestigd zijn aan het Zuidstation). Op 19 oktober, tijdens de Dag van de Duurzame Ontwikkeling, werd aan de deelnemers van het « gezond » ontbijt voorgesteld om dit ontbijt te betalen met ofwel 1 euro ofwel **1 product voor de inzamelactie**.

Dit was voor elkeen een andere manier om concreet zijn of haar steentje bij te dragen tot duurzame ontwikkeling en een simpel solidair gebaar te stellen.

De minst bedeeden genoeg te eten geven en hen, net zoals de anderen, wat lekkernijen gunnen maar ook strijden tegen verkwisting, dat is wat de negen voedselbanken in België doen. Elk jaar zamelen meer dan 200 vrijwilligers levensmiddelen in en beheren ze de overschotten van de voedingsindustrie, van bepaalde grootwarenhuizen en van de groenten- en fruitveilingen. Via ongeveer 650 verenigingen in het land worden deze eetwaren vervolgens uitgedeeld aan 110.000 minder begunstigden, in de vorm van voedsel- en lunchpakketten.

Resultaten van de inzameling

	Conserven	Deeg- waren Rijst Meel	Beschui-ten Koekjes Graan- vlokken Chocolade	Soep Koffie Thee	Overige voeding	Verzor- gings- produc- ten	Overige producten (zuig- flessen, spenen, ...)
Eurostation	34	16	16	3	5	23	
	5	3	0	1	6	35	
	17	15	0	0	9	17	
	6	0	0	0	0	0	
	5	0	0	0	0	12	
Medex	19	6	3	2	4	6	
CSS/HGR	6	3	6	0	2	63	
ISP/WIV	33	8	8	4	6	32	49
Pasteur	13	8	3	2	3	14	
Cerva/Coda	6	3	5	1	1	10	
CFDD/FRDO	7	5	1	1	5	8	
DDO-DAG	+/- 500 producten						
	567	60	42	14	41	220	49

TOTAAL : 993

3.3 Speelgoedinzameling voor de vzw Vaartkapoen.

Voor een van de activiteiten die wij aan de ambtenaren hebben aangeboden op de dag van de duurzame ontwikkeling, werkten wij samen met de vzw Vaartkapoen in Molenbeek die zich richt tot de minst bedeeden. In ruil voor de organisatie van deze activiteit en in plaats van een financiële bijdrage vroeg de vzw ons om speelgoed in te zamelen voor Sinterklaas.

Op het Sinterklaasfeest dat de Sociale Dienst organiseert voor de kinderen van het personeel, hebben wij dus de hulp ingeschakeld van onze kleintjes door hen te vragen om het speelgoed waar ze zelf niet mee spelen, aan de Sint af te geven. Een tractor, een driewieler, verschillende boeken en spelletjes voor kinderen van alle leeftijden... De grote Sint heeft de FOD verlaten met twee grote kisten vol cadeautjes.

Charter van de ecologische ambtenaar

Het charter van de ecologische ambtenaar werd dit jaar herzien. Het wordt nog steeds voorgesteld in de vorm van tien concrete tips, maar het concept voor aansluiting werd aangepast. Ambtenaren van de FOD kunnen zich nu immers engageren ofwel voor het volledige charter ofwel slechts voor een aantal specifieke punten. Reden voor deze aanpassing is dat sommige medewerkers aarzelden om zich voor het volledige document te engageren omdat bepaalde tips voor hen niet van toepassing waren.

Het charter is beschikbaar op het intranet. Door te klikken op een van de 10 tips, verschijnt er meer informatie over de milieupact in kwestie; ook meer concrete aspecten die typisch zijn voor de FOD, komen aan bod en er worden tips gegeven om meer informatie te vinden of verder te gaan. Zo werd de nadruk gelegd op praktische aspecten binnen de verschillende gebouwen van de FOD en de wetenschappelijke instellingen die ervan afhankelijk zijn.

Het charter zal aan alle nieuwkomers (collega's, belangrijkste toeleveranciers...) bezorgd worden via een blad ter toelichting in hun onthaalmap.

Tot nu toe zijn er 180 mensen aangesloten bij het charter. Dit cijfer moet worden beschouwd als een lichte vooruitgang ten opzichte van het jaar voordien (toen waren 139 mensen aangesloten; een klein deel van de mensen die zich bij de nieuwe versie van het charter hebben aangesloten, had ook vorig jaar ondertekend). Toch kan niet gesproken worden van een echt succes, op een doelgroep van 1.200 mensen. De resultaten zullen worden geanalyseerd zodat er rekening mee kan worden gehouden om bij de volgende editie van het charter zoveel mogelijk medewerkers te sensibiliseren.

De tien 'duurzame' tips van het Charter zijn terug te vinden in Bijlage 2.

4. Implementatie van de duurzame ontwikkelingseffectbeoordelingen (DOEB)

Nadat een info-sessie werd gehouden halfweg vorig jaar, is dit evaluatiesysteem geleidelijk aan toegepast in de werkprocedures van de experts. Een interne opvolging van de tenuitvoerlegging ervan is echter noodzakelijk.

Bijlage 1: Dag van de Duurzame Ontwikkeling: aangeboden activiteiten

	FR	Visite des Marolles
1	NL	Bezoek aan de Marollen
2	FR	La pauvreté, ou l'art de survivre
2	NL	Armoede en de kunst van het overleven
3	FR	La charité à Bruxelles, hier et aujourd'hui
3	NL	Liefdadigheid te Brussel, vroeger en nu
4	FR	Molenbeek et le 'Petit Manchester'
4	NL	Molenbeek en klein Manchester
5	FR	Visite au musée du CPAS et dans les Marolles
5	NL	Museum OCMW + wandeling Marollen
6	FR	La jonction Nord-Midi
6	NL	De Noord-Zuidverbinding
7	FR	Réseau STIB et notion durable
7	NL	Het MIVB-netwerk en duurzaamheid
8	FR	Cités-jardins en région bruxelloise
8	NL	Tuinwijken in het Brussels Gewest
9	FR	Neerpede et le Vogelzangbeek
9	NL	Neerpede en de Vogelzangbeek
10	FR	Parcs citadins rénovés
10	NL	Gerenoveerde stadsparken
11	FR	Jardin botanique 'Jean Massart'
12	FR	La Vallée du Molenbeek
12	NL	De Molenbeekvallei
13	FR	Neerpede et les mystères verts du nord de Bruxelles
13	NL	Neerpede en de groene mysteries van het noorden van Brussel per fiets
14	BI	De Zennevallei per fiets - La vallée de la Senne sur deux roues
15	BI	Boottocht naar de sluis van Zemst - Trajet en bateau vers l'écluse de Zemst
16	FR	Ferme du Parc Maximilien
16	NL	Boerderij van het Maximiliaanpark
17	FR	Journée Portes ouvertes pour bâtiments éco-construits
17	NL	Opendeur in ecologische gebouwen
18	FR	Le voûtement de la Senne
18	NL	De overwelving van de Zenne
19	FR	Visite à la station d'épuration du Midi avec retour le long de la Senne
19	NL	Bezoek aan het waterzuiveringsstation Zuid met terugkeer langs de Zenne
20	FR	Bruxelles marquée du sceau de la femme
20	NL	Vrouwelijke stempels op Brussel
21	FR	Habiter Bruxelles
21	NL	Leven in Brussel
23	FR	Elephant Man et Erasme
23	NL	Elephant man en Erasmus
24	FR	Institut royal des Sciences naturelles de Belgique
24	NL	Koninklijk Instituut voor Natuurwetenschappen

	Activiteiten
30	Initiation 'A Vélo en ville'
31	Initiatie 'Fietsen in de stad'
32	'Discriminatie tussen de seksen' & rondleiding 'Vrouwen in Brussel'
33	'Les contrastes de la démocratie' & visite guidée dans les Marolles
34	Nature au jardin: 'Comment stimuler la biodiversité dans son jardin ?'
35	Natuur in de tuin: 'Hoe kan ik de biodiversiteit in mijn tuin stimuleren?'
36	Bruxelles-propreté : le centre régional de tri et de compostage
37	Euclides, het Centrum voor Lokale Economie in Kuregem & rondleiding 'Informeel economie in Kuregem'
38	Exposition 'Touchons du bois ! Bois et forêt de l'Afrique' & le parc de Tervuren
39	Tentoonstelling 'Hou't vast! Hout en woud in Afrika' & het park van Tervuren
40	Le Petit Château, centre d'accueil pour demandeurs d'asile & visite guidée 'Vivre dans la richesse ou la pauvreté'
41	'Le Palais de Justice de l'intérieur' & session d'information sur l'intégration et la réinsertion de détenus
42	'Het Justitiepaleis vanbinnen' & informatiesessie over de integratie en reïntegratie van (ex-)gevangenen
43	La vallée du Vogelzang : donner un coup de main dans une réserve naturelle De Vogelzangbeekvallei: steek een handje toe in een natuureservaat
44	Bruxelles comestible
45	Eetbaar Brussel
46	STIB
47	MIVB
48	Tuinwerk in een school - Jardinage à l'école

Bijlage 2: Charter van de ecologische ambtenaar

1. Ik doe het licht uit als ik een lokaal verlaat (vergaderzaal, bureau, kitchenette,...) (HTML)
2. Elke avond en bij korte afwezigheden schakel ik het scherm van mijn desktop PC uit. Op het einde van de week schakel ik de processor van mijn computer uit ('afsluiten' of 'shut down') (HTML)
3. Ik druk niet zomaar alles af maar lees eerst mijn documenten. Zo weet ik precies wat ik op papier nodig heb (HTML)
4. Ik gebruik de achterkant van mijn oude documenten als kladpapier of als notitieboekje tijdens vergaderingen (HTML)
5. Kopiëren en afdrukken doe ik zoveel mogelijk recto verso. Ik probeer zo weinig mogelijk in kleur af te drukken (HTML)
6. Ik drink uit een glas of een tas, en niet uit een plastic bekertje (HTML)
7. Ik breng mijn lunch en mijn vieruurtje mee in een herbruikbare doos. Ik gebruik geen aluminiumfolie (HTML)
8. Ik sorteer mijn afval: papier gaat in de recyclagedoos aan mijn bureau en karton naar het containerlokaal van mijn verdieping. Batterijen deponeer ik bij het verzamelpunt op de benedenverdieping. Indien mogelijk gooi ik mijn PMD in de speciaal daartoe bestemde bak (HTML)
9. Ik ga te voet, met de fiets of met het openbaar vervoer naar het station of het werk. Als dat niet mogelijk is, geef ik de voorkeur aan carpooling (HTML)
10. Ik meld elk waterlek in de kitchenette of de toiletten, ook al lijkt het op het eerste gezicht onbeduidend (HTML)

Rapport van mevrouw N. TSIEBOS, Vertegenwoordigster van de FOD Justitie

1. 1. Cel Duurzame Ontwikkeling

1.1. Samenstelling

De cel Duurzame Ontwikkeling omvat een vaste structuur van vier personen en een niet-permanente structuur met vertegenwoordigers van alle eenheden van de FOD Justitie.

a) De vaste structuur telt vier personen: de secretaresse en de coördinatrice, de EMAS-verantwoordelijke en de adviseur milieubeheer.

Begin maart 2007 werd een eco-adviseur in dienst genomen als EMAS-verantwoordelijke met het oog op de implementatie van het MBS. De FOD Justitie valt onder fase II zoals bepaald door de ministerraad van 14/07/2006, met betrekking tot de verkrijging van het EMAS-certificaat (zie stand van zaken onder punt 2 Milieubeheer).

De adviseur milieubeheer, die eveneens milieucoördinator is voor alle strafinrichtingen in Vlaanderen, oefent deze functies voltijds uit sinds september 2007.

De vaste structuur is het uitvoerend orgaan.

b) De CDO telt ook een vertegenwoordiger van elke eenheid van de FOD Justitie:

Stafdienst Budget & Beheerscontrole / Stafdienst P&O / Stafdienst ICT / DG Rechterlijke Organisatie / DG Justitie huizen / DG Penitentaire Instellingen / DG Wetgeving Fundamentele rechten en vrijheden.

Deze vertegenwoordigers zien er onder meer op toe dat de operationalisering van de DO-acties binnen hun entiteit vlot verloopt en fungeren als DO - contactpersoon voor hun entiteit.

De CDO werkt nauw samen met de IDPB-ambtenaar van de FOD Justitie en het eco-team.

Er werd een WG Monitoring gecreëerd met het oog op de uitbreiding van de DO-activiteiten tot de buitendiensten van de FOD. Met de bedoeling een overzicht te maken van de DO-acties in de FOD, prioriteiten te bepalen en een progressief actieplan voor te stellen aan het management.

De CDO is ook de drijvende kracht achter de WG Mobiliteit. Deze werkgroep is samengesteld uit een vertegenwoordiger van elke eenheid van de FOD en van de IDPB en de vakorganisaties. De werkgroep coördineert de mobiliteitsacties voor de FOD, het woon-werkverkeer, het dienstverkeer, ... (zie acties in punt 3.1).

Het DO-actieplan 2008 is goedgekeurd op het directiecomité van 19/12/2007.

1.2. Deelname aan de ICDO

De coördinatrice van de CDO is deskundige bij de ICDO voor de FOD Justitie en lid van de administratieve commissie.

De CDO van de FOD Justitie heeft regelmatig haar medewerking verleend aan de WG Internationale Verbintenissen, de WG DOEB, de WG Duurzame Overheidsopdrachten, de WG Communicatie en de WG Nationale Strategie DO.

1.3. Deelname aan interdepartementale activiteiten

De leden van de CDO hebben regelmatig deelgenomen aan de door de POD DO georganiseerde middagen van DO.

1.4. Andere activiteiten

a) Interne begeleidingscommissie Diversiteit

Sedert april 2006 maakt de coördinatrice van de CDO deel uit van deze commissie.

Deze commissie verstrekt advies over diversiteitskwesties en evalueert de positieve acties bij de FOD Justitie.

b) Netwerk logistiek overleg van de FOD Justitie voor overheidsopdrachten

Deze cel coördineert en verspreidt informatie over overheidsopdrachten ten behoeve van de aankoopdiensten van de FOD Justitie.

De CDO behoudt haar vertegenwoordiging in dit netwerk, dat een strategische rol speelt om ecologische, sociale en ethische clausules op te nemen in bestekken. Momenteel worden voorstellen bestudeerd om voor deze clausules te voorzien in monitorings- en begeleidingsmechanismen.

2. Milieuzorg binnen de diensten

Verwijzend naar een directiecomité van 2006, werd in begin 2007 begonnen met de implementatie van EMAS in de vier centraal gelegen gebouwen van onze administratie (Bordet A – Waterloolaan 115, Bordet D – Eversstraat 2-8, Hallepoort – Hallepoort 5-8 en Waterloolaan 76 waar de drie verdiepingen worden ingenomen door het Directoraat – Generaal Penitentiaire Inrichtingen. De procedure voor de implementatie is nog niet afgerond.

2.1. Engagements opgenomen door de voorzitters van de POD/ FOD inzake milieuzorg in hun managementplannen.

Het Management plan van de FOD Justitie bevat doelstellingen hieromtrent. Het Milieubeleid van de FOD werd in november 2007 door de voorzitter van het Directiecomité ondertekend

2.2. Verbruiksgegevens

(een korte samenvatting en analyse van de evolutie van water- en energieverbruik en afvalproductie op basis van meetgegevens in het *Environment Information System*, en dit met betrekking tot voor de dienst of instelling relevante gebouwen. Hier kunnen gegevens over mobiliteit (woon-werkverplaatsingen, dienstverplaatsingen, ...) aan toegevoegd worden.)

In de maand oktober 2007, hebben er verschillende infosessies plaatsgevonden in kader van het EIS Systeem – een energie boekhoudprogramma opgemaakt door de Regie der Gebouwen. In de maanden daarop zijn voor de volgende diensten de EIS – verantwoordelijken aangesteld: Penitentiaire inrichtingen, de Nederlandstalige gebouwbeheerders van Directoraat – Generaal Rechterlijke Organisatie en een EIS-verantwoordelijke voor de centrale administratie. De verdere implementatie en invoering van de gegevens in het EIS Systeem werd verder uitgebouwd en geïntroduceerd.

a) Wat betreft het elektriciteit en gas verbruik voor de gebouwen: Bordet A, Bordet D en Hallepoort:

Elektriciteit:jaar 2007

Elektriciteit /kWh	01/07	02/07	03/07	04/07	05/07	06/07	07/07	08/07	09/07	10/07	11/07	12/07	Totaal
Waterloolaan 115	121 314	108 393	119 401	109 970	107 137	112 157	112 198	112 137	97 304	105 926	93 639	91 385	1 290 961
rue Evers 2/8	176 137	161 807	174 736	165 768	168 181	175 196	172 388	174 688	169 841	185 278	173 527	ND	1 723 034 (1)
Porte de Hal 5/8	41 900	29 230	37 360	35 380	31 090	30 339	28 893	24 971	11 147	19 629	11 149	9 934	311 022

(1) gegevens van de maand december, zijn niet beschikbaar

Elektriciteit:jaar 2006

Electricité / kWh	01/06	02/06	03/06	04/06	05/06	06/06	07/06	08/06	09/06	10/06	11/06	12/06	Totaal
Waterloolaan 115	157 472	125 978	132 730	109 696	121 935	118 797	119 406	108 737	116 623	122 342	112 458	112 786	1.290.961
Eversstraat 2/8	120 972	153 106	166 891	152 238	161 354	171 094	185 826	177 821	178 940	181 858	174 601	173 019	1.723.034(1)
Hallepoort 5/8	25 400	41 950	42 150	36 260	29 200	32 160	29 740	17 730	21 190	20 860	38 040	30 400	311.022

Gasverbruik : jaar 2007

Gaz / kWh	01/07	02/07	03/07	04/07	05/07	06/07	07/07	08/07	09/07	10/07	11/07	12/07	Totaal
Waterloolaan 115	406 473	280 301	185 366	105 414	34 138	312	0	0	9 691	120 481	267 626	297 808	1 707 610
Eversstraat 2/8	123 150	85 371	185 366	38 315	688	0	0	0	21	33 595	91 174	ND	557 680 (2)
Hallepoort 5/8	136 806	87 901	ND	73 228	37 554	ND	23 275	7 999	0	23 792	46 539	38 814	475 908 (3)

(2) gegevens van de maand december zijn, niet beschikbaar

(3) gegevens van de maanden maart & april, zijn niet beschikbaar

Gasverbruik : jaar 2006

Gaz / kWh	01/06	02/06	03/06	04/06	05/06	06/06	07/06	08/06	09/06	10/06	11/06	12/06	Totaal
Waterloolaan 115	465 166	348 913	389 096	188 116	49 533	59 627	0	0	10 982	72 116	190 910	245 335	2 019 794
Eversstraat 2/8	124 730	102 989	113 119	59 750	31	0	0	0	0	10 132	59 341	74 928	545 020
Hallepoort 5/8	94 522	156 719	151 414	117 966	54 257	31 198	0	0	0	232 053	86 889	79 132	1 004 150

Papier – afval, uitgedrukt in kg voor de gebouwen: Bordet A, Bordet D, Hallepoort, Handelstraat:

b) Papier – afval, uitgedrukt in kg voor de gebouwen: Bordet A, Bordet D, Hallepoort, Handelstraat, Treurenberg 16, voor jaar 2007:

	01/07	02/07	03/07	04/07	05/07	06/07	07/07	08/07	09/07	10/07	11/07	12/07	Totaal
Waterloolaan 115	4 662	3 256	2 648	2 838	3 761	3 409	4 371	4 391	3 237	3 977			36 550
Eversstraat 2/8	1 326	835	660	446	462	564	511	283	748	813			6 648
Hallepoortlaan 5/8	653	351	451	377	884	400	633	1 062	592	700			6 103
Handelstraat 78/80	760	510	601	459	1 527	5 523	10 288	862	355	630			21 515
Waterloolaan 76													0
Treurenberg 16										680			680
													71 496
Totaal	7 401	4 952	4 360	4 120	6 634	9 896	15 803	6 598	4 932	6 800	0	0	71 496

De gegevens van de maanden november & december nog niet beschikbaar

c) Papier – afval, uitgedrukt in kg voor de gebouwen: Bordet A, Bordet D, Hallepoort, Handelstraat, voor jaar 2006:

	01/06	02/06	03/06	04/06	05/06	06/06	07/06	08/06	09/06	10/06	11/06	12/06	Totaal
Waterloolaan 115	4 993	3 419	3 449	5 201	3 893	3 065	3 357	4 815	3 212	5 749	2 565	2 226	45 944
Eversstraat 2/8	3 047	2 708	4 370	2 103	542	612	1 383	638	574	872	522	905	18 276
Hallepoortlaan 5/8	456	695	768	384	409	549	574	627	1 068	1 281	349	364	7 524
Handelstraat 78/80	600	526	665	410	894	829	643	817	477	1 117	534	422	7 934
													79 678
Totaal	9 096	7 348	9 252	8 098	5 738	5 055	5 957	6 897	5 331	9 019	3 970	3 917	79 678

2.3. ervaring en opleidingen

(van de milieuverantwoordelijke van de POD / FOD en de eventuele milieuvan adviseurs die de milieuverantwoordelijke bijstaan)

Om op de hoogte te blijven en zijn wettelijke verplichtingen na te komen heeft de milieuoördinator / Intern adviseur milieubeheer de volgende opleidingen, cursussen, seminaries, studie middagen gevolgd in de loop van 2007 bij Syntra Midden Vlaanderen, IFE, POD DO, ICED, BIM, Esher, FOD Justitie, ODE - Vlaanderen en daarnaast is hij ook geabonneerd op volgende tijdschriften en softwarepakketten: de Milieukrant, Milieutechnologie, Milieu & Bedrijf, Kluwer?

Hier ondervolgt een opsomming van de titels van de opleidingen enz.: Praktijk getuigenis milieuoördinator, La liberalisation des secteurs de l'énergie en Wallonie, Milieuaspecten bij Stopzetting en overnames van Bedrijven, Integrale voorwaarden: Vlarem 1 en 2 voor garages, carrosserie- en houtbewerkingbedrijven, Biobrandstoffen: is het einde van het fossiele tijdperk in zicht?,

De wereldwaterproblematiek, wordt drinkwater de aardolie van morgen?, Participatieve toekomstverkenning en planningsmethoden voor duurzame ontwikkeling, Managementplan 2006-2012 DG EPI, Uiteenzetting van "EMAS binnen de overheidsdiensten, Projectoproep voor modelgebouwen – energie, Is er een toekomst voor de milieuoördinator?, DOEB – het B-Formulier (Quickscan), presentatie betreft hernieuwbare energie in Vlaanderen, projectmanagement, Opleiding intern auditor – kader EMAS, Nieuwe bodemwetgeving, Integraal waterbeleid: praktische implicaties voor bedrijven, Infosessies betreft duurzaam ontwikkeling / EMAS, Beheersing van geluidshinder in bedrijven, Infosessies betreft mobiliteit fase 1 & 2, Middag Duurzame ontwikkeling: programma info: films: 10 jaar Belgische Federale Strategie Duurzame Ontwikkeling, Wereld economie

EMAS verantwoordelijk centrale gebouwen heeft ook de opleiding gevolgd interne audit

Er bestaat ook een uitgebreid verslag van zijn activiteiten als milieuoördinator / intern adviseur milieubeheer en dit conform het decreet VLAREM II, bedrijfsinterne milieuzorg artikel 4.1.9.3., overgemaakt aan de bedrijfsleiding. Een kopie hiervan is ook ter inzage bij de milieuoördinator.

2.4. Financiële stimuli

(Mededelingen over herinvesteringen van gerealiseerde besparingen inzake verminderd verbruik (water, energie, ...) binnen de FOD / POD of mededelingen over budgettaire meerjarenplanning inzake investeringen voor een verminderd verbruik)

Investissements: Louvain, Tournai

De gevangenen Nivelles, Antwerpen en Sint-Gilles, het gerechtshof Brugge, Administratieve gebouw Hallepoort, Justitiepaleis Brussel, werden er energie-audits uitgevoerd, voor een bedrag van ongeveer 177.724 Euro Daarnaast zijn ook volgende investeringen voorzien.

Voor de gevangenis Leuven- centraal: Isolatie van de verwarmingselementen op de zolders & de vloer.

Voor de gevangenis van Merksplas: Bijkomende energie monitoring, relichting, vervanging van een ketel door een condensatie ketel, installatie van een waterbesparend systeem voor de douches, WC en de vijver, aanpassing van een regulatiesysteem (warm en koud)

En dit alles voor een bedrag van ongeveer 740.520 Euro

3. Bewustmakingsacties en andere DO-initiatieven

3.1. Mobiliteit

De FOD Justitie besteedt aandacht aan de impact van de mobiliteit van zijn personeel op het milieu, zowel voor woon-werkverkeer als voor dienststopdrachten. In 2004 werd in het departement een WG Mobiliteit opgericht, overeenkomstig de voorschriften inzake mobiliteit. De voorzitter van de CDO van de FOD is tevens mobiliteitscoördinatrice. Per betrokken locatie zijn contactpersonen voor mobiliteit (POC mobiliteit) aangewezen met het oog op de follow-up van de uitvoering van de bedrijfsvervoerplannen.

Voor de FOD Justitie heeft het mobiliteitsbesluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering. (BS 18/03/2004) betrekking op vier locaties:

- IWaterloolaan 115 en de aangrenzende gebouwen (centraal bestuur);
- Poelaert, met het gerechtsgebouw en de aangrenzende gebouwen;
- Gevangenis Sint-Gillis;
- Gevangenis Vorst/Berkendael.

Op basis van de resultaten van de enquêtes eind 2004 en de adviezen van de cel BUV-BIM is voor alle locaties een ontwerpactieplan uitgewerkt. Uit de resultaten van de enquêtes blijkt dat meer dan 60% van de in Brussel werkzame personeelsleden van de FOD zich met het openbaar vervoer naar het werk begeeft. Voor de diensten van het centraal bestuur bedraagt dit cijfer 82%. Daar tegenover staat dat slechts 45% van het personeel van de strafinrichtingen het openbaar vervoer gebruikt. Dat laatste cijfer is te wijten aan het feit dat meer dan 50% van het personeel in ploegverband werkt volgens een uurregeling (6-14 u., 14-22 u., 22-6 u.), waardoor het gebruik van het openbaar vervoer voor de meesten van hen problematisch is.

Momenteel wordt een bedrijfsvervoerplan uitgewerkt voor elk van de vier locaties. Er wordt daarbij gestreefd naar een modale verschuiving van de eigen wagen naar het openbaar vervoer, waar mogelijk, en naar een frequenter gebruik van milieuvriendelijke vervoerwijzen, onder andere door de aanleg van beveiligde fietsenstallingen voor het personeel.

Deze BVP-ontwerpen moeten nog worden voorgelegd aan de verschillende basisoverleg comités met het oog op de mededeling ervan aan het personeel. Daarna start de implementatiefase.

3.2. DO-middag in de FOD Justitie

De CDO heeft drie DO-middagen georganiseerd voor de personeelsleden van de FOD Justitie.

Deze middagen worden tussen 11.45 u. en 13.30 u. georganiseerd ten behoeve van het personeel van de FOD en de presentatie wordt gevolgd door een vragenronde. Aan de deelnemers worden broodjes op basis van eerlijke handel producten en biologische producten aangeboden.

- 22/03/2007: hernieuwbare energie Brussel + Wallonië
- 21/06/2007: hernieuwbare energie Vlaanderen
- 13/12/2007: Maak van DO een realiteit!

3.3. Dag van de ambtenaren op 16/10/2007 "duurzame ontwikkeling in het openbaar ambt"

Op de eerste DO-dag in 2005 namen slechts 55 personen deel aan de georganiseerde activiteiten. Tot grote voldoening van het CDO-team steeg het aantal deelnemers van de FOD Justitie tot 246 voor de editie van 2007 en werden in het restaurant 760 maaltijden geserveerd.

De CDO heeft 7 acties georganiseerd:

- fietstraject: de vzw "Pro-velo" begeleidde telkens een twintigtal personen op vier verschillende trajecten langs belangrijke punten in de stad Brussel;
- bezoek aan het gerechtsgebouw te Brussel. Deze uitstap viel erg in de smaak bij de ambtenaren. Zij hadden immers de gelegenheid om bepaalde plaatsen voor het eerst te bezoeken;
- film: "Koe nr. 80 heeft een probleem" met aansluitend een debat onder leiding van de filmmaker zelf. Deze documentaire handelt over problemen die ontstaan ten gevolge van de globalisering van de landbouw;
- workshop over eerlijke handel en duurzame overheidsopdrachten (opnemen van ecologische en sociale clausules in bestekken);
- voorstelling van de activiteiten van het justitiehuis te Brussel, met de nadruk op de integratie van de DO;
- DO-tentoonstelling: illustratie van de verschillende aspecten van DO;
- bouw van een papier piramide ter illustratie van het gemiddelde verbruik van de ambtenaren voor elk gebouw van het centraal bestuur;
- verspreiding van e-mails met "DO tips" voor de milieubewuste ambtenaar;
- uitdeling van DO-tassen: er werd een wedstrijd georganiseerd om op zoek te gaan naar een DO-slogan voor op de porseleinen tassen. De winnaar ontving een plooibare fiets en de ontwerper van de promotieaffiche voor de campagne "Tassen versus plasticen bekertjes" werd beloond met een mand vol eerlijke handelsproducten;
- affiches over het waterverbruik;
- affiches "voor een rechtvaardige en duurzame FOD".

Tot slot wordt gewezen op de met biologische producten en eerlijke handelsproducten bereide maaltijd die in het restaurant is opgediend.

3.4. Buitendiensten

Verschillende informatiedragers werden gebruikt:

- dragers met informatie over rationeel verbruik (energie, water, mobiliteit, ...) werden verspreid onder de diensten van Justitie, met inbegrip van de rechterlijke orde en de strafinrichtingen.
- affiches/folders/stickers/e-mails over milieubewust printen...

3.5. Opleidingen

Voor de leden van de CDO en de hoofden van dienst werden opleidingen georganiseerd over de DO- en EMAS-principes binnen de FOD.

Op het ogenblik van de opleiding voor de leden van de CDO, werd in een optiek van benchmarking de FOD Mobiliteit en Transport uitgenodigd om over de activiteiten van hun Cel Duurzame Ontwikkeling te spreken. De coördinator van de Cellen Duurzame Ontwikkeling van de PODDO gaf ook een korte presentatie.

3.6. Drankenautomaten

De drankenautomaten worden geleidelijk vervangen door automaten met warme dranken die het label van eerlijke handel dragen.

3.7. Voortgezette pc-actie

Voortgezette bewustmaking van de NICT's – terbeschikkingstelling van aangepaste pc's door de dienst ICT van de FOD.

3.8. Werk Groep Monitoring

De eerste vergadering vond plaats in december 2007. De vertegenwoordigers van de buitendiensten (rechterlijke organisatie, strafinrichtingen en andere) waren bereid mee te werken aan milieubewuste acties.

3.9. Via e-mail ontving de CDO verschillende vragen en voorstellen van personeelsleden:

- opmerkingen: lichten die blijven branden, ...
- suggesties: invoeren van pmd-sortering, ...
- diverse vragen over DO, mobiliteit, ...

cdd@just.fgov.be

4. Andere DO-acties

Diversiteitsbeleid

Verantwoordelijke: stafdienst P&O – dienst Welzijn & Diversiteit – cel Diversiteit

In 2007 heeft de FOD Justitie zijn diversiteitsbeleid voortgezet op het gebied van:

- bevordering van gelijkheid van vrouwen en mannen;
- deelname aan het openbaar ambt van personen met een handicap;
- integratie van personen van vreemde origine.

Verskillende concrete acties zijn genomen, met name:

- de opmaak van een beleidsnota diversiteit, die door het directiecomité eind december is gevalideerd;
- de lancering van WG's voor de nationaliteitsvoorwaarde binnen het bestuur en de aanwerving van personen met een handicap;

- de deelname aan de eerste interculturele jobbeurs, georganiseerd te Antwerpen door het platform KIF KIF.

Afkortingen:

BUV: Directie Vervoerbeleid van het Bestuur voor Uitrusting en Vervoer van het Ministerie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

BPR: Business Process Re-engineering

CDO: cel Duurzame Ontwikkeling

ICDO: Interdepartementale Commissie Duurzame Ontwikkeling

DO: duurzame ontwikkeling

DG: directoraat-generaal

DG EPI: directoraat-generaal Établissements pénitentiaires / Penitentiaire Inrichtingen

DGRO: directoraat-generaal Rechterlijke Organisatie

DOEB: duurzame ontwikkelingseffectbeoordeling

EIS: Environmental Information System

EMAS: Eco-Management and Audit Scheme

FEDESCO NV: naamloze vennootschap van publiek recht. De vennootschap houdt zich bezig met de studie en de realisatie van projecten die bijdragen aan de economische en ecologische vooruitgang op het vlak van de eco-efficiëntie van gebouwen.

WG: werkgroep

BIM: Brussels Instituut voor Milieubeheer

ICT: informatie- en communicatietechnologie

OFO: Opleidingsinstituut van de Federale Overheid

NICT: nieuwe informatie- en communicatietechnologieën

P&O: Personeel en Organisatie

FPDO: federaal plan inzake duurzame ontwikkeling

FOD: federale overheidsdienst

PODDO: Programmatorische Overheidsdienst Duurzame Ontwikkeling

1. Cellen duurzame ontwikkeling

1.1. De cel

De cel Duurzame Ontwikkeling binnen de FOD Economie kwam vijf maal samen in 2007, namelijk op 14 maart, 3 mei, 31 mei, 27 september en 10 december.

Zoals voorzien werden de leden van de interne cel betrokken bij de uitvoering van het beleid van de Minister via de uitvoering van de goedgekeurde acties. Een intense communicatie vond plaats rond een aantal zeer actuele thema's zoals de klimaatverandering, afval, energie-efficiëntie enz.

Daarnaast vond een bespreking plaats rond mogelijke "strategische keuzes" in de toekomst met betrekking tot zowel de FOD Economie als in een ruimere context.

Op de bijeenkomsten van de interne cel werd de voorbereiding besproken van de dag van de duurzame ontwikkeling voor ambtenaren die plaatsvond op 16 oktober 2007.

Deze dag van de duurzame ontwikkeling heeft in 2007 erg veel belangstelling genoten waardoor gestart werd met een intense sensibiliseringsactie.

Tenslotte werd er eveneens verslag uitgebracht en gecommuniceerd over de onderwerpen die in de verschillende werkgroepen inzake duurzaamheid aan bod kwamen.

De activiteiten inzake EMAS werden gestart in 2007 en de interne cel heeft hiertoe bijgedragen.

De interne cel Duurzame Ontwikkeling heeft tevens de opdracht om de vertegenwoordigers in de ICDO te ondersteunen, uitgeoefend.

1.2. Contactlijst van de leden van de cel

Afgevaardigden van de FOD Economie in de ICDO:

- Mevrouw VANSTRAELEN Colette, attaché - 02/277 72 82
colette.vanstraelen@economie.fgov.be
- Dhr. FERDINAND Christian, attaché
Expert Energie - 02/277 81 88
Christian.Ferdinand@economie.fgov.be

Interne cel DO, samenstelling

- Vertegenwoordiger Minister LARUELLE
Dhr. Benjamin HOUET - 02/541 64 87
benjamin.houet@cma-ml.fed.be
- Vertegenwoordiger Minister VERWILGHEN
Dhr. Nicolas VAN ACKERE - 02/213 09 32
nicolas.vanackere@kab.verwilghen.fgov.be
- Vertegenwoordiger Minister VAN DEN BOSSCHE
Dhr. Kevin DE CONINCK - 02/210 19 77
kevin.DeConinck@freya.fed.be

Voorzitter interne cel duurzame ontwikkeling

Mevr. VANSTRAELEN Colette, attaché - 02/277 72 82
Colette.vanstraelen@economie.fgov.be

Vertegenwoordiger van de algemene directie economisch potentieel

Mevr. PEDE Andrea, attaché - 02/277 69 52
Andrea.pede@economie.fgov.be

Vertegenwoordiger van de algemene directie economisch potentieel

Dhr. OGIERS Luc, conseiller - 02/277 74 81
Luc.ogiers@economie.fgov.be

Adviseur intern milieubeheer:

Mevr. VAN AERSCHOT Wendy, attaché - 02/277 87 47
Wendy.vanaerschot@economie.fgov.be

Budget verantwoordelijke:

Dhr. MASSANT Régis, directeur de service d'encadrement - 02/277 73 57
Regis.massant@economie.fgov.be

Aankoop verantwoordelijke:

Dhr. MONS Dirk, attaché - 02/277 79 47
Dirk.mons@economie.fgov.be

Vertegenwoordiger van de algemene directie statistiek en economische informatie :

Dhr. KESTEMONT Bruno (ecostat), attaché - 02/548 66 61
Bruno.kestemont@economie.fgov.be

Vertegenwoordiger van de algemene directie energie :

Mevr. MARECHAL Sophie, attaché - 02/277 93 67
Sophie.marechal@economie.fgov.be

Dhr. FERDINAND Christian, attaché - 02/277 81 88
Christian.Ferdinand@economie.fgov.be

Vertegenwoordiger van de algemene directie regulering en organisatie van de markt :

Dhr. ALLARDIN Michel, conseiller - 02/277 70 90
Michel.allardin@economie.fgov.be

Mevr. MAHIEU Isabelle, attaché - 02/277 75 88
Isabelle.mahieu@Economie.fgov.be

Vertegenwoordiger van de algemene directie KMO-beleid

Dhr. MICHIELS Pierre-François, attaché - 02/277 91 10
Pierre-François.michiels@Economie.fgov.be

Vertegenwoordiger van de algemene directie kwaliteit en veiligheid

Mevr. MERKEN Maries, attaché - 02/277 86 90
Maries.merken@Economie.fgov.be

Vertegenwoordiger van de algemene directie controle en bemiddeling

Dhr. PAERMENTIER Pol, attaché - 02/277 75 37
Pol.paermentier@Économie.fgov.be

Vertegenwoordiger van de algemene directie operationele communicatie

Mevr. DEPUTTER Sara-Jane, expert adm. - 02/277 92 17
Sara-jane.deputter@Économie.fgov.be

Vertegenwoordiger van de heer Voorzitter van het Directiecomité

Dhr. MUNAUT Jérémy, attaché - 02/277 87 10
Jérémy.munaut@Économie.fgov.be

2. Milieuzorg binnen de diensten

In 2007 werd van start gegaan met de voorbereidingen om het EMAS-certificaat in de eerste helft van 2008 te behalen voor de sites City Atrium C en North Gate III.

De registers voor de aspecten i.v.m. logistiek en de missies van de FOD Economie, KMO, Middenstand en Energie werden in kaart gebracht en geëvalueerd.

Op basis hiervan werd een actieplan voorgesteld. Een milieuverklaring en –politiek zullen begin 2008 opgesteld worden waarin het actieplan zal verwerkt worden.

De verbruiksgegevens worden opgevolgd via EIS, de software die ter beschikking wordt gesteld door de Regie der Gebouwen.

Er werd een leasingcontract voor de dienstwagens van het departement afgesloten zodat er voldaan is aan de omzendbrief 307quater van 3 mei 2004 betreffende de vernieuwing van het wagenpark.

In de loop van 2007 werd PMD-ophaling ingevoerd in het gebouw North Gate III en in het gebouw aan de Leuvenseweg (uitbreiding van het gebouw City Atrium C).

Tevens werd een kurkinzameling ingevoerd in de gebouwen City Atrium C, North Gate III en in het gebouw aan de Leuvenseweg.

3. Sensibilisatieacties en andere activiteiten inzake duurzame ontwikkeling

Zoals ieder jaar hebben naar aanleiding van de 'Dag Duurzame Ontwikkeling' een aantal acties plaatsgevonden met het oog op het sensibiliseren, informeren en bewustmaken van de ambtenaren in verband met duurzame ontwikkeling.

Dit jaar werd de nadruk gelegd op de relatie 'Voeding en Duurzame Ontwikkeling'. Daartoe werd een folder gemaakt over het economische, sociale en ecologische duurzaamheidsaspect van Eerlijke Handel. Deze folder werd onder de personeelsleden verspreid tijdens een duurzame lunch die speciaal voor de 'Dag Duurzame Ontwikkeling' was ingericht. Samen met de folder zette deze lunch de ambtenaren aan tot nadenken over de duurzaamheid van hun voedingsgewoonten.

Gezien de toenemende aandacht voor de problematiek van de klimaatverandering werd dit jaar geopteerd voor de vertoning van de documentaire 'An Inconvenient Truth' van Al Gore. Alle personeelsleden van de FOD Economie konden zich inschrijven voor één van de vertoningen in verschillende zalen van de FOD. Naast de film werd ook een

EMAS-presentatie gegeven alsook een concreet voorbeeld van duurzame ontwikkeling doorheen de missie van de FOD, namelijk het 'Duurzaam beheer van de zandwinning op het Belgisch continentaal plat'.

In een enquête werd gepeild naar de effectieve toepassing van de 10 duurzame tips die bij de vorige editie van de 'Dag Duurzame Ontwikkeling' werden gepromoot via een folder. Wegens een te lage responsgraad konden uit deze enquête evenwel geen zinnvolle conclusies getrokken worden.

Teneinde de implicaties van duurzame ontwikkeling voor het dagdagelijkse leven duidelijk te maken, werden aan de ingang van het gebouw van enkele producten telkens een duurzaam en een niet-duurzaam exemplaar tentoongesteld.

De personeelsleden werden van deze acties op de hoogte gebracht via diverse communicatiemiddelen zoals interne elektronische nieuwsbrieven, affiches, website, ... Ter gelegenheid van de 'Dag Duurzame Ontwikkeling' werd de rubriek 'Duurzame Ontwikkeling' op het intranet van de FOD Economie in de kijker gezet. Via een link in deze rubriek was het voor de personeelsleden ook mogelijk om hun eigen ecologische voetafdruk te meten.

Het is duidelijk dat de aandacht voor duurzame ontwikkeling voor iedereen een permanente opdracht is en dat de sensibilisatie hiervoor continu gevoerd wordt ter gelegenheid van diverse ontmoetingen, samenkomsten, ... Zo wordt in dit verband ook aan een communicatieplan gewerkt.

Inleiding

Halverwege 2007 werden de verantwoordelijkheidsdomeinen "Duurzame Ontwikkeling" en "Leefmilieu" verplaatst van het Stafdepartement Welzijn naar de Algemene Directie Material Resources. De overkoepelende dienst noemt: "Environment and Sustainable Development". Er werd tevens een Projectofficier Environment aangesteld voor de coördinatie van milieugerelateerde investeringen en acties. De in 2005 in de eenheden in plaats gestelde structuur Leefmilieu en Duurzame Ontwikkeling werd verder vervolledigd en gevormd. Defensie integreert een milieuzorgsysteem gebaseerd op ISO 14001 in de bestaande structuren. In 2007 werd gestart met een initiële milieuanalyse van de inrichtingen en activiteiten die als basis zal dienen voor het milieuzorgprogramma 2008. Het project DANAH (Defensie Aminal NATuurHerstel), een project dat het natuurherstel beoogt op 12 militaire domeinen gelegen in Vlaanderen werd in 2007 verder gerealiseerd. Begin 2007 werden tevens de eerste beheersmaatregelen uitgevoerd van NATURA2MIL. Dit is een gelijkaardig project als DANAH voor militaire domeinen gelegen in Wallonië. Beide projecten worden ondersteund door een co-financiering vanuit het Europese LIFE-fonds. Beide projecten kregen in 2007 een projectofficier toegewezen.

Beleid inzake duurzame ontwikkeling

Op www.mil.be kan het rapport "Halweg het Strategisch Plan 2000-2015" geraadpleegd worden. Uit dit rapport blijkt dat Defensie resoluut gaat voor een duurzaam beleid. Structurele verjonging van het personeel, dialoog en samenwerking, diversiteit, humanitaire hulp overal ter wereld zijn enkele topics die belicht worden.

Milieubeheer en Duurzame Ontwikkeling komen tevens ruimschoots aan bod. Met een vertegenwoordiging van Defensie in de Federale Interdepartementale Commissie Duurzame Ontwikkeling, de Federale Raad Duurzame Ontwikkeling en velerlei inspanningen in het sociaal-, economisch- en milieudomein draagt Defensie bij tot het uitvoeren van het Federale Plan Duurzame Ontwikkeling 2004-2008.

Binnen het departement richt het beleid inzake duurzame ontwikkeling (voor het ecologisch luik) zich op de oprichting van een gespecialiseerde structuur belast met de invoering van een milieuzorgsysteem dat rekening houdt met de militaire specificiteit. Bijzondere aandacht gaat hierbij uit naar externe samenwerkingsverbanden en partnerschappen (NAVO – Comité voor de Uitdagingen van de Moderne Maatschappij, deelname aan de Europese werkgroep Environment and Defence), de opmaak van samenwerkingsovereenkomsten en protocollen met onder andere gewesten en gemeenschappen, het duurzame beheer van materieel en infrastructuur en de beperking van de milieuhinder die kan ontstaan door de activiteiten.

Binnen het Departement verzorgde het Vormingscentrum Leefmilieu te JAMBES de interne opleiding en sensibilisering van het personeel op het vlak van milieuzorg en duurzame ontwikkeling. Defensie ondernam in 2007 tevens talrijke acties buiten haar departement:

- De ondersteuning van het democratiseringsproces in de Republiek van Congo
- Cimic-ondersteuning in Benin;
- Ontmijningsacties in binnen en buitenland,
- Strijd tegen de armoede in België: winteractie
- Huisvesting van kandidaat vluchtelingen in België
- Infocampagnes van de cel Addict in burgerscholen

Heden werkt Defensie aan een interne richtlijn " Algemene Politiek Duurzame Ontwikkeling Defensie".

1 Cellen Duurzame Ontwikkeling

De Cel Duurzame Ontwikkeling van het Ministerie van Defensie kan gecontacteerd worden via haar secretariaat op volgend adres:

Algemene Directie Material Resources
Sectie Management
Everestraat 1
1140 BRUSSEL

2 Milieuzorg binnen de diensten

Leefmilieu en Duurzame Ontwikkeling krijgen intern concreet gestalte door:

1) La mise au point d'une structure d'organisation :

op het niveau van de staven:

- Algemene Directie Material Resources en Stafdepartement Operaties en Training: gevormde Milieucoördinatoren Defensie;
- Per departement of directie (inclusief bepaalde Divisies): één medewerker Duurzame Ontwikkeling (cumulfunctie);

op het niveau van de eenheden: 20 milieutechnische eenheden voorzien van gevormd personeel die de lokale bevelvoerend officier adviseren op het vlak van milieuzorg en duurzame ontwikkeling;

2) het opstellen van systeempcedures volgens de architectuur van ISO 14001;

3) het uitwerken van een milieuzorgprogramma gebaseerd op milieuanalyses:

- ondersteuning van projecten "milieuhygiëne" en energie in eenheden;
- het uitvoeren van het project DANAH en NATURA2MIL;
- meewerken als stakeholder aan de uitvoering van de Riviercontracten in Wallonië;

4) het uitwerken van een intern milieuvergunningstelsel;

5) analyse en gebruik van criteria Leefmilieu en Duurzame Ontwikkeling bij de verwerving van de materiële;

6) een rationeel energiegebruik:

- uitvoering van een rationalisatieplan infrastructuur
- integratie van rationeel energiegebruik bij het ontwerp van gebouwen
- technische maatregelen verwarming (installatie van hoogrendement en/of condenserende ketels, het installeren van warmtepompen, het overschakelen van gasolie naar aardgas), verlichting (spaarlampen..)
- plaatsen van zonnepanelen

- rationale uitbating van gebouwen en technische installaties onder meer door een contract totale waarborg "

7) opleidingen en vormingen:

- Milieuhygiëne: in 2007 behaalden 5 milieucoördinatoren (Niveau A) en 7 milieucoördinatoren (Niveau B) hun getuigschrift. In 2007 startten 3 milieucoördinatoren (Niveau A) en 7 milieucoördinatoren (Niveau B) hun opleiding. Verder werden er 58 personeelsleden intern gevormd tot milieuraadgever (opleiding van 2 weken in het VmgC LE te JAMBES).
- Natuurbeheer: als actiepunten van de projecten DANAH kregen bepaalde Milieucoördinatoren Defensie een specifieke vorming "natuurbeheer" van één week.

3 Sensibilisatieacties en andere activiteiten inzake duurzame ontwikkeling

3.1. Intern het Departement

1) Rationeel energiegebruik

- Regelmatige acties worden gehouden om het personeel te sensibiliseren over het afzetten van onnodige apparatuur; het doven van lichten, het sluiten van deuren en ramen, ...

2) Duurzame aankopen

- Verwerving materieel: de nodige interne richtlijnen werden uitgegeven om, waar mogelijk, gebruik te maken van de gids voor duurzame aankopen.
- De DOEB maakt het voorwerp uit van een interne systeemprocedure.
- Defensie maakte deel uit van de werkgroep Duurzame Overheidsopdrachten.

3) Modernisering van het personeelsbeleid: er werd gestalte gegeven aan het nieuwe concept van de gemengde loopbaan bij Defensie. Defensie wil zich een jonger imago aanmeten. Verder werd voorzien in maatregelen eindeloopbaan.

4) Informeren van de hiërarchische lijn

- Ten behoeve van bevelvoerende officieren en korpscommandanten werd een toelichting verschaft over de uitwerking van bedrijfsinterne milieuzorg binnen het departement.
- De milieutechnische eenheden worden sinds juni 2007 dagelijks gecoördineerd door een dienst Coaching en Controle van de sectie Management van de Algemene Directie Material Resources. Hierdoor wordt een betere informatiedoorstroming en communicatie verwacht.
- Er werden cartoons milieu en duurzame ontwikkeling ontworpen die onder andere zullen aangewend worden voor het maken van kaarten, affiches ...om alzo de leden van Defensie verder te sensibiliseren.

5)'Diversiteit bij Defensie': een stuurgroep heeft zich in 2007 gefocust op twee actiedomeinen : vorming en sensibilisatie. Bij de vorming werd het diversiteitstheater (interactieve voorstellingen rond omgaan met verschillen) opgenomen in de basisopleiding voor nieuwe militairen. Ook heeft de stuurgroep Diversiteit een aantal internationale dagen in de kijker gezet met affiches in de kwartieren, nl. de internationale

vrouwendag, internationale dag tegen racisme en discriminatie, dag van het gezin, dag tegen homofobie en dag voor de uitbanning van de armoede. Een ander initiatief is het uitreiken van de 'Best Practice Diversity Award' aan de eenheid die zich verdienstelijk heeft gemaakt op het vlak van diversiteit.

6) Ecorijden: Defensie lanceerde een informatiecampagne over een aangepaste rijstijl bij haar personeel: ecorijden. Defensie wil dat haar wagenpark op een rationele en ecologische manier wordt gebruikt.

3.2. Extern het Departement

1) Op vraag van FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de voedselketen en Leefmilieu werkte Defensie op 19 Oktober 2007 mee aan de Dag Duurzame Ontwikkeling van de ambtenaar.

2) Defensie actief in de strijd tegen AIDS: het AIDS - informatieteam organiseert voorlichtingssessies in de militaire kwartieren en in de scholen in België.

3) Verzekeren van brandveiligheid in natuurgebieden: door de extreme droogte was het risico op bosbranden verhoogd in het voorjaar in Wallonië. 60 militairen patrouilleerden van 4 tot 7 mei 2007.

4) In juni 2007 hielp Defensie met de bestrijding van de processierupsen in de provincie Limburg.

3.3. Acties in het buitenland

1) De ondersteuning van het democratiseringsproces in de Republiek Congo;

2) Defensie ondersteunt de bilaterale activiteiten met BENIN; concreet ontfermt Defensie zich over een weeshuis in AZOHOUE-ALIHO.

3) Recamp V (Renforcement des Capacités Africaines de Maintien de la Paix) had tot doel de vredesondersteunende activiteiten van Afrikaanse landen te versterken. BE-Defensie naam hieraan deel. Recamp V voorzag ook in gratis medische steun en een CIMIC-project voor de uitbouw van een Centrum voor Opvang en Observatie voor wezen en veroordeelde kinderen. Na het vertrek van de Belgische militairen neemt Unicef het project over.

4) Defensie ondersteunt de campagne tegen kinderprostitutie in het buitenland volledig. Veel militairen vertrekken immers naar het buitenland voor een oefening, operatie of zending. Meestal komen ze daar terecht in onstabiele regio's, waar kindermisbruik nog vaak voorkomt. Er werd een protocolakkoord met de federale politie gesloten waarin bepaald werd dat elk detachement dat op operatie vertrekt een uitzetting krijgt over mogelijke illegale praktijken in de betrokken regio. Iedere militair komt bovendien te weten hoe en bij wie ze criminele feiten ter plaatse kunnen melden.

5) Het Issan-project in Thailand: Leerlingen van de Koninklijke Militaire School (KMS) ondersteunden de opleiding van 15 jongeren in Issan, één van de armste regio's van Thailand. Het project geeft de jongeren betere kansen op de arbeidsmarkt en de mogelijkheid tot het volgen van hoger onderwijs.

6) Antarctica: Defensie heeft materiaal, personeel en vakkennis ter beschikking gesteld voor nieuwe poolbasis die België wil bouwen. Vijf personeelsleden in verschillende disciplines (mechanicus, verpleger, topograaf) hebben een poolopleiding gevolgd als voorbereiding op een verblijf in de basis.

1. Cel Duurzame ontwikkeling

De werkgroep duurzame ontwikkeling van de POD Maatschappelijke Integratie is 8 keer bijeengekomen in 2007. De werkgroep heeft zich vooral bezig gehouden met het organiseren van 3 sensibilisatie actie naar alle medewerkers toe over duurzame ontwikkeling (zie hieronder)

Sommige medewerkers van de POD hebben ook deelgenomen aan de vergaderingen van de ICDO-werkgroepen (duurzame overheidsopdrachten, MVO-MVI, voorontwerp federaal plan 2009-2012, ...)

2. Milieuzorg binnen de Diensten

De POD heeft een aantal acties ondernomen om de impact van haar functioneren op het milieu te verminderen (zie punt 3 hieronder). Toch is er nog geen globale strategie op dit vlak. We kunnen dus niet besluiten dat er een effectief 'milieubeheer' aanwezig is binnen onze administratie. Wat zeker een positieve evolutie is inzake het beheersen van ons functioneren is de inschrijving van de POD in het volgende EMAS-certificatie konvooi die gepland is voor juni 2008.

Dit neemt niet weg dat er in de POD een hele reeks (ad hoc) acties worden gevoerd:

- de aankoop van fair trade koffie, die gratis aan alle werknemers wordt aangeboden;
- het uitbesteden van catering aan sociale economiebedrijven;
- het gebruik van gerecycleerd papier;
- de aankoop van kantoormeubilair en –benodigdheden: selectie van de meest verantwoorde producten met milieu of andere kwaliteitslabels (zoals ISO) binnen de FOR kaderovereenkomsten;
- de aankoop van printers met de mogelijkheid om dubbelzijdig te printen;
- het gebruik van milieuvriendelijke onderhoudsreinigingsmiddelen;
- het gebruik van milieuvriendelijke zeep en wasmiddelen.

Bovendien werden een reeks initiatieven genomen om het papierverbruik te verminderen. Papieren dragers werden vervangen door elektronische dragers. Binnen de verschillende diensten van de POD werd er een bewustmakingscampagne gehouden. In dit kader, werden alle printers ingesteld om standaard recto-verso te drukken.

Er moet echter een kritische noot geplaatst worden bij deze acties: de resultaten werden nog niet gemeten.

3. Sensibilisatieacties en andere activiteiten inzake Duurzame ontwikkeling

Drie sensibilisatie acties hebben plaatsgevonden in 2007 binnen de POD MI.

- Het eerste actie vond plaats op 21 maart 2007, de FietsLente. De doelstelling van de actie was de sensibilisatie van de medewerkers voor het gebruik van de dienstenfietsen (2 stadsfietsen + 1 plooibaarfiets). Vormingen werden gegeven over het gebruik van de plooibaarfiets en er werd een debat gehouden rond 'Mobiliteit'. Het debat heeft 6 voorstellen van acties gebracht, acties die zijn besproken in staff (een orgaan van de POD samengesteld uit de directiecomité en alle diensthoofden).
- Een ander actie is daaruit gegroeid. Op 9 mei hebben een tientallen medewerkers een fietstocht gedaan tussen het gebouw van de POD en de kabinetten van de toenmalige voogdijministers (Minister van Maatschappelijke Integratie en Staatssecretaris voor Duurzame ontwikkeling). Er waren 2 doelstellingen aan de basis van de actie. Enerzijds was het opnieuw de bedoeling om het gebruik van de dienstenfietsen te promoten ; anderzijds was het de bedoeling om onze toenmalige voogdijministers in te lichten over de acties die ondernomen zijn binnen de POD inkv Duurzame ontwikkeling.
- Ten slot heeft de werkgroep de dag duurzame ontwikkeling van de ambtenaren georganiseerd. De dag plaatste één thema centraal: Water. Degustaties werden gehouden (blind test fleswater vs kraanwater), een debat met water als thema, de kwaliteit van water, ons verbruik van water en een tentoonstelling over verschillende aspecten van de 'water'-problematiek heeft de muren van de POD bekleed.

Er zijn ook verschillende mailings verstuurd naar alle personeelsleden over bepaalde acties / informaties met betrekking tot duurzame ontwikkeling.

Rapport van de heer S. VANEYCKEN, Vertegenwoordiger van de POD Duurzame Ontwikkeling

1.Cel duurzame ontwikkeling: samenstelling en contactgegevens

1.1.Samenstelling van de cel duurzame ontwikkeling

Op 15 december 2007 was de cel duurzame ontwikkeling van de POD Duurzame Ontwikkeling samengesteld als volgt:

de heer Sven Vaneycken, vertegenwoordiger van de POD in de ICDO;

mevrouw Viviane De Cocq, verantwoordelijke voor intern milieubeheer;

mevrouw Chris De Brandt, verantwoordelijke voor begroting en aankoopbeleid;

de heer Bernard Mazijn, vertegenwoordiger van het regeringslid bevoegd voor Duurzame Ontwikkeling in de ICDO.

1.2. Contactgegevens

Voornaam en naam	Functie	Telefoon	E-mailadres
Sven Vaneycken	Attaché	02 277 50 09	sven.vaneycken@sppdd.be
Viviane De Cocq	Attachée	-	-
Chris De Brandt	deskundige	02 277 50 05	chris.debrandt@sppdd.be
Bernard Mazijn	Directeur	-	-

Algemeen adres

WTC III, 15de verdieping, Simon Bolivarlaan 30, 1000 Brussel
Algemeen faxnummer : 02 277 98 01

2. Milieuzorg binnen de diensten

Ter herinnering, de regering is van mening dat de geloofwaardigheid van de overheidsbeslissingen op het vlak van duurzame ontwikkeling veronderstelt dat de overheid zelf het voorbeeld geeft door de negatieve milieu- en sociale impact van haar activiteiten te minimaliseren. Daarom loopt het EMAS-project sinds 2005. EMAS is het door de Europese Commissie erkende Europees milieubeheer- en milieuauditsysteem dat een continue verbetering nastreeft van de milieuprestaties van alle Europese organisaties.

Ingevolge de – op 14 juli 2006 bevestigde – beslissing van de Ministerraad van 20 juli 2005 moet elke federale overheidsdienst over een gecertificeerd milieuzorgsysteem van het EMAS-type beschikken. Samen met consultants ondersteunt de POD Duurzame Ontwikkeling de andere federale overheidsdiensten bij het implementeren van zo een milieuzorgsysteem.

Om zelf het voorbeeld te geven, behaalde de POD trouwens zelf zijn EMAS-registratie in april 2006. In 2007 werd deze bevestigd.

3. Sensibilisatieacties en andere activiteiten in verband met duurzame ontwikkeling

Voor een overzicht van de kernactiviteiten van de POD Duurzame Ontwikkeling die vanzelfsprekend met duurzame ontwikkeling verband houden, wordt er verwezen naar het jaarverslag 2008. Dit wordt op een latere datum gepubliceerd.

3.1. Sensibilisatieacties

De POD Duurzame Ontwikkeling werkte in 2007 voort aan de verspreiding van het begrip duurzame ontwikkeling binnen de federale overheid. In dat verband publiceerde de dienst opnieuw vijf nieuwsbrieven en organiseerde hij vijf Middagen van de Duurzame Ontwikkeling. Daarnaast leverde de POD Duurzame Ontwikkeling input aan Fedra, het tijdschrift voor de federale ambtenaren. Ook coördineerde hij de derde editie van de dag van de duurzame ontwikkeling op 16 oktober 2007 samenwerking met de FOD Personeel en Organisatie. Deze dag werd voorafgegaan door een VIP-event op 15 oktober 2007 in het Chinees Paviljoen. De PODDO-voorzitter en prof. dr. Ernst-Ulrich von Weizsäcker spraken er de leidende ambtenaren van de federale overheid toe.

Aangezien de POD Duurzame Ontwikkeling op 16 oktober 2007 de deelnemende overheidsdiensten bezocht, werd er op 25 oktober een interne "voormiddag van de duurzame ontwikkeling" georganiseerd. Na een duurzaam ontbijt was er een filmvoorstelling over het concept "van wieg tot wieg" ("from cradle to cradle"). Daarna volgde een nabespreking met een expert.

3.2. Duurzame-ontwikkelingseffectbeoordeling

Op het vlak van duurzame ontwikkeling werd er begin 2007 een belangrijke beslissing genomen. Een procedure voor duurzame-ontwikkelingseffectbeoordeling (DOEB) werd ingevoerd voor alle dossiers die op de Ministerraad worden geagendeerd sinds 16 maart 2007. Te dien einde werd er een nieuw punt toegevoegd aan de omzendbrief over de werking van de Ministerraad. Deze procedure werd bovendien bekrachtigd op de eerste zitting van de Ministerraad van de nieuwe regering. Meer uitleg over DOEB is beschikbaar op de website van de POD Duurzame Ontwikkeling (www.poddo.be).

Ter herinnering, DOEB is de methode voor het bestuderen door de administratie van mogelijke effecten (sociaal, economisch en ecologisch) van een voorgesteld beleid vooraleer de uiteindelijke beslissing genomen wordt.

Rapport van mevrouw Marie-Carmen Bex, Vertegenwoordigster van de POD Wetenschapsbeleid

1. Cel Duurzame Ontwikkeling

De cel Duurzame Ontwikkeling is in 2007 viermaal bijeengekomen, te weten op 27 februari, 18 juni, 9 oktober en 13 december. Die vier vergaderingen hadden betrekking op de goedkeuring van het verslag 2006, de opstelling van het actieplan 2007, de uitvoering van het DOEB-proces, de voorbereiding van de dag van de DO op 16 oktober 2007, de follow-up van het EMAS-certificaat en tot slot de voorbereiding van het actieplan 2008.

Activiteiten:

- **Actieplan 2007:** het actieplan werd opgesteld door de leden van de cel en omvat de in de vorm van fiches voorgestelde acties die gepland waren in 2007;
- **Voorstelling van het verslag 2006** en van het actieplan 2007 aan het Directiecomité van de POD Wetenschapsbeleid en goedkeuring op 16 april 2007;
- **Continue verspreiding van milieu-informatie** op het extranet van de POD Wetenschapsbeleid;
- **Activiteiten gelinkt aan het Milieumanagementsysteem conform de EMAS-norm.** De milieucoördinator Benoît Vandervaeren (02 238 35 09, vdva@belspo.be) heeft het EMAS-certificaat tot een goed einde gebracht (zie punt 2)
- **Deelname aandedag van de duurzame ontwikkeling in de overheidsbesturen** die op 16 oktober 2007 in de POD Wetenschapsbeleid (Wetenschapsstraat) werd georganiseerd:

1) Voorstelling in lusvorm van de kortfilm "Ilha das Flores" over de « voedselkilometers » en uiteenzetting van professoren Ozer (ULg) en Dominique Perrin (FUSAGx) gevolgd door een debat.

2) Ludieke actie om het gebruik van de trappen in plaats van de lift te promoten. In dat kader werd een fotoroman verspreid en vond er een wedstrijd plaats over DO in de trappenhal, met ronddeling van een formulier met op de achterkant ervan verscheidene nuttige tips en waardevol advies.

3) Tentoonstelling van de kindertekeningen van de kinderen van het personeel jonger dan 16 jaar, die ook in de trappenhal te bekijken zijn.

2. Milieuzorg binnen de Diensten

He jaar 2007 ligt in het verlengde van 2006 voor wat het milieumanagement betreft, daar de POD Wetenschapsbeleid (in de gebouwen in de Wetenschapsstraat), die nu het EMAS-label dragen, verder milieuacties heeft opgezet.

De acties waren vooral gericht op de betekenisvolle rechtstreekse impact op het milieu, wat verduidelijkt werd in de regeerverklaring. Een specifieke op het papierverbruik gerichte campagne heeft in september plaatsgevonden. In de week van de mobiliteit werd bovendien nagedacht over de dienstreizen: gebruik van het openbaar vervoer en van de fiets, denken aan de CO₂-uitstoot van de dienstwagens...

Het volledige EMAS-verslag (« milieuverklaring ») is toegankelijk op de website van het Federaal Wetenschapsbeleid op volgend adres:

http://www.belspo.be/belspo/home/env/env_nl.pdf

3. Bewustmakingsacties en andere activiteiten inzake duurzame ontwikkeling

Verscheidene oproepen voor voorstellen die rechtstreeks of onrechtstreeks betrekking hebben op duurzame ontwikkeling werden gelanceerd in 2007:

Onderzoeksprogramma «Wetenschap voor een duurzame ontwikkeling (SSD) »

Op 4 maart 2005 keurde de Ministerraad het nieuwe programma 'Wetenschap voor een duurzame ontwikkeling' (2005-2009) goed. De prioritaire onderzoeksgebieden van het programma passen in een nationale en internationale context. De keuze van alle prioritaire onderzoeksgebieden werd gedaan in het licht van de noodzakelijke aanpak van complexe, alomvattende, onderling gekoppelde, ... problematieken die schuilgaan achter een beleid van duurzame ontwikkeling. Die keuze beantwoordt aan strategische behoeften, op verschillende gezagsniveaus, van een beleidsondersteunend onderzoek en aan de uitdaging om een nationale wetenschappelijke expertise te behouden en te ontwikkelen op complexe en strategisch belangrijke gebieden.

De prioritaire onderzoeksgebieden zijn de volgende: Energie; Transport en Mobiliteit; Agro-voeding; Gezondheid en Leefmilieu; Klimaat (waaronder Antarctica); Biodiversiteit (waaronder Antarctica en de Noordzee); Atmosfeer en Terrestrische (met inbegrip van het zoet water) en Mariene ecosystemen (waaronder Antarctica en de Noordzee); Transversaal Onderzoek.

In februari 2006 werd een oproep voor voorstellen gelanceerd met daarin **alle thema's (behalve klimaat)**. Er werden 55 onderzoeksprojecten geselecteerd die in januari 2007 van start zijn gegaan.

In februari 2007 werd een oproep voor voorstellen gelanceerd betreffende **energie**. Er werden 2 onderzoeksprojecten geselecteerd die in december 2007 van start zijn gegaan.

In juni 2007 werd een oproep voor voorstellen gelanceerd betreffende de invoering **van clusteracties**. Er werden 2 onderzoeksprojecten geselecteerd die in december 2007 van start zijn gegaan.

Voor meer details, zie de beschrijving van de projecten op onze website: <http://www.belspo.be/ssd/> en in de databank van de ICDO wat de betrokken maatregelen betreft.

Onderzoeksprogramma « Samenleving en Toekomst (TA) »

Op 25 februari 2005 heeft de Ministerraad het nieuwe programma 'Samenleving en Toekomst (2005-2011) goedgekeurd. De kennis waartoe dat programma dient te leiden, wordt in elf generieke thema's gerangschikt. Binnen elk thema worden een aantal precieze vragen gesteld om richting te geven aan het onderzoek. De volgende thema's komen aan bod:

1. Democratie in een internationale context
2. De werking van de instellingen
3. Grondwettelijk stelsel en justitie
4. Economie en governance
5. Wetenschap, kennis, nieuwe technologieën en internet
6. Ruimtelijke aspecten van de maatschappelijke diversiteit

7. Ongelijkheid en sociale uitsluiting
8. Specifieke doelgroepen van een beleid voor sociale cohesie: vrouwen en ouderen
9. Multiculturaliteit en sociale cohesie
10. Arbeidsmarkt, arbeidskwaliteit en werkgelegenheid
11. Billijkheid en gezondheid

In 2007 werd een nieuwe oproep gelanceerd bij de onderzoeksinstituten uit de non-profitsector voor contracten die zullen lopen tussen 1 december 2007 en begin 2009. Er werden 21 onderzoeksprojecten geselecteerd, waarvan sommige betrekking hebben op duurzame ontwikkeling.

Programma ter bevordering van de kennisoverdracht op strategisch belangrijke gebieden (programma «Technologische attractiepolenII»)

Het « Programma ter bevordering van de kennisoverdracht op strategisch belangrijke gebieden » heeft met name ten doel kennis en onderzoeksresultaten over te dragen aan alle sociaalecono-mische en milieusectoren. Het programma bestrijkt 5 onderzoeksgebieden, te weten normalisatie, telecommunicatie, ruimtevaart, schone technologieën en nieuwe materialen. Wat de laatste twee gebieden betreft, werd een samenwerkingsovereenkomst gesloten tussen de federale overheid en de Gewesten. Die thema's passen in een context van duurzame ontwikkeling.

Op 15 juni 2006 werd een oproep voor voorstellen gelanceerd die op 31 juli 2006 werd afgesloten. Na afloop van de evaluatie- en selectieprocedure werden 9 onderzoeksprojecten voor financiering geselecteerd (waaronder 5 betrekking hebben op nieuwe materialen, 2 op schone technologieën en 2 op normalisatie). De onderzoeksacties zijn van start gegaan begin 2007.

Onderzoeksprogramma "Support to Exploitation and Research on Earth Observation STEREO II"

De Ministerraad heeft in zijn vergadering van 3 februari 2006 het nieuwe onderzoeksprogramma STEREO II "Support to Exploitation and Research on Earth Observation" goedgekeurd voor een totaalbedrag van 25,85 mln. euro en een duur van 7 jaar. Een eerste oproep voor voorstellen werd op 6 april 2006 gelanceerd. In aansluiting op die oproep gingen 15 meerjarige onderzoeksprojecten in januari 2007 van start voor een bedrag van 9,19 mln. euro. Die onderzoekersnetwerken richten hun werkzaamheden op de wijziging in de vegetatie op wereldschaal, het beheer van het lokale en regionale milieu, de gezondheid en de humanitaire hulp, alsook de veiligheid en het risicomanagement.

Onderzoeksprogramma «Actie ter ondersteuning van de strategische prioriteiten van de federale overheid (AP)»

Dat initiatief is opgezet om snel en doeltreffend in te spelen op de behoeften van de departementen van de federale overheid inzake gerichte onderzoeksacties van bepaalde duur (6 maanden tot 1 jaar) en/of onderzoeksacties met betrekking tot strategische gebieden.

Het betreft een "horizontale" actie: het binnen die actie gefinancierde onderzoek kan eigen zijn aan een sector maar ook transsectoraal zijn. Binnen dat programma spelen verscheidene onderzoeksacties rechtstreeks of onrechtstreeks in op de kennisbehoeften inzake duurzame ontwikkeling.

Voor meer details: zie de beschrijving van de projecten op onze website: www.belspo.be en in de databank van de ICDO wat de betrokken maatregelen betreft.

In 2007 werden er verscheidene initiatieven opgezet inzake bewustmaking, informatie-uitwisseling en andere om duurzame ontwikkeling te promoten:

Activiteiten van de Belgische focal point IPCC

Van 2 tot 6 april 2007 heeft België, met de steun van het Federaal Wetenschapsbeleid, een internationale conferentie georganiseerd van de intergouvernementele deskundigengroep over de ontwikkeling van het klimaat (GIEC / IPCC). Die conferentie had ten doel een synthese voor te leggen aan de beslissers van het verslag van de deskundigengroep II, betreffende de impacts en de aanpassing aan de klimaatveranderingen.

Buiten het rechtstreekse kader van de internationale conferentie van de GIEC, heeft de POD Wetenschapsbeleid een persconferentie georganiseerd met als titel: «Klimaatveranderingen: welke rol voor het Belgische onderzoek?».

Voor meer details, zie: http://www.belspo.be/belspo/home/pers/20070327_nl.pdf

Activiteiten van het biodiversiteitsplatform

Naar aanleiding van de internationale dag van de biodiversiteit, heeft het Belgische biodiversiteitsplatform op 21 en 22 mei 2007 een conferentie georganiseerd met als titel « biodiversiteit en klimaatveranderingen. Die conferentie bood de gelegenheid (1) een stand op te maken van de kennis op dat gebied met de nadruk op het in België verrichte onderzoek en (2) te discussiëren over de onderzoeksprioriteiten en de aanbevelingen voor acties om de biodiversiteit te bewaren in het licht van de klimaatveranderingen. De sectoren tuinbouw, zee- en binnenvisserij, natuurbehoud, land- en bosbouw en ontwikkelingssamenwerking werden voorafgaandelijk om advies gevraagd (in april 2007) om te evalueren hoe die sectoren het belang van de klimaatveranderingen op de biodiversiteit en de op touw te zetten acties percipiëren. Zie www.biodiversity.be - events

Het Belgische forum betreffende de invasieve soorten van het biodiversiteitsplatform heeft Harmonia opgericht, een informatiesysteem over de invasieve soorten in België. Door de observaties en de wetenschappelijke kennis toe te spitsen op de ecologie van de invasieve soorten, maakt die nieuwe website het mogelijk zwarte lijsten op te stellen waarin de voor het milieu schadelijkste allochtone soorten worden geïnventariseerd, waartegen vrij snel concrete preventie- of managementacties zouden moeten worden ondernomen. Voor meer informatie over de activiteiten van het forum over de invasieve soorten, zie <http://ias.biodiversity.be/>

Het Belgische biodiversiteitsplatform heeft een referentiedatabank opgericht met een gecentraliseerde toegang tot al de in België beschikbare expertise en middelen inzake biodiversiteitsonderzoek. In die databank is de informatie opgenomen over de instellingen, de onderzoekseenheden, de wetenschappers, de projecten en de verzamelingen op het gebied van de biodiversiteit. Meer informatie op <http://biobel.biodiversity.be/>

Activiteiten gelinkt aan Antarctica

Tijdens zijn vergadering van 30 maart 2007, heeft de Ministerraad, op voorstel van de Minister van Wetenschapsbeleid, de heer Marc Verwilghen, zijn akkoord gegeven om een onderzoeksprogramma vast te leggen in 2008 en 2009 voor het wetenschappelijk station op Antarctica.

De Ministerraad heeft ook ingestemd met de aankoop van monitoringmateriaal voor een bedrag ten belope van één miljoen euro en een officiële oproep gelanceerd voor de internationale onderzoeksprojecten die in samenwerking met het onderzoeksstation zullen worden uitgevoerd.

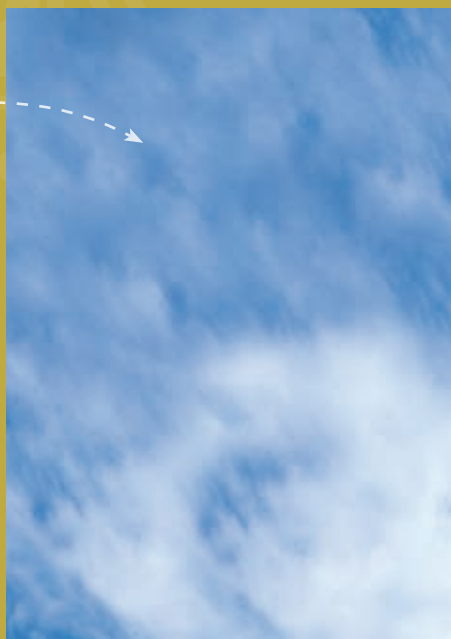
Tijdens zijn vergadering van 20 april 2007 heeft de Ministerraad, op voorstel van de Minister van Wetenschapsbeleid, de heer Marc Verwilghen, ermee ingestemd om kredieten vrij te maken voor de investeringsuitgaven voor het poolstation Princess Elizabeth.

De Ministerraad van 1 juni 2007 heeft het ontwerp van « partnerschapsovereenkomst tussen de Belgische Staat (vertegenwoordigd door het Federaal Wetenschapsbeleid) en de Internationale Poolstichting » goedgekeurd. In die overeenkomst is met name voorzien in de overdracht naar de Staat van de eigendom van het Belgische onderzoeksstation «Princess Elisabeth» op Antarctica en wordt het Federaal Wetenschapsbeleid belast met de exploitatie ervan. In een eerste fase worden het onderhoud, de werking en het wetenschappelijk onderzoek gefinancierd voor de periode 2008- 2009.

5-9 september 2007: het op de site van Thurn & Taxis voorgebouwde onderzoeksstation Princess Elisabeth wordt plechtig onthuld door Z.K.H. prins Filip. Het evenement werd gecoördineerd door de International Polar Foundation (IPF). In totaal (officiële opening en publieksdagen) hebben zowat 40.000 personen de site bezocht. De POD Wetenschapsbeleid heeft ongeveer 2600 folders rondgedeeld met daarin algemene informatie over het station (site, beschrijving, logistieke ondersteuning, toegang tot het station, onderzoeksmogelijkheden).

In verschillende tv-programma's werden items uitgezonden over het nieuwe onderzoeksstation op Antarctica "Princess Elisabeth" en de Belgische onderzoeksactiviteiten op Antarctica in het kader van het " International Polar Year (IPY)":

- op 23 mei kwamen in het RTBF-programma « Matière grise », met als titel "Paradis blanc", uitsluitend Antarctica en de wetenschappelijke en menselijke aspecten van het Belgische onderzoek aan bod ;
- op 3 september 2007 presenteerde het team van « Planète Nature » een meer dan twee uur durende reportage over de voormontage van het onderzoeksstation op de site van Thurn & Taxis in Brussel ;
- in het kader van de wetenschappelijke serie « Overleven », vertoonde de VRT twee in hoge definitie gemaakte documentaires ("De Belgen komen terug" en "Een basis voor de toekomst", die respectievelijk op zondag 9 en 16 september 2007 op Canvas werden uitgezonden, waarbij de expeditie naar het station en het Belgische onderzoek centraal staan.
- 19 juli 2007: op de vooravond van de openstelling van het koninklijk paleis voor het grote publiek, hebben koningin Fabiola en de hertogen van Brabant de tentoonstelling "Wetenschap en cultuur op het Paleis" geopend, waarop de POD Wetenschapsbeleid een maquette van de poolbasis voorstelde. De tentoonstelling trok 177 000 bezoekers.
- 12 november 2007: voorvertoning van de film "l'Antarctique en héritage" in Flagey waar 650 genodigden (uit verschillende milieus, te weten wetenschappers, jongeren enz.) die mooie film hebben kunnen bekijken geproduceerd door Alizé Productions, de RTBF en de POD Wetenschapsbeleid. De film overloopt de geschiedenis van de aanwezigheid van België op Antarctica, aan de hand van door de familie Gerlache uitgeleend archiefmateriaal en het internationaal erkende wetenschappelijk werk in het kader van de expedities van 1897 en van 1957. De RTBF heeft die film nadien uitgezonden op 22 november, de VRT zal hem in maart 2008 vertonen. Negen televisiestations hebben hem ook aangekocht.

ICDO

CIDD

Secretariaat van de ICDO/POD DO
WTC III, 15e verdieping
Simon Bolivarlaan 30 - 1000 Brussel
Tel. 02 277 50 06 - Fax 02 277 50 03
www.icdo.be - E-Mail secr@cidd.be